

Poročilo o delu Inštituta za vode Republike Slovenije za leto 2013

PROGRAMSKI SKLOP: I. SKUPNA EU POLITIKA
DO VODA

**PROJEKT: I/1/2 PRIPRAVA IN
ZAGOTOVITEV STROKOVNIH PODLAG NA
PODROČJU EKOLOŠKEGA STANJA**

NALOGA: I/1/2/1.1 Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost za ekološke tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi in dopolnitve metodologij vrednotenja za izbrane kraške vodotoke in vodotoke nižinskih hidroekoregij

Nosilec naloge:
Dr. Gorazd Urbanič, univ. dipl. biol.
Ljubljana, december 2013

PROGRAM: Program dela IzVRS za leto 2013

Poročilo o delu za leto 2013

NASLOV NALOGE: Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost za ekološke tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi in dopolnitve metodologij vrednotenja za izbrane kraške vodotoke in vodotoke nižinskih hidroekoregij

ŠIFRA NALOGE: I/1/2/1.1

NAROČNIK: REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

IZVAJALEC: INŠITITUT ZA VODE REPUBLIKE SLOVENIJE
Hajdrihova 28c
1000, Ljubljana

NOSILEC NALOGE: doc. dr. Gorazd Urbanič, univ. dipl. biol.

AVTOR(JI): doc. dr. Gorazd Urbanič, univ. dipl. biol.
Vesna Petkovska, univ. dipl. biol.

DIREKTOR IZVRS Igor Plestenjak

(žig)

KRAJ IN DATUM: LJUBLJANA, december 2013

KAZALO

KAZALO	I
KAZALO SLIK.....	III
KAZALO PREGLEDNIC	V
POVZETEK	X
1 UVOD.....	11
2 PREGLED IZHODIŠČ	13
2.1 ekološki tipi vodotokov v Sloveniji	13
2.2 Popis in ovrednotenje hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti tekočih voda po metodi SIHM.....	16
2.3 Vzorčenje bentoških nevretenčarjev	18
2.4 Biološke metrike in sistemi vrednotenja	20
3 POPIS IN OVREDNOTENJE HIDROMORFOLOŠKE KAKOVOSTI IN SPREMENJENOSTI POPISNIH ODSEKOV V LETU 2013	21
3.1 Morfološke lastnosti po sistemu SIHM	21
3.2 Hidromorfološki indeksi popisnih odsekov	37
4 RAZVOJ METODOLOGIJE VREDNOTENJA EKOLOŠKEGA STANJA REK ZA IZBRANE EKOLOŠKE TIPE REK HIDROEKOREGIJE DINARIDI.....	38
4.1 metodologija razvoja	38
4.1.1 DOLOČITEV GRADIENTA HIDROMORFOLOŠKE OBREMENITVE IN HIDROMORFOLOŠKIH REFERENČNIH RAZMER	39
4.1.2 UPORABLJENI BIOLOŠKI PODATKI IN IZRAČUN BIOLOŠKIH METRIK	40
4.1.3 RAZVOJ INDEKSA REČNE FAVNE (RFI) ZA VREDNOTENJE HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI REK HIDROEKOREGIJE DINARIDI	41
4.1.4 RAZVOJ SLOVENSKEGA MULTIMETRIJSKEGA INDEKSA VPLIVA HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI/SPLOŠNE DEGRADIRANOSTI (SMEIH)	44
4.1.5 DOLOČITEV MEJNIH VREDNOSTI INDEKSOV SMEIH MED RAZREDI EKOLOŠKEGA STANJA	47
4.1.6 TRANSFORMACIJA MEJNIH VREDNOSTI »REK« MED EKOLOŠKIMI STANJI	47
4.2 Rezultati	48
4.2.1 INDEKS REČNE FAVNE (RFI)	48
4.2.2 IZBOR METRIK ZA MULTIMETRIJSKE INDEKSE	59
4.2.3 MULTIMETRIJSKI INDEKSI SMEIH	65
4.2.4 DOLOČITEV MEJNIH VREDNOSTI MULTIMETRIJSKIH INDEKSOV MED RAZREDI EKOLOŠKEGA STANJA	73
5 NADGRADNJA METODOLOGIJE VREDNOTENJA EKOLOŠKEGA STANJA REK ZA EKOLOŠKE TIPE REK HIDROEKOREGIJ PADSKA NIŽINA IN PANONSKA NIŽINA	78
5.1 metodologija razvoja	78

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

5.1.1 DOLOČITEV GRADIENTA HIDROMORFOLOŠKE OBREMENITVE IN HIDROMORFOLOŠKIH REFERENČNIH RAZMER.....	79
5.1.2 UPORABLJENI BIOLOŠKI PODATKI IN IZRAČUN BIOLOŠKIH METRIK	80
5.1.3 RAZVOJ INDEKSA (METRIKE) ZA VREDNOTENJE HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI REK HIDROEKOREGIJ PADSKA NIŽINA IN PANONSKA NIŽINA	80
5.1.4 RAZVOJ SLOVENSKEGA MULTIMETRIJSKEGA INDEKSA HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI/SPLOŠNE DEGRADIRANOSTI (SMEIH)	83
5.1.5 MEJNE VREDNOSTI IN TRANSFORMACIJA INDEKSOV SMEIH MED RAZREDI EKOLOŠKEGA STANJA	84
5.3 Rezultati	85
5.3.1 INDEKS REČNE FAVNE (RFI)	85
5.3.2 IZRAČUN MULTIMETRIJSKIH INDEKSOV	94
5.3.3 TRANSFORMACIJA INDEKSOV SMEIH	100
6 RAZPRAVA.....	104
7 VIRI.....	106

KAZALO SLIK

Slika 1. Ekološki tipi vodotokov v Sloveniji (Urbanič in sod., 2013)	13
Slika 2. CCA ordinacijski diagram s hidromorfološkimi spremenljivkami (puščice) za skupino srednje velikih dinarskih rek brez vpliva kraškega izvira; levo biplot z okoljskimi spremenljivkami in taksoni, desno loess diagram z okoljskimi spremenljivkami in vzorčnimi mesti razporejenimi vzdolž gradiента indeksa HQM.	40
Slika 3. Diagram kvartilov razpona vrednosti indeksa RFI za kalibracijski (PDhrD2) in validacijski (PAhr2) podatkovni set.....	58
Slika 4. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi RFI za kalibracijski (PDhr2) in validacijski (PAhrD2) podatkovni set ter pojasnjena variabilnost (R^2 Linear) za dva seta vzorcev skupaj in ločeno.	58
Slika 5. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi razmerja ekološke kakovosti multimetrijskih indeksov $SMEIH_{DN11}$ za male reke brez vpliva kraškega izvira subhidroekoregije Evdinarska in $SMEIH_{DN12}$ za male reke bioregije Dinarska hribovja ter pojasnjena variabilnost (R^2).....	68
Slika 6. Linearna regresija (a) in kvadratna regresija (b) med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi razmerja ekološke kakovosti multimetrijskih indeksov $SMEIH_1$ in $SMEIH_2$ za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije ter pojasnjena variabilnost (R^2). Za razlago indeksov SMEIH glej preglednico 43.	69
Slika 7. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi razmerja ekološke kakovosti multimetrijskih indeksov SMEIH za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije ($SMEIH_{DN22}$) in srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom ($SMEIH_{SM2KI}$) ter pojasnjena variabilnost (R^2).....	72
Slika 8. Soodvisnost deleža vsote občutljivih taksonov ($Rfi < 0$) in deleža vsote tolerantnih taksonov ($Rfi \geq 0$) v odvisnosti od razmerja ekološke kakovosti indeksa $SMEIH_{DN11}$ za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije in $SMEIH_{DN12}$ za male reke bioregije Dinarska hribovja ter mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja.	73
Slika 9. Soodvisnost deleža vsote občutljivih taksonov ($Rfi_{DN2} < 0$) in deleža vsote tolerantnih taksonov ($Rfi_{DN2} \geq 0$) v odvisnosti od razmerja ekološke kakovosti indeksa $SMEIH_{DN21}$ za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije in mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja.....	75
Slika 10. Soodvisnost deleža vsote občutljivih taksonov ($Rfi_{DN2} < 0$) in deleža vsote tolerantnih taksonov ($Rfi_{DN2} \geq 0$) v odvisnosti od razmerja ekološke kakovosti indeksa $SMEIH_{DN22}$ za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije in mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja.	76
Slika 11. CCA ordinacijski diagram s hidromorfološkimi spremenljivkami (puščice) za dve skupini ekoloških tipov NIZ1 (levo) in NIZ2 (desno).....	79
Slika 12. Diagram kvartilov razpona vrednosti indeksa RFI za male nižinske reke (NIZ1) za dva seta vzorcev (0 – nereferenčna mesta, 1 – referenčna mesta) in diagram kvartilov razpona vrednosti indeksa RFI srednje velike nižinske reke (NIZ2).....	93

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Slika 13. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi RFI za male nižinske reke (NIZ1) in srednje velike nižinske reke (NIZ2) ter pojasnjena variabilnost (R^2 Linear) za dva seta vzorcev skupaj in ločeno.....94

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1. Seznam ekoloških tipov vodotokov v Sloveniji, ki pripadajo hidroekoregijam Padska nižina, Dinaridi in Panonska nižina (Urbanič in sod., 2013). Za pojasnila kod glej prilogi A in B. * - kratka koda ekološkega tipa vodotoka, za katerega je obravnavana metodologija v tem poročilu	14
Preglednica 2. Skupine spremenljivk in spremenljivke za vrednotenje morfoloških obremenitev delov ocenjevanih odsekov.....	17
Preglednica 3. Kategorije anorganskih substratov	18
Preglednica 4. Kategorije organskih substratov v rekah.....	18
Preglednica 5. Kategorije tipov tokov	19
Preglednica 6. Število popisnih odsekov po ekoloških tipih rek (Urbanič in sod., 2013). Za pojasnila kod glej priloga A.	21
Preglednica 7. Morfološke lastnosti popisnega odseka Glinščica, Botač, 7.6.2013	22
Preglednica 8. Morfološke lastnosti popisnega odseka Dragonja, Labor, 7.6.2013	23
Preglednica 9. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Babiči, 18.6.2013	24
Preglednica 10. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Glem, 18.6.2013	25
Preglednica 11. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Župančiči, 18.6.2013	26
Preglednica 12. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Marezige, 17.7.2013.....	27
Preglednica 13. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Diliči, 17.7.2013	28
Preglednica 14. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Labor, 17.7.2013.....	29
Preglednica 15. Morfološke lastnosti popisnega odseka Dragonja, Brič, 17.7.2013.....	30
Preglednica 16. Morfološke lastnosti popisnega odseka Žerovniščica, Martinjak, 18.7.2013 ..	31
Preglednica 17. Morfološke lastnosti popisnega odseka Lipsenjščica, Goričice, 18.7.2013....	32
Preglednica 18. Morfološke lastnosti popisnega odseka Obrh, Goričice, 18.7.2013.....	33
Preglednica 19. Morfološke lastnosti popisnega odseka Obrh, Laze pri Gorenjem Jezeru, 18.7.2013.....	34
Preglednica 20. Morfološke lastnosti popisnega odseka Obrh, Otok, 18.7.2013	35
Preglednica 21. Vsota, minimum, maksimum in mediana izračunanih vrednosti popisanih lastnosti po sistemu SIHM za vse odseke.....	36
Preglednica 22. Pregled vrednosti izračunanih hidromorfoloških indeksov ter ekoloških tipov rek za popisne odseke	37
Preglednica 23. Število vzorcev ekoloških tipov rek hidroekoregije Dinaridi, uporabljenih pri razvoju indeksov rečne favne (RFI) v letu 2013, razvrščenih po skupinah ekoloških tipov rek	38

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 24. Število vzorcev ekoloških tipov rek hidroekoregije Dinaridi, uporabljenih pri razvoju multimetrijskih indekov (SMEIH), razvrščenih po skupinah ekoloških tipov rek.....	39
Preglednica 25. Vrednosti hidromorfoloških indekov skupin izbranih ekoloških tipov rek v hidroekoregiji Dinaridi (seti podatkov, uporabljenih pri razvoju Indeksa rečne favne). Za razlago kode skupine glej preglednico 23, za razlago kode tipa pa preglednico 1.	43
Preglednica 26. Statistika določitve mejnih vrednosti za normalizacijo ključnih metrik po posameznih setih/skupinah podatkov.....	45
Preglednica 27. Vrednosti hidromorfoloških indekov skupin izbranih ekoloških tipov rek v hidroekoregiji Dinaridi (seti podatkov, uporabljenih pri razvoju multimetrijskih indekov). Za razlago kode skupine glej preglednico 24, za razlago kode tipa pa preglednico 1.	46
Preglednica 28. Pogoji za določitev mej med razredi ekološkega stanja; $Rfi < 0$ – tolerantni Rfi taksoni, $Rfi \geq 0$ – občutljivi Rfi taksoni	47
Preglednica 29. Mejne vrednosti razredov in ustrezena vrednost razmerja ekološkega kakovosti (REK) po transformaciji vrednosti.	47
Preglednica 30. Številčnostni razredi	48
Preglednica 31. Vrednost rečne favne (Rfi) in hidromorfološka teža indikacije (uteži) (HWi) taksonov za izračun indeksa RFI_{DN2}	50
Preglednica 32. Soodvisnost (Spearmanov korelačijski koeficient) med hidromorfološko spremenljivko (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami za male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira (skupini PD1 in ED1)	59
Preglednica 33. Soodvisnost (Spearmanov korelačijski koeficient) med ključnimi metrikami za male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira (skupini PD1 in ED1).....	60
Preglednica 34. Referenčne vrednosti in spodnje meje ključnih metrik za male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira (skupini PD1 in ED1)	60
Preglednica 35. Soodvisnost (Spearmanov korelačijski koeficient) med hidromorfološko spremenljivko (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira subhidroekoregije Evdinarska	61
Preglednica 36. Soodvisnost (Spearmanov korelačijski koeficient) med ključnimi metrikami za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije	62
Preglednica 37. Referenčne vrednosti in spodnje meje ključnih metrik za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije	63
Preglednica 38. Soodvisnost (Spearmanov korelačijski koeficient) med hidromorfološko spremenljivko (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami za srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi (skupini ED2KI in SM2KI).....	63
Preglednica 39. Soodvisnost (Spearmanov korelačijski koeficient) med ključnimi metrikami za srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi (skupini ED2KI in SM2KI) ...	65
Preglednica 40. Referenčne vrednosti in spodnje meje ključnih metrik za srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi (skupini ED2KI in SM2KI)	65

Preglednica 41. Razviti multimetrijski indeksi (SMEIH) in delež pojasnjene variabilnosti (R^2) hidromorfološkega gradiента (HQM) za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije (SMEIH _{DN11}) in male reke bioregije Dinarska hribovja (SMEIH _{DN12}).....	66
Preglednica 42. Metrike izbranega multimetrijskega indeksa za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije (SMEIH _{DN11}) in male reke bioregije Dinarska hribovja (SMEIH _{DN12})	66
Preglednica 43. Možni multimetrijski indeksi (SMEIH) in delež pojasnjene variabilnosti (R^2) hidromorfološkega gradiента (HQM) za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira subhidroekoregije Evdinarska	68
Preglednica 44. Metrike izbranega multimetrijskega indeksa SMEIH _{DN21} za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira subhidroekoregije Evdinarska	69
Preglednica 45. Razviti multimetrijski indeksi (SMEIH) z vključenimi metrikami in delež pojasnjene variabilnosti (R^2) hidromorfološkega gradienta (HQM) za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije (SMEIH _{DN22}) in srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom (SMEIH _{SM2KI})	71
Preglednica 46. Metrike razvitih multimetrijskih indeksov SMEIH _{DN22} za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije in SMEIH _{SM2KI} za srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom.....	71
Preglednica 47. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskih indeksov SMEIH _{DN11} in SMEIH _{DN12}	74
Preglednica 48. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskih indeksov SMEIH _{DN11} in SMEIH _{DN12}	74
Preglednica 49. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH _{DN21}	75
Preglednica 50. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskega indeksa SMEIH _{DN21}	76
Preglednica 51. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskih indeksov SMEIH _{DN22} in SMEIH _{SM2KI}	77
Preglednica 52. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskih indeksov SMEIH _{DN22} in SMEIH _{SM2KI}	77
Preglednica 53. Število vzorcev ekoloških tipov rek v hidroekoregijah Padska nižina in Panonska nižina, uporabljenih pri razvoju Indeksov rečne favne (RFI), razvrščenih po skupinah ekoloških tipov rek.....	82
Preglednica 54. Vrednosti hidromorfoloških indeksov skupin izbranih ekoloških tipov rek v hidroekoregijah Padska nižina in Panonska nižina (seti podatkov, uporabljenih pri razvoju Indeksu rečne favne). Za razlago kode skupine glej preglednico 53, za razlago kode tipa pa preglednico 1.....	82

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 55. Statistika določitve mejnih vrednosti za normalizacijo metrik po posameznih setih/skupinah podatkov. V preglednici so le metrike za tipe/skupine tipov rek, ki so spremenjene glede na Urbanič in Petkovska (2007)	83
Preglednica 56. Pogoji za določitev mej med razredi ekološkega stanja; $Rfi < 0$ – tolerantni Rfi taksoni, $Rfi \geq 0$ – občutljivi Rfi taksoni	84
Preglednica 57. Mejne vrednosti razredov in ustreznna vrednost razmerja ekološkega kakovosti (REK) po transformaciji vrednosti.	84
Preglednica 58. Številčnostni razredi	85
Preglednica 59. Vrednosti rečne favne (Rfi) in hidromorfološke teže indikacije (uteži) (HWi) taksonov za izračun indeksov rečne favne za nižinske reke skupin NIZ1 in NIZ2 (RFI_{NIZ1} in RFI_{NIZ2}).....	86
Preglednica 60: Seznam izbranih metrik za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti rek hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina (otobčutljivost/tolerantnost, ss – sestava/številčnost, d – delovanje, bp – bogastvo/pestrost)..	95
Preglednica 61: Referenčne vrednosti izbranih metrik za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti rek hidroekoregije Alpe. Za šifre tipov rek glej preglednico 1.....	96
Preglednica 62: Spodnje meje izbranih metrik za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti rek hidroekoregije Alpe. Za šifre tipov rek glej preglednico 1.....	97
Preglednica 63. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ11}$ za tip reke R_SI_11_PN-gric_1.....	100
Preglednica 64. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ11}$ za tip reke R_SI_11_PN-gric_1.....	100
Preglednica 65. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ12}$ za tip reke R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1.....	101
Preglednica 66. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa $SMEIH_{NIZ12}$ za tip reke R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1.....	101
Preglednica 67. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ13}$ za tip reke R_SI_11_PN-zALvpliv_1.....	101
Preglednica 68. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa $SMEIH_{NIZ13}$ za tip reke R_SI_11_PN-zALvpliv_1.....	101
Preglednica 69. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ14}$ za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_1.....	102

Preglednica 70. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH _{NIZ14} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_1.....	102
Preglednica 71. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH _{NIZ21} za tip reke R_SI_11_PN-gric_2.....	102
Preglednica 72. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH _{NIZ21} za tip reke R_SI_11_PN-gric_2.....	102
Preglednica 73. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH _{NIZ22} za tipa rek R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2 in R_SI_11_PN-zALvpliv_2.....	103
Preglednica 74. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH _{NIZ22} za tipa rek R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2 in R_SI_11_PN-zALvpliv_2.....	103
Preglednica 75. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH _{NIZ23} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_2.....	103
Preglednica 76. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH _{NIZ23} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_2.....	103

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

POVZETEK

V letu 2012 smo po metodi RHS popisali 14 vzorčnih mest v hidroekoregiji Dinaridi. Na podlagi popisov smo izračunali hidromorfološka indeksa RHQ in RHM. Poleg tega smo po SIHM metodi izračunali tudi hidrološki indeks HLM. Iz teh indeksov smo izračunali še indeksa HMM in HQM. Izbor vzorčnih odsekov je bil usmerjen na ekološke tipe rek, kjer je bilo premalo podatkov za določitev za hidromorfološki tip značilnih vrednosti (mesta, ki so neobremenjena s človekovim vplivom) ter na ekološke tipe rek, kjer zaradi skromne količine podatkov, pridobljenih v predhodnih letih, metodologija vrednotenja hidromorfološke spremenjenosti na podlagi bentoških nevretenčarjev še ni bila razvita.

Za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti rek na podlagi bentoških nevretenčarjev smo razvili indeks rečne favne (RFI) za srednje velike dinarske reke brez vpliva kraškega izvira (RFI_{DN2}). S kombinacijo novo razvitega indeksa RFI ter že razvitih RFI in drugih izbranih metrik, za katere smo ugotovili, da se dobro odzivajo na hidromorfološke spremembe, smo razvili za skupino ekoloških tipov značilne Slovenske multimetrijske indekse vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti (SMEIH). Indekse SMEIH smo razvili za 7 ekoloških tipov rek hidroekoregije Dinaridi na podlagi soodvisnosti med Indeksom hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti (HQM) in vrednostmi metrik. Za različne tipe rek smo izbrali različne metrike. Za vsako obravnavano skupino ekoloških tipov smo za vsako metriko določili referenčno vrednost in spodnjo mejo, ki jih uporabimo pri izračunu razmerja ekološke kakovosti (REK) metrik. Za vsako obravnavano skupino ekoloških tipov smo tudi določili mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja in mejnim vrednostim določili ustrezne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) ter tako tudi enačbe za transformacijo indeksa SMEIH.

Za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti rek na podlagi bentoških nevretenčarjev malih in srednje velikih rek hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina smo nadgradili indeksa RFI_{NIZ1} in RFI_{NIZ2} ter na podlagi teh indeksov dopolnili že obstoječe indekse SMEIH za male in srednje velike reke hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina. Ostale metrike v obravnavanih multimetrijskih indeksih smo ohranili enake, izjema je le tip R_SI_3_Vip-Brda_2, kjer smo dve metriki nadomestili z drugima ter določili tudi novo referenčno vrednost in spodnjo mejo za izračun razmerja ekološke kakovosti (REK). Mejne vrednosti in enačbe za transformacijo vrednosti REK smo spremenili za tip R_SI_3_Vip-Brda_2, poleg tega smo vsem obravnavanim ekološkim tipom pripisali referenčno vrednost 1.

1 UVOD

Vodna direktiva (Direktiva 2000/60/EC) zavezuje države članice Evropske unije sprejetja novega pristopa v vrednotenju stanja površinskih voda. Nov pristop vključuje upoštevanje bioloških elementov kakovosti ter hidromorfoloških in fizikalno-kemijskih elementov kakovosti, ki podpirajo biološke elemente. Biološki elementi so osnova vrednotenja ekološkega stanja, ki je nov termin, ki so ga vpeljali pri vrednotenju. Ekološko stanje vključuje tako kakovost vode, kot tudi kakovost habitata in hidrološke razmere. Za izhodišči vrednotenja ekološkega stanja Vodna direktiva postavlja tipologijo voda in za tip značilne referenčne razmere. Vse države članice Evropske zveze morajo pripraviti nove metodologije vrednotenja v skladu z definicijo ekološkega stanja, ki bodo primerne za vrednotenje vpliva različnih antropogenih obremenitev (obremenitev z organskimi snovmi, bogatenje s hranili, hidromorfološke spremembe, zakisljevanje, vpliv toksičnih snovi idr.) na podlagi različnih bioloških elementov.

Eden od bioloških elementov, na podlagi katerega vrednotimo ekološko stanje, so tudi bentoški nevretenčarji. Vrednotenje vpliva hidromorfoloških sprememb na podlagi bentoških nevretenčarjev se je v Sloveniji začelo z razvojem metodologije vrednotenja hidromorfološke spremenjenosti rek na podlagi bentoških nevretenčarjev za nekatere tipe rek hidroekoregije Alpe (Urbanič in Tavzes, 2006). Vzajemno so bili razviti tudi indeksi za vrednotenje hidromorfoloških značilnosti in hidromorfološke spremenjenosti rek (indeksi sistema SIHM; Urbanič in Tavzes, 2006). V nadaljnjih letih se je razvila metodologija vrednotenja hidromorfološke spremenjenosti rek na podlagi bentoških nevretenčarjev (indeks SMEIH) za tipe rek hidroekoregij Panonska nižina in Padska nižina (Urbanič in sod., 2007), za nekatere tipe rek hidroekoregije Dinaridi (Urbanič in Petkovska, 2009a, 2012a) in posebaj za tipe »velikih rek« in rek z velikostjo prispevne površine 1000-2500 km² (Urbanič, 2009). V letu 2012 je bila nadgrajena metodologija vrednotenja hidromorfološke spremenjenosti rek na podlagi bentoških nevretenčarjev v hidroekoregiji Alpe (Urbanič in Petkovska, 2012b). V letih 2012 in 2013 pa je bil nadgrajen tudi sistem SIHM (Urbanič in sod., 2012; Urbanič in Petkovska, 2013a).

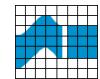
Metodologija vrednotenja vpliva hidromorfološke spremenjenosti rek na podlagi bentoških nevretenčarjev še vedno ni razvita za vse ekološke tipe rek v Sloveniji, za tipe malih in srednje velikih rek hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina pa je treba narediti validacijo že obstoječih metod. Za nekatere tipe rek metodologija še ni bila razvita zaradi pomanjkanja podatkov o številčnosti in sestavi združb bentoških nevretenčarjev ter podatkov o hidromorfoloških značilnostih in hidromorfološki spremenjenosti po sistemu SIHM. Namenska dela je zato bil:

- i) izvesti dodatne popise vzorčnih odsekov rek po metodi RHS (Raven in sod., 1998; 2003; Urbanič in sod., 2012) z namenom pridobitve večjega števila podatkov na

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

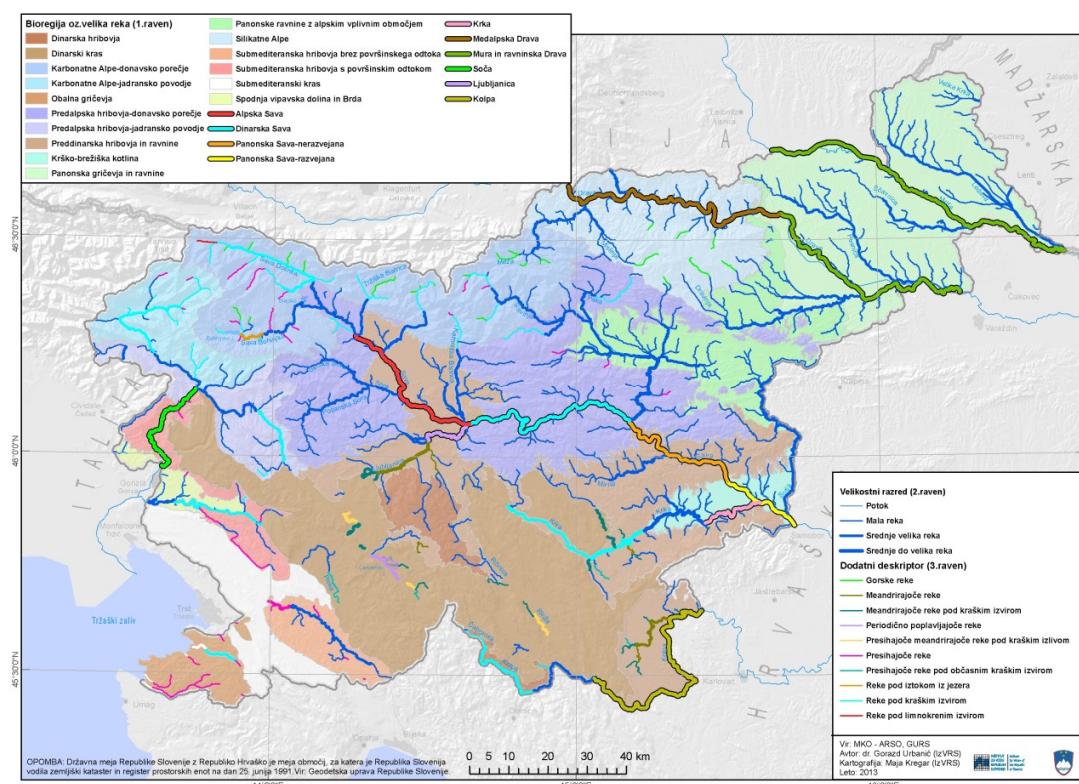
- nekaterih tipih rek hidroekoregije Dinaridi ter ovrednotiti popisane odseke po sistemu SIHM s hidromorfološkimi indeksi (Urbanič in Petkovska, 2013b);
- ii) razviti indeks rečne favne (RFI) ter multimetrijske indekse SMEIH za vrednotenje vpliva hidromorfološke spremenjenosti nekaterih ekoloških tipov rek v hidroekoregiji Dinaridi; določiti referenčne vrednosti multimetrijskih indeksov za obravnavane ekološke tipe rek ter določiti mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja;
 - iii) nadgraditi indekse RFI ter dopolniti multimetrijske indekse SMEIH za male in srednje velike reke hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina.

2 PREGLED IZHODIŠČ

2.1 EKOLOŠKI TIPI VODOTOKOV V SLOVENIJI

V Sloveniji je pripravljena ekološka tipologija rek po sistemu B Vodne direktive (Urbanič, 2005a). Izhodišče je v 4 hidroekoregijah (Urbanič, 2005b, 2006a, 2007a), ki jih je Urbanič (2006a, 2007b) razdelil na 16 bioregij in 10 posebnih kategorij »velika reka«, v vsaki bioregiji pa uporabil še različne kombinacije dodatnih atributov in tako določil 73 ekoloških tipov rek (Urbanič, 2006b, 2007c). V letu 2011 je bila pripravljena dopolnjitev ekoloških tipov rek (Urbanič, 2011), pri čemer je bilo določenih 74 ekoloških tipov rek; v letu 2013 pa je na podlagi pridobljenih novih podatkov o vrednosti dodatnih deskriptorjev uporabljenih pri opisih tipov rek in upoštevanja nekaterih potokov (velikost prispevne površine <10 km²) pripravljena dopolnjena karta ekoloških tipov vodotokov v Sloveniji (Urbanič in sod., 2013, slika 1).

Slika 1. Ekološki tipi vodotokov v Sloveniji (Urbanič in sod., 2013)

V preglednici 1 je seznam ekoloških tipov vodotokov, opisanih v hidroekoregijah Padska nižina, Dinaridi in Panonska nižina.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 1. Seznam ekoloških tipov vodotokov v Sloveniji, ki pripadajo hidroekoregijam Padska nižina, Dinaridi in Panonska nižina (Urbanič in sod., 2013). Za pojasnila kod glej prilogi A in B. * - kratka koda ekološkega tipa vodotoka, za katerega je obravnavana metodologija v tem poročilu.

Hidroekoregija	Bioregija oz. velika reka	Šifra tipa	Ime tipa	Tip-kratka koda*
3	3.1	R_SI_3_Vip-Brda_1	Male reke/Spodnja vipavska dolina in Brda	VIP1
3	3.1	R_SI_3_Vip-Brda_2	Srednje velike reke/Spodnja vipavska dolina in Brda	VIP2
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_1	Male reke/Dinarski kras	EDkr1
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_1_KI_Mean	Male meandrirajoče reke pod kraškim izvirom/Dinarski kras	
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_1_KI_Pres_Mean	Male presihajoče meandrirajoče reke pod kraškim izvirom/Dinarski kras	
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_1_OKI_Pres	Male presihajoče reke pod občasnim kraškim izvirom/Dinarski kras	
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_1_PerPop	Male periodično poplavljajoče reke/Dinarski kras	
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_2_KI_Mean	Srednje velike meandrirajoče reke pod kraškim izvirom/Dinarski kras	
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_2_KI_Pres_Mean	Srednje velike presihajoče meandrirajoče reke pod kraškim izvirom/Dinarski kras	
5	5/1.1	R_SI_5_ED-kras_2_PerPop	Srednje velike periodično poplavljajoče reke/Dinarski kras	
5	5/1.2	R_SI_5_ED-hrib_1	Male reke/Dinarska hribovja	EDhr1
5	5/1.2	R_SI_5_ED-hrib_1_KI	Male reke pod kraškim izvirom/Dinarska hribovja	
5	5/1.2	R_SI_5_ED-hrib_2_KI	Srednje velike reke pod kraškim izvirom/Dinarska hribovja	EDhr2KI
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_1	Male reke/Preddinarska hribovja in ravnine	PDhr1
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_1_KI_Mean	Male meandrirajoče reke pod kraškim izvirom/Preddinarska hribovja in ravnine	
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_1_Mean	Male meandrirajoče reke/Preddinarska hribovja in ravnine	
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_1_OKI_Pres	Male presihajoče reke pod občasnim kraškim izvirom/Preddinarska hribovja in ravnine	
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_2	Srednje velike reke/Preddinarska hribovja in ravnine	PDhr2
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_2_KI	Srednje velike reke pod kraškim izvirom/Preddinarska hribovja in ravnine	PDhr2KI
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_2_KI_Mean	Srednje velike meandrirajoče reke pod kraškim izvirom/Preddinarska hribovja in ravnine	

Hidroekoregija	Bioregija oz. velika reka	Sifra tipa	Ime tipa	Tip-kratka koda*
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_2_Mean	Srednje velike meandrirajoče reke/Preddinarska hribovja in ravnine	
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_3_KI	Srednje do velike reke pod kraškim izvirom/Preddinarska hribovja in ravnine	
5	5/1.3	R_SI_5_PD-hrib-ravni_3_Mean	Srednje do velike meandrirajoče reke/Preddinarska hribovja in ravnine	
5	5/2.2	R_SI_5_SM-hrib-brez_1	Male reke/Submediteranska hribovja brez površinskega odtoka	
5	5/2.2	R_SI_5_SM-hrib-brez_1_Pres	Male presihajoče reke/Submediteranska hribovja brez površinskega odtoka	
5	5/2.2	R_SI_5_SM-hrib-brez_2	Srednje velike reke/Submediteranska hribovja brez površinskega odtoka	
5	5/2.2	R_SI_5_SM-hrib-brez_2_Pres	Srednje velike presihajoče reke/Submediteranska hribovja brez površinskega odtoka	
5	5/2.3	R_SI_5_SM-hrib-s_1	Male reke/Submediteranska hribovja s površinskim odtokom	
5	5/2.3	R_SI_5_SM-hrib-s_1_Pres	Male presihajoče reke/Submediteranska hribovja s površinskim odtokom	
5	5/2.3	R_SI_5_SM-hrib-s_2_KI	Srednje velike reke pod kraškim izvirom/Submediteranska hribovja s površinskim odtokom	SMhrs2KI
5	5/2.4	R_SI_5_Obalna_1_Pres	Male presihajoče reke/Obalna gričevja	
11	11.1	R_SI_11_PN-gric_1	Male reke/Panonska gričevja in ravnine	PNgric1
11	11.1	R_SI_11_PN-gric_2	Srednje velike reke/Panonska gričevja in ravnine	PNgric2
11	11.2	R_SI_11_PN-zALvplic_1	Male reke/Panonske ravnine z alpskim vplivnim območjem	PNzALvp1
11	11.2	R_SI_11_PN-zALvplic_2	Srednje velike reke/Panonske ravnine z alpskim vplivnim območjem	PNzALvp2
11	11.2	R_SI_11_PN-zALvplic_3	Srednje do velike reke/Panonske ravnine z alpskim vplivnim območjem	
11	11.3	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1	Male reke/Krško-brežiška kotlina	KrBrkot1
11	11.3	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2	Srednje velike reke/Krško-brežiška kotlina	KrBrkot2
11	11.3	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_3	Srednje do velike reke/Krško-brežiška kotlina	

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

2.2 Popis in ovrednotenje hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti tekočih voda po metodi SIHM

Hidromorfološki elementi kakovosti so eden od podpornih elementov za vrednotenje ekološkega stanja v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES). Vsaka država članica mora za hidromorfološke elemente pripraviti sistem vrednotenja ekološkega stanja in določiti mejne vrednosti, ki bodo omogočale razlikovanje med zelo dobrim ekološkim stanjem ter dobri ali slabšim ekološkim stanjem. Za ovrednotenje ekološkega stanja na podlagi podpornih hidromorfoloških elementov je treba razviti metodologijo za pridobitev relevantnih podatkov, indekse za ovrednotenje ter določiti mejne vrednosti.

Metodologija za popis in vrednotenje hidromorfoloških lastnosti tekočih voda v Sloveniji je bila razvita v več stopnjah. Za popis se je uporabil prilagojen obrazec angleškega sistema rečnih habitatov (RHS; Raven in sod., 1998, 2003). Sistem RHS se je nadgradil tako, da so posamezne kategorije lastnosti, sprememb in značilnosti, ovrednotene, ohranjena pa je razporeditev kategorij (Urbanič in Tavzes, 2006; Tavzes in Urbanič, 2009; Urbanič in sod., 2012). Tako je nastalo 33 spremenljivk (Preglednica 2), združenih v 7 skupin spremenljivk, ki se jih uporabi pri izračunu indeksov za vrednotenje:

- **morfološke kakovosti (RHQ** - indeks kakovosti rečnih habitatov),
- **morfološke spremenjenosti (RHM** – indeks morfološke spremenjenosti rečnih habitatov).

Poleg morfoloških indeksov se izračunajo še trije indeksi (Urbanič in Tavzes, 2006; Urbanič in sod., 2007; Tavzes in Urbanič, 2009; Urbanič, 2009; Urbanič in Petkovska, 2009a; Urbanič in sod., 2012, Urbanič in Petkovska, 2013a) za vrednotenje:

- **hidrološke spremenjenosti (HLM** – indeks hidrološke spremenjenosti),
- **hidromorfološke spremenjenosti (HMM** – indeks hidromorfološke spremenjenosti),
- **hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti (HQM** – indeks hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti).

Preglednica 2. Skupine spremenljivk in spremenljivke za vrednotenje morfoloških obremenitev delov ocenjevanih odsekov

Skupine spremenljivk	Spremenljivke
Lastnosti bregov	Naravni material brega Značilnosti brega Struktura vegetacije vrha brega Struktura vegetacije površine brega Naravni profili bregov Izpostavljeni veliki korenini ob bregu Podvodne drevesne korenine Padla drevesa
Spremembe bregov	Umetni material brega Spremembe brega Umetni profili bregov
Lastnosti struge	Naravni substrat struge Tipi tokov na popisnih točkah Tipi tokov vzdolž 500 m Značilnosti struge Tipi vegetacije v strugi Grobe lesene naplavine <u>Zamašenost struge z vegetacijo</u>
Spremembe struge	Umetni substrat struge Spremembe struge Jezovi Mostovi Pregazi Jezbice Izravnava struge <u>Zastoj vode zaradi jezu</u>
Lastnosti obrežnega predela	Raba zemljišča v 5 m pasu Sklenjenost krošenj Osenčenje struge Nad vodo viseče veje
Lastnosti zemljišča v 50 m pasu	Raba zemljišča v 50 m pasu
Značilnosti vzdolž 500 m	Značilnosti vzdolž 500 m Pomembne značilnosti vzdolž 500 m

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

2.3 VZORČENJE BENTOŠKIH NEVRETEŇCARJEV

Urbanič in sod. (2005a) so razvili metodologijo za vzorčenje bentoških nevretenčarjev v plitvih rekah. Poleg metodologije vzorčenja so Urbanič in sod. (2005b, 2008) določili tudi postopek za podvzorčenje in obdelavo bioloških vzorcev. Postopek za pridobitev bioloških podatkov o bentoških nevretenčarjih rek, ki so bili razviti za vrednotenje ekološkega stanja rek v Sloveniji, je povzet v naslednjih korakih:

1) Popis značilnosti vzorčnega mesta

Popis značilnosti vzorčnega mesta z izpolnitvijo 4 delovnih protokolov v skladu s podanimi navodili in uporabljenimi kategorijami substratov in razredi globin (preglednice 3-5).

Preglednica 3. Kategorije anorganskih substratov

Kategorija	Opis	Premer delcev
Megalital	Skale, živa skala	>40 cm
Makrolital	Veliki kamni	20-40 cm
Mezolital	Majhni kamni	6 -20 cm
Mikrolital	Prod	2 -6 cm
Akal	Gramoz	0,2-2 cm
Psamal	Pesek	6 ·m-2 mm
Psamopelal	Pesek z muljem	<0,2 mm
Pelal	Mulj (organiski)	<0,006 ·m
Argilal	Ilovica, glina	<0,006 ·m

Preglednica 4. Kategorije organskih substratov v rekah

Kategorija	Opis
Makroalge	Nitaste alge, kosmi alg
Potopljeni makrofiti	Makrofiti, vključno z mahovi in harami
Emergentni makrofiti	Šaši, trst, rogoz, ježki itd.
Živi deli kopenskih rastlin	Majhne korenine, plavajoči deli obrežne vegetacije
Ksilal (les)	Debla, veje, odmrle korenine
Večji odmrli organski delci (CPOM)	Odloženi organski delci >1 mm; npr. odpadlo listje, iglice
Drobni odmrli organski delci (FPOM)	Odloženi organski delci v velikosti od 0,45 ·m do 1 mm
Saprofitske makrobakterije in glive	Saprofitske bakterije (<i>Sphaerotilus</i> , <i>Beggiatoa</i> , <i>Thiothrix</i>) in glive (<i>Leptothrix</i>)
Naplavine	Organske in anorganske snovi odložene v pršnem pasu zaradi spremiščanja gladine vode (npr. lupine polžev in školjk)

Preglednica 5. Kategorije tipov tokov

Kategorija	Opis
Prelivanje	Preliv vode v stiku s substratom (kaskada)
Lomljeni stoječi valovi	Peneči valovi (bela voda)
Nelomljeni stoječi valovi	Valovi, ki se ne penijo
Kaotični tok	Kombinacija treh ali več tipov tokov brez urejenega vzorca
Rahlo valovanje	Vodna gladina je brez stoječih valov, voda teče navzdol s skodrano gladino
Kipenje	Gladina se lomi, kot da bi spodaj izvirala voda
Lateralno premikajoči valovi	Valovanje ob robu omočenega dela struge
Gladki tok (drsenje)	Zaznaven tok je gladek, brez vrtincev
Ni opaznega toka	Voda navidezno stoji (zatoni, zajezitve in mrtvice)

2) Vzorčenje bentoških nevretenčarjev

Kvantitativno vzorčenje rek po metodi vzorčenja multimikrohabitatskih tipov (Urbanič in sod., 2005a):

- Izbor 20 podvzorčnih enot (na posameznem vzorčnem mestu) velikosti 25 x 25 cm v skladu z izpolnjenimi delovnimi protokoli.
- Združitev 20 podvzorčnih enot z enega vzorčnega mesta v vzorec.

3) Podvzorčenje

- Razdelitev vzorca nabranega na enem vzorčnem mestu na 4 podenote.
- Naključni izbor dveh podenot.
- Ločena obdelava obeh podenot.

4) Sortiranje in determinacija osebkov

- Izbor vseh bentoških nevretenčarjev ločeno za obe podenoti.
- Določitev vseh izbranih osebkov bentoških nevretenčarjev do stopnje determinacije, ki je predlagana za določanje ekološkega stanja rek v Sloveniji (Urbanič in sod., 2008).

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

2.4 BIOLOŠKE METRIKE IN SISTEMI VREDNOTENJA

Z besedo biološka metrika označujemo merljivi del ali proces biološkega sistema (združbe), ki se spreminja vzdolž gradienta človeškega vpliva (Karr in Chu, 1999). Glede na značilnost združbe, ki jo s posamezno metriko merimo ločimo 4 tipe metrik (AQEM consortium 2002; Barbour in sod., 1999):

1. Sestava/številčnost (angl. *composition/abundance*)

Vse metrike, ki dajejo podatke o deležih taksonov glede na celotno število osebkov ali pogostnost. V to skupino uvrščamo npr. % mladoletnic, % EPT taksonov , % dvokrilcev.

2. Bogastvo/pestrost (diverziteta) (angl. *richness/diversity*)

Vse metrike, ki dajejo podatke o številu vrst, rodov, družin ali nižjih taksonov, vključujoč celotno število taksonov (npr. število EPT (enodnevnic, vrbnic in mladoletnic) taksonov) in vse diverzitetne metrike (npr. Shannon-Wienerjev diverzitetni indeks).

3. Občutljivost/tolerantnost (angl. *sensitivity/tolerance*)

Vse metrike, ki so v zvezi s taksoni, za katere je poznano, da so občutljivi ali tolerantni na obremenitev ali na le en aspekt obremenitve. Uporablajo se lahko na podlagi informacij o prisotnosti oz. odsotnosti taksonov ali informacij o številčnosti. V to skupino uvrščamo npr. *Saprobeni indeks* (Zelinka in Marvan, 1962).

4. Delovanje (angl. *functional*)

Vse metrike, ki odražajo ekološko vlogo taksonov (vendar ne njihove občutljivosti na stres) kot npr. prehranske skupine, preference do habitata in hitrosti vodnega toka, značilnosti življenjskih ciklov. Osnovane so lahko na številčnosti oz. pogostnosti taksonov. Primeri metrik so % filtratorjev, % strgalcev, % limnobiontov.

Za multimetrijski indeks je potrebno združiti tiste metrike, na podlagi katerih lahko razlikujemo med spremenjenim in nespremenjenim stanjem. Najboljše so metrike, za katere smo opazili, da se jasno odzivajo na obremenitve v okolju. Multimetrijski indeks naj bi bil sestavljen iz različnih tipov metrik, saj s tem vključimo različne vidike združbe organizmov (Hering in sod., 2006).

3 POPIS IN OVREDNOTENJE HIDROMORFOLOŠKE KAKOVOSTI IN SPREMENJENOSTI POPISNIH ODSEKOV V LETU 2013

V letu 2013 smo po metodi RHS popisali 14 vzorčnih mest v hidroekoregiji Dinaridi. Na podlagi popisov smo po sistemu SIHM izračunali morfološka indeksa RHQ in RHM. Poleg tega smo popisali tudi zajezitve v prispevnem območju izbranih popisnih odsekov in po metodi SIHM izračunali hidrološki indeks HLM. Iz teh indeksov smo izračunali še indeksa HMM in HQM.

Izbrali smo popisne odseke na ekoloških tipih rek, kjer je bilo premalo podatkov za določitev za hidromorfološki tip značilnih vrednosti (mesta, ki so neobremenjena s človekovim vplivom) ali na ekoloških tipih rek, kjer zaradi skromne količine podatkov, pridobljenih v predhodnih letih, metodologija vrednotenja hidromorfološke spremenjenosti na podlagi bentoških nevretenčarjev še ni bila razvita. V preglednici 6 so prikazani ekološki tipi rek, kjer so bili narejeni popisi RHS v letu 2013, in število popisnih odsekov.

Preglednica 6. Število popisnih odsekov po ekoloških tipih rek (Urbanič in sod., 2013). Za pojasnila kod glej prilogo A.

St. tipa	Hidroekoregija	Ekološki tip reke - koda	Število popisnih odsekov
1	5	R_SI_5_Obalna_1_Pres	9
2	5	R_SI_5_ED-kras_1_PerPop	2
3	5	R_SI_5_ED-kras_2_PerPop	3

3.1 MORFOLOŠKE LASTNOSTI PO SISTEMU SIHM

Na vsakem popisnem odseku smo popisali 33 lastnosti, sprememb ali značilnosti (Preglednica 2). Rezultati vrednosti hidromorfoloških lastnosti posameznega popisnega odseka so predstavljeni v preglednicah 7 - 20.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 7. Morfološke lastnosti popisnega odseka Glinščica, Botač, 7.6.2013

Številka vzorca	1
Reka	Glinščica
Kraj	Botač
Koda	GIBo
Y	5413441
X	5052883
Datum popisa	7.6.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	37,00
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	0,00
Značilnosti brega	4,75
Naravni substrat struge	49,00
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	46,00
Spremembe struge	0,00
Značilnosti struge	10,50
Raba zemljišča v 5 m pasu	80,00
Struktura vegetacije vrha brega	28,50
Struktura vegetacije površine brega	20,00
Tipi vegetacije v strugi	30,00
Raba zemljišča v 50 m pasu	5,38
Naravni profili bregov	1,25
Umetni profili bregov	1,88
Sklenjenost krošenj	5,0
Osenčenje struge	2
Nad vodo viseče veje	2
Izpostavljenje velike korenine ob bregu	2
Podvodne drevesne korenine	2
Padla drevesa	2
Grobe lesene naplavine	1
Tipi tokov vzdolž 500 m	9
Značilnosti vzdolž 500 m	7
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	5
Zamašenost struge z vegetacijo	0
Jezovi	0
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	0
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 8. Morfološke lastnosti popisnega odseka Dragonja, Labor, 7.6.2013

Številka vzorca	2
Reka	Dragonja
Kraj	Labor
Koda	DgLa
Y	5403739
X	5036541
Datum popisa	7.6.2013

Sistem SIHM		
Morfološke lastnosti		Vrednosti
Naravni material brega		29,00
Umetni material brega		0,00
Spremembe brega		0,00
Značilnosti brega		4,25
Naravni substrat struge		47,00
Umetni substrat struge		0,00
Tipi tokov na popisnih točkah		37,00
Spremembe struge		0,00
Značilnosti struge		18,00
Raba zemljišča v 5 m pasu		66,25
Struktura vegetacije vrha brega		25,00
Struktura vegetacije površine brega		21,50
Tipi vegetacije v strugi		15,00
Raba zemljišča v 50 m pasu		5,38
Naravni profili bregov		1,42
Umetni profili bregov		0,00
Sklenjenost krošenj		4,0
Osenčenje struge		2
Nad vodo viseče veje		2
Izpostavljenje velike korenine ob bregu		1
Podvodne drevesne korenine		1
Padla drevesa		1
Grobe lesene naplavine		1
Tipi tokov vzdolž 500 m		6
Značilnosti vzdolž 500 m		9
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m		4
Zamašenost struge z vegetacijo		0
Jezovi		0
Mostovi		0
Pregazi		0
Jezbice		0
Izravnava struge		0
Zastoj vode zaradi jezu		0

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 9. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Babiči, 18.6.2013

Številka vzorca	3
Reka	Rokava
Kraj	Babiči
Koda	RoBa
Y	5405900
X	5039805
Datum popisa	18.6.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	19,50
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	0,00
Značilnosti brega	8,00
Naravni substrat struge	42,00
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	32,00
Spremembe struge	0,00
Značilnosti struge	1,00
Raba zemljišča v 5 m pasu	77,50
Struktura vegetacije vrha brega	30,00
Struktura vegetacije površine brega	25,00
Tipi vegetacije v strugi	20,75
Raba zemljišča v 50 m pasu	5,25
Naravni profili bregov	1,67
Umetni profili bregov	2,50
Sklenjenost krošenj	5,0
Osenčenje struge	2
Nad vodo viseče veje	2
Izpostavljene velike korenine ob bregu	2
Podvodne drevesne korenine	1
Padla drevesa	2
Grobe lesene naplavine	2
Tipi tokov vzdolž 500 m	7
Značilnosti vzdolž 500 m	7
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	4
Zamašenost struge z vegetacijo	0
Jezovi	0
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	0
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 10. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Glem, 18.6.2013

Številka vzorca	4
Reka	Rokava
Kraj	Glem
Koda	RoGI
Y	5404638
X	5038881
Datum popisa	18.6.2013

Sistem SIHM		
Morfološke lastnosti		Vrednosti
Naravni material brega		25,50
Umetni material brega		0,00
Spremembe brega		2,50
Značilnosti brega		7,50
Naravni substrat struge		40,00
Umetni substrat struge		0,00
Tipi tokov na popisnih točkah		34,50
Spremembe struge		0,00
Značilnosti struge		11,00
Raba zemljišča v 5 m pasu		68,50
Struktura vegetacije vrha brega		24,50
Struktura vegetacije površine brega		19,00
Tipi vegetacije v strugi		19,00
Raba zemljišča v 50 m pasu		3,38
Naravni profili bregov		1,36
Umetni profili bregov		3,00
Sklenjenost krošenj		3,5
Osenčenje struge		2
Nad vodo viseče veje		1
Izpostavljenje velike korenine ob bregu		1
Podvodne drevesne korenine		0
Padla drevesa		1
Grobe lesene naplavine		1
Tipi tokov vzdolž 500 m		6
Značilnosti vzdolž 500 m		9
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m		5
Zamašenost struge z vegetacijo		0
Jezovi		1
Mostovi		0
Pregazi		0
Jezbice		0
Izravnava struge		0
Zastoj vode zaradi jezu		0

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 11. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Župančiči, 18.6.2013

Številka vzorca	5
Reka	Rokava
Kraj	Župančiči
Koda	RoZu
Y	5404256
X	5038185
Datum popisa	18.6.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	20,00
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	0,00
Značilnosti brega	4,50
Naravni substrat struge	40,50
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	38,50
Spremembe struge	0,00
Značilnosti struge	2,00
Raba zemljišča v 5 m pasu	77,50
Struktura vegetacije vrha brega	28,00
Struktura vegetacije površine brega	22,50
Tipi vegetacije v strugi	21,00
Raba zemljišča v 50 m pasu	6,17
Naravni profili bregov	1,61
Umetni profili bregov	0,00
Sklenjenost krošenj	5,0
Osenčenje struge	2
Nad vodo viseče veje	2
Izpostavljene velike korenine ob bregu	1
Podvodne drevesne korenine	1
Padla drevesa	1
Grobe lesene naplavine	2
Tipi tokov vzdolž 500 m	7
Značilnosti vzdolž 500 m	7
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	6
Zamašenost struge z vegetacijo	0
Jezovi	0
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	0
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 12. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Marezige, 17.7.2013

Številka vzorca	6
Reka	Rokava
Kraj	Marezige
Koda	RoMa
Y	5406221
X	5039768
Datum popisa	17.7.2013

Sistem SIHM		
Morfološke lastnosti		Vrednosti
Naravni material brega		15,50
Umetni material brega		0,00
Spremembe brega		0,00
Značilnosti brega		8,00
Naravni substrat struge		34,00
Umetni substrat struge		0,00
Tipi tokov na popisnih točkah		9,00
Spremembe struge		0,00
Značilnosti struge		1,00
Raba zemljišča v 5 m pasu		80,00
Struktura vegetacije vrha brega		30,00
Struktura vegetacije površine brega		16,50
Tipi vegetacije v strugi		10,50
Raba zemljišča v 50 m pasu		5,25
Naravni profili bregov		1,13
Umetni profili bregov		0,00
Sklenjenost krošenj		5,0
Osenčenje struge		2
Nad vodo viseče veje		2
Izpostavljenje velike korenine ob bregu		2
Podvodne drevesne korenine		1
Padla drevesa		2
Grobe lesene naplavine		1
Tipi tokov vzdolž 500 m		7
Značilnosti vzdolž 500 m		9
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m		2
Zamašenost struge z vegetacijo		0
Jezovi		0
Mostovi		0
Pregazi		0
Jezbice		0
Izravnava struge		0
Zastoj vode zaradi jezu		0

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 13. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Diliči, 17.7.2013

Številka vzorca	7
Reka	Rokava
Kraj	Dilici
Koda	RoDi
Y	5404854
X	5039423
Datum popisa	17.7.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	23,00
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	0,00
Značilnosti brega	6,75
Naravni substrat struge	51,50
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	23,00
Spremembe struge	0,00
Značilnosti struge	4,00
Raba zemljišča v 5 m pasu	72,00
Struktura vegetacije vrha brega	27,00
Struktura vegetacije površine brega	19,00
Tipi vegetacije v strugi	20,00
Raba zemljišča v 50 m pasu	3,13
Naravni profili bregov	1,13
Umetni profili bregov	0,00
Sklenjenost krošenj	4,5
Osenčenje struge	2
Nad vodo viseče veje	2
Izpostavljene velike korenine ob bregu	2
Podvodne drevesne korenine	1
Padla drevesa	2
Grobe lesene naplavine	2
Tipi tokov vzdolž 500 m	5
Značilnosti vzdolž 500 m	9
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	5
Zamašenost struge z vegetacijo	0
Jezovi	0
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	0
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 14. Morfološke lastnosti popisnega odseka Rokava, Labor, 17.7.2013

Številka vzorca	8
Reka	Rokava
Kraj	Labor
Koda	RoLa
Y	5403601
X	5037868
Datum popisa	17.7.2013

Sistem SIHM		
Morfološke lastnosti		Vrednosti
Naravni material brega		21,50
Umetni material brega		0,00
Spremembe brega		0,00
Značilnosti brega		6,00
Naravni substrat struge		37,00
Umetni substrat struge		0,00
Tipi tokov na popisnih točkah		17,00
Spremembe struge		0,00
Značilnosti struge		4,00
Raba zemljišča v 5 m pasu		78,75
Struktura vegetacije vrha brega		28,50
Struktura vegetacije površine brega		21,50
Tipi vegetacije v strugi		22,71
Raba zemljišča v 50 m pasu		4,40
Naravni profili bregov		1,65
Umetni profili bregov		0,00
Sklenjenost krošenj		4,0
Osenčenje struge		2
Nad vodo viseče veje		2
Izpostavljenje velike korenine ob bregu		1
Podvodne drevesne korenine		1
Padla drevesa		1
Grobe lesene naplavine		1
Tipi tokov vzdolž 500 m		6
Značilnosti vzdolž 500 m		7
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m		5
Zamašenost struge z vegetacijo		0
Jezovi		0
Mostovi		0
Pregazi		0
Jezbice		0
Izravnava struge		0
Zastoj vode zaradi jezu		0

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 15. Morfološke lastnosti popisnega odseka Dragonja, Brič, 17.7.2013

Številka vzorca	9
Reka	Dragonja
Kraj	Brič
Koda	DgBr
Y	5403368
X	5036822
Datum popisa	17.7.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	30,00
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	0,00
Značilnosti brega	9,25
Naravni substrat struge	50,00
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	17,00
Spremembe struge	0,00
Značilnosti struge	13,50
Raba zemljišča v 5 m pasu	70,00
Struktura vegetacije vrha brega	25,00
Struktura vegetacije površine brega	15,50
Tipi vegetacije v strugi	19,92
Raba zemljišča v 50 m pasu	4,80
Naravni profili bregov	1,17
Umetni profili bregov	0,00
Sklenjenost krošenj	3,5
Osenčenje struge	2
Nad vodo viseče veje	1
Izpostavljenje velike korenine ob bregu	1
Podvodne drevesne korenine	1
Padla drevesa	1
Grobe lesene naplavine	1
Tipi tokov vzdolž 500 m	8
Značilnosti vzdolž 500 m	10
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	4
Zamašenost struge z vegetacijo	0
Jezovi	1
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	0
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 16. Morfološke lastnosti popisnega odseka Žerovniščica, Martinjak, 18.7.2013

Številka vzorca	10
Reka	Žerovniščica
Kraj	Martinjak
Koda	ZeMa
Y	5453641
X	5068498
Datum popisa	18.7.2013

Sistem SIHM		Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega			10,00
Umetni material brega			0,00
Spremembe brega			30,00
Značilnosti brega			0,00
Naravni substrat struge			10,00
Umetni substrat struge			0,00
Tipi tokov na popisnih točkah			10,00
Spremembe struge			20,00
Značilnosti struge			0,00
Raba zemljišča v 5 m pasu			41,50
Struktura vegetacije vrha brega			11,00
Struktura vegetacije površine brega			10,50
Tipi vegetacije v strugi			31,67
Raba zemljišča v 50 m pasu			4,00
Naravni profili bregov			0,00
Umetni profili bregov			1,50
Sklenjenost krošenj			0,5
Osenčenje struge			1
Nad vodo viseče veje			0
Izpostavljenje velike korenine ob bregu			0
Podvodne drevesne korenine			0
Padla drevesa			0
Grobe lesene naplavine			0
Tipi tokov vzdolž 500 m			2
Značilnosti vzdolž 500 m			0
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m			4
Zamašenost struge z vegetacijo			1
Jezovi			0
Mostovi			0
Pregazi			0
Jezbice			0
Izravnava struge			2
Zastoj vode zaradi jezu			0

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 17. Morfološke lastnosti popisnega odseka Lipsenjščica, Goričice, 18.7.2013

Številka vzorca	11
Reka	Lipsenjščica
Kraj	Goričice
Koda	LiGo
Y	5453426
X	5066704
Datum popisa	18.7.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	10,00
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	30,00
Značilnosti brega	0,00
Naravni substrat struge	10,00
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	10,00
Spremembe struge	20,00
Značilnosti struge	0,00
Raba zemljišča v 5 m pasu	40,00
Struktura vegetacije vrha brega	10,00
Struktura vegetacije površine brega	10,00
Tipi vegetacije v strugi	20,17
Raba zemljišča v 50 m pasu	4,00
Naravni profili bregov	0,00
Umetni profili bregov	1,50
Sklenjenost krošenj	0,5
Osenčenje struge	1
Nad vodo viseče veje	0
Izpostavljenje velike korenine ob bregu	0
Podvodne drevesne korenine	0
Padla drevesa	0
Grobe lesene naplavine	0
Tipi tokov vzdolž 500 m	2
Značilnosti vzdolž 500 m	0
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	5
Zamašenost struge z vegetacijo	1
Jezovi	0
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	2
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 18. Morfološke lastnosti popisnega odseka Obrh, Goričice, 18.7.2013

Številka vzorca	12
Reka	Obrh
Kraj	Goričice
Koda	ObGo
Y	5453817
X	5065638
Datum popisa	18.7.2013

Sistem SIHM		
Morfološke lastnosti		Vrednosti
Naravni material brega		10,00
Umetni material brega		0,00
Spremembe brega		0,00
Značilnosti brega		3,25
Naravni substrat struge		20,00
Umetni substrat struge		0,00
Tipi tokov na popisnih točkah		17,00
Spremembe struge		0,00
Značilnosti struge		0,00
Raba zemljišča v 5 m pasu		40,75
Struktura vegetacije vrha brega		10,50
Struktura vegetacije površine brega		9,00
Tipi vegetacije v strugi		36,95
Raba zemljišča v 50 m pasu		4,00
Naravni profili bregov		1,75
Umetni profili bregov		0,00
Sklenjenost krošenj		0,5
Osenčenje struge		1
Nad vodo viseče veje		0
Izpostavljenje velike korenine ob bregu		0
Podvodne drevesne korenine		0
Padla drevesa		0
Grobe lesene naplavine		0
Tipi tokov vzdolž 500 m		5
Značilnosti vzdolž 500 m		5
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m		2
Zamašenost struge z vegetacijo		0
Jezovi		0
Mostovi		0
Pregazi		0
Jezbice		0
Izravnava struge		0
Zastoj vode zaradi jezu		0

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 19. Morfološke lastnosti popisnega odseka Obrh, Laze pri Gorenjem Jezeru, 18.7.2013

Številka vzorca	13
Reka	Obrh
Kraj	Laze pri Gorenjem Jezeru
Koda	ObLa
Y	5454412
X	5064158
Datum popisa	18.7.2013
Sistem SIHM	
Morfološke lastnosti	Vrednosti
Naravni material brega	10,00
Umetni material brega	0,00
Spremembe brega	0,00
Značilnosti brega	4,00
Naravni substrat struge	22,50
Umetni substrat struge	0,00
Tipi tokov na popisnih točkah	13,00
Spremembe struge	0,00
Značilnosti struge	0,00
Raba zemljišča v 5 m pasu	59,00
Struktura vegetacije vrha brega	19,50
Struktura vegetacije površine brega	10,00
Tipi vegetacije v strugi	23,76
Raba zemljišča v 50 m pasu	4,00
Naravni profili bregov	1,25
Umetni profili bregov	0,00
Sklenjenost krošenj	3,5
Osenčenje struge	2
Nad vodo viseče veje	2
Izpostavljeni veliki korenini ob bregu	1
Podvodne drevesne korenine	0
Padla drevesa	1
Grobe lesene naplavine	1
Tipi tokov vzdolž 500 m	3
Značilnosti vzdolž 500 m	4
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	1
Zamašenost struge z vegetacijo	0
Jezovi	0
Mostovi	0
Pregazi	0
Jezbice	0
Izravnava struge	0
Zastoj vode zaradi jezu	0

Preglednica 20. Morfološke lastnosti popisnega odseka Obrh, Otok, 18.7.2013

Številka vzorca	14
Reka	Obrh
Kraj	Otok
Koda	ObOt
Y	5450244
X	5069462
Datum popisa	18.7.2013

Sistem SIHM		
Morfološke lastnosti		Vrednosti
Naravni material brega		11,00
Umetni material brega		0,00
Spremembe brega		3,00
Značilnosti brega		0,00
Naravni substrat struge		15,00
Umetni substrat struge		0,00
Tipi tokov na popisnih točkah		10,00
Spremembe struge		0,00
Značilnosti struge		4,00
Raba zemljišča v 5 m pasu		41,00
Struktura vegetacije vrha brega		9,50
Struktura vegetacije površine brega		9,00
Tipi vegetacije v strugi		31,80
Raba zemljišča v 50 m pasu		3,42
Naravni profili bregov		3,00
Umetni profili bregov		0,00
Sklenjenost krošenj		1,0
Osenčenje struge		1
Nad vodo viseče veje		0
Izpostavljenje velike korenine ob bregu		0
Podvodne drevesne korenine		0
Padla drevesa		0
Grobe lesene naplavine		0
Tipi tokov vzdolž 500 m		2
Značilnosti vzdolž 500 m		1
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m		2
Zamašenost struge z vegetacijo		0
Jezovi		3
Mostovi		0
Pregazi		0
Jezbice		0
Izravnava struge		0
Zastoj vode zaradi jezu		2

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Za morfološke lastnosti letošnjih popisnih odsekov smo izračunali tudi vsoto, minimum, maksimum in mediano (Preglednica 21).

Preglednica 21. Vsota, minimum, maksimum in mediana izračunanih vrednosti popisanih lastnosti po sistemu SIHM za vse odseke

Morfološke lastnosti	Vsota	Minimum	Maksimum	Mediana
Naravni material brega	272,0	10,0	37,0	19,8
Umetni material brega	0,0	0,0	0,0	0,0
Spremembe brega	65,5	0,0	30,0	0,0
Značilnosti brega	66,3	0,0	9,3	4,6
Naravni substrat struge	468,5	10,0	51,5	38,5
Umetni substrat struge	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipi tokov na popisnih točkah	314,0	9,0	46,0	17,0
Spremembe struge	40,0	0,0	20,0	0,0
Značilnosti struge	69,0	0,0	18,0	3,0
Raba zemljišča v 5 m pasu	892,8	40,0	80,0	69,3
Struktura vegetacije vrha brega	307,0	9,5	30,0	25,0
Struktura vegetacije površine brega	229,0	9,0	25,0	17,8
Tipi vegetacije v strugi	323,2	10,5	37,0	20,9
Raba zemljišča v 50 m pasu	62,5	3,1	6,2	4,2
Naravni profili bregov	18,4	0,0	3,0	1,3
Umetni profili bregov	10,4	0,0	3,0	0,0
Sklenjenost krošenj	45,5	0,5	5,0	3,8
Osenčenje struge	24	1	2	2
Nad vodo viseče veje	18	0	2	2
Izpostavljene velike korenine ob bregu	14	0	2	1
Podvodne drevesne korenine	9	0	2	1
Padla drevesa	14	0	2	1
Grobe lesene naplavine	13	0	2	1
Tipi tokov vzdolž 500 m	75	2	9	6
Značilnosti vzdolž 500 m	84	0	10	7
Pomembne značilnosti vzdolž 500 m	54	1	6	4
Zamašenost struge z vegetacijo	2	0	1	0
Jezovi	5	0	3	0
Mostovi	0	0	0	0
Pregazi	0	0	0	0
Jezbice	0	0	0	0
Izravnava struge	4	0	2	0
Zastoj vode zaradi jezu	2	0	2	0

3.2 HIDROMORFOLOŠKI INDEKSI POPISNIH ODSEKOV

Za oceno hidromorfološke obremenitve popisnih odsekov smo izračunali 5 hidromorfoloških indeksov (Urbanič in Tavzes, 2006; Urbanič in sod., 2007; Urbanič, 2009; Urbanič in Petkovska, 2009a, Urbanič in sod., 2012; Urbanič in Petkovska, 2013b) – RHQ, RHM, HLM, HMM in HQM, katerih vrednosti so zbrane v preglednici 22.

Preglednica 22. Pregled vrednosti izračunanih hidromorfoloških indeksov ter ekoloških tipov rek za popisne odseke

Reka	Kraj	Datum	Tip reke	RHQ	RHM	HLM	HMM	HQM
Glinščica	Botač	7.6.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	349,38	1,88	1,00	0,99	1,00
Dragonja	Labor	7.6.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	300,79	0,00	1,00	1,00	1,00
Rokava	Babiči	18.6.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	296,67	2,50	1,00	0,99	0,99
Rokava	Glem	18.6.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	283,73	6,50	1,00	0,97	0,97
Rokava	Župančiči	18.6.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	296,27	0,00	1,00	1,00	1,00
Rokava	Marezige	17.7.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	243,88	0,00	1,00	1,00	0,93
Rokava	Dilici	17.7.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	285,00	0,00	1,00	1,00	0,99
Rokava	Labor	17.7.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	273,01	0,00	1,00	1,00	0,97
Dragonja	Brič	17.7.2013	R_SI_5_Obalna_1_Pres	288,63	1,00	1,00	1,00	0,99
Žerovniščica	Martinjak	18.7.2013	R_SI_5_ED-kras_1_PerPop	137,17	53,50	1,00	0,63	0,49
Lipsenjščica	Goričice	18.7.2013	R_SI_5_ED-kras_1_PerPop	123,67	53,50	1,00	0,63	0,41
Obrh	Goričice	18.7.2013	R_SI_5_ED-kras_2_PerPop	166,70	0,00	1,00	1,00	0,92
Obrh	Laze pri Gorenjem Jezeru	18.7.2013	R_SI_5_ED-kras_2_PerPop	185,51	0,00	1,00	1,00	0,98
Obrh	Otok	18.7.2013	R_SI_5_ED-kras_2_PerPop	144,72	8,00	0,00	0,09	0,13

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

4 RAZVOJ METODOLOGIJE VREDNOTENJA EKOLOŠKEGA STANJA REK ZA IZBRANE EKOLOŠKE TIPE REK HIDROEKOREGIJE DINARIDI

4.1 Metodologija razvoja

Razvoj multimetrijskega indeksa za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti na podlagi bentoških nevretenčarjev za izbrane tipe hidroekoregije Dinaridi je potekal v več korakih.

1. Najprej smo na podlagi gradiента hidromorfološke obremenitve razvili indeks rečne favne (RFI) za skupino ekoloških tipov srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije, kjer indeks RFI še ni bil razvit (preglednica 23). Novo razviti indeks RFI smo validirali na setu podatkov srednje velikih rek bioregije Predalpska hribovja – donavsko porečje, uporabili pa smo ga tudi za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije. Za set podatkov malih rek brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije smo uporabili indeks RFI za male dinarske reke brez vpliva kraškega izvira (Urbanič in Petkovska, 2012a). Za set podatkov malih rek bioregije Dinarska hribovja smo uporabili indeks RFI za male in srednje velike alpske reke z veliko pestrostjo habitatov (Urbanič in Petkovska, 2012b). Za set podatkov srednje velikih rek pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom smo uporabili indeks RFI za srednje velike submediteranske reke (Urbanič in Petkovska, 2012a).
2. V drugem koraku smo razvili multimetrijski indeks za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti (SMEIH). Pri razvoju SMEIH smo izbrali še dodatne metrike poleg razvitega indeksa RFI za posamezne sete podatkov (preglednica 24).

Preglednica 23. Število vzorcev ekoloških tipov rek hidroekoregije Dinaridi, uporabljenih pri razvoju indeksov rečne favne (RFI) v letu 2013, razvrščenih po skupinah ekoloških tipov rek

Ekološki tip	Kratka koda tipa reke	Število kalibracijskih vzorcev	Število validacijskih vzorcev*	Skupina ekoloških tipov rek RFI	Koda skupine
R_SI_5_PD-hrib-ravni_2	PDhr2	40	68	Srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije	ED2

* - validacijski set vzorcev pripada tipu srednje velikih rek bioregije Predalpska hribovja – donavsko porečje

Preglednica 24. Število vzorcev ekoloških tipov rek hidroekoregije Dinaridi, uporabljenih pri razvoju multimetrijskih indekov (SMEIH), razvrščenih po skupinah ekoloških tipov rek

Tip reke	Kratka koda tipa reke		Število vzorcev	Skupina ekoloških tipov rek SMEIH	Koda skupine
	vzorcev	SMEIH			
R_SI_5_ED-hrib_1	EDhr1	18	Male reke bioregije Dinarska hribovja	ED1	
R_SI_5_ED-kras_1	EDkr1		Male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije	PD1	
R_SI_5_PD-hrib-ravni_1	PDhr1	102			
R_SI_5_PD-hrib-ravni_2	PDhr2	40	Srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije	ED2	
R_SI_5_ED-hrib_2_KI	EDhr2KI		Srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije	ED2KI	
R_SI_5_PD-hrib-ravni_2_KI	PDhr2KI	34			
R_SI_5_SM-hrib-s_2_KI	SMhrs2KI	16	Srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom	SM2KI	

4.1.1 DOLOČITEV GRADIENTA HIDROMORFOLOŠKE OBREMENITVE IN HIDROMORFOLOŠKIH REFERENČNIH RAZMER

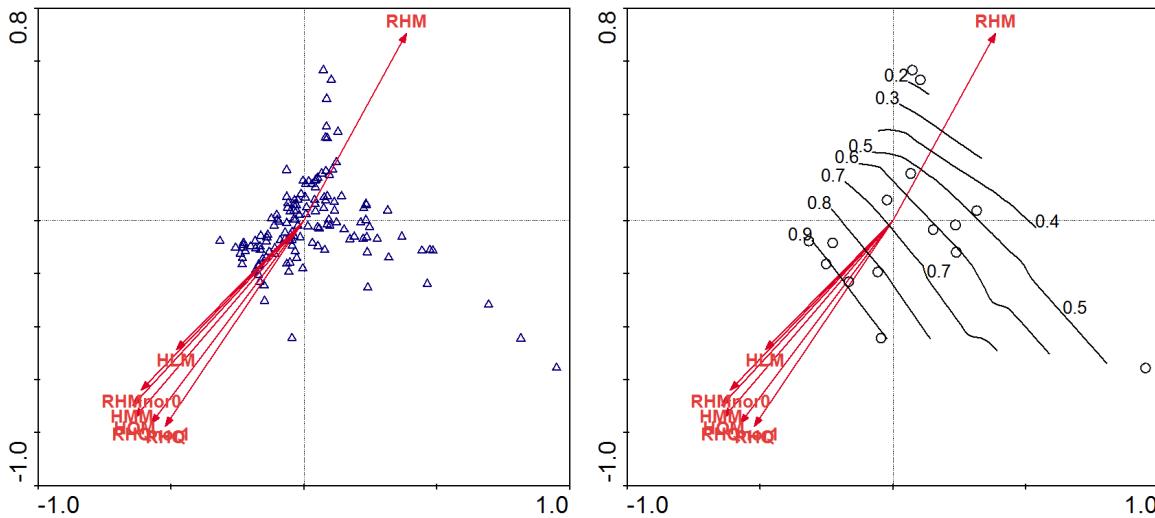
Za oceno hidromorfološke obremenitve vzorčnih mest se izračuna 5 hidromorfoloških indekov (Urbanič in Tavzes, 2006; Urbanič in sod., 2007; Tavzes in Urbanič, 2009; Urbanič in Petkovska, 2009, Urbanič 2009, 2012; Urbanič in sod., 2012; Urbanič in Petkovska, 2013b):

- RHQ - indeks kakovosti rečnih habitatov,
- RHM – indeks spremenjenosti rečnih habitatov,
- HLM – indeks hidrološke spremenjenosti,
- HMM - indeks hidromorfološke spremenjenosti,
- HQM – indeks hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti.

Podatke o vrednosti hidromorfoloških indekov smo dobili iz poročil, pripravljenih v okviru razvoja metodologije vrednotenja ekološkega stanja voda na podlagi bentoških nevretenčarjev (Urbanič in Petkovska, 2008, 2009b, 2010, 2011, 2012). Ustreznost hidromorfološkega gradienta smo preverili s kanonično korespondenčno analizo (CCA). Za vsako obravnavano skupino ekoloških tipov rek za RFI smo s CCA testirali vpliv različnih hidromorfoloških indekov in ugotovili, da v vseh primerih vrednost indeksa HQM dobro pojasni razporeditev taksonov bentoških nevretenčarjev (slika 2). Ker indeks HQM vključuje tako habitatske značilnosti kot tudi morfološko in hidrološko spremenjenost vzorčnega mesta, smo ga uporabili kot gradient hidromorfološke spremenjenosti.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Slika 2. CCA ordinacijski diagram s hidromorfološkimi spremenljivkami (puščice) za skupino srednje velikih dinarskih rek brez vpliva kraškega izvira; levo biplot z okoljskimi spremenljivkami in taksoni, desno loess diagram z okoljskimi spremenljivkami in vzorčnimi mesti razporejenimi vzdolž gradijenta indeksa HQM.

Ker v predstavljenem delu obravnavamo le hidromorfološko spremenjenost rek, smo kot kriterij za izbor referenčnih mest izbrali le tiste kriterije, ki odražajo hidromorfološke značilnosti. Kriteriji, ki sta jih Urbanič in Smolar-Žvanut (2005) uporabila za hidromorfološko spremenjenost, so 1. ali 1.-2. razred po klasifikaciji VGI (2002), obrežna vegetacija, odvzem vode gorvodno, poplavne ravnice in raba zemljišča v zaledju vodotoka. Ker je bila hidromorfološka klasifikacija osnovana na kategoričnih podatkih, pripravljenih že pred leti, smo za izbor referenčnih mest uporabili kriterije na podlagi sistema SIHM (Urbanič in Petkovska, 2013) - referenčna mesta morajo imeti manj kot 5 točk indeksa spremenjenosti habitatov (RHM) in vrednost indeksa hidrološke spremenjenosti (HLM) večjo od 0,95. Ker smo imeli na voljo le 1 – 5 referenčnih mest (odvisno od seta podatkov), kar je po naših ocenah premalo za statistične analize na podlagi referenčnih mest, jih v analizah nismo upoštevali kot poseben set podatkov.

4.1.2 UPORABLJENI BIOLOŠKI PODATKI IN IZRAČUN BIOLOŠKIH METRIK

Bioološke metrike smo izračunali s programom Asterics 3.1.1, ki je bil pripravljen v Evropskem projektu AQEM (Aqem consortium, 2002) in dopolnjen v projektu STAR in je prostoz dostopen na medmrežju. Pri izračunu smo upoštevali le podatke o biooloških podatkih, pridobljenih z

metodologijo vzorčenja in laboratorijske obdelave, ki je bila pripravljena v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES) (Urbanič in sod., 2005a, b).

Za razvoj multimetrijskega indeksa smo uporabili vrednosti metrik, izračunanih s podatki, pridobljenimi s pregledom 1/4 vzorca, t.j. vzorca, pobranega s površine 0,3125 m². Izračunali smo 297 metrik. Od tega le metrike Saprobní indeks – slovenska verzija (Urbanič in sod., 2006) in novo razvitega indeksa RFI nismo izračunali s programom Asterics 3.1.1. Ker smo indeks RFI sami razvili, smo vse metrike iz skupine občutljivost/tolerantnost pred testiranjem izločili. A priori smo izločili tudi vse ostale metrike, ki za določen tip niso imele izračunanih vrednosti ali za hidroekoregijo Dinaridi po naši strokovni presoji niso bile relevantne.

4.1.3 RAZVOJ INDEKSA REČNE FAVNE (RFI) ZA VREDNOTENJE HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI REK HIDROEKOREGIJE DINARIDI

Indeks RFI smo razvili za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije in ga validirali na setu podatkov srednje velikih rek bioregije Predalpska hribovja-donavsko porečje. V preglednici 25 so navedene vrednosti hidromorfoloških indeksov (HM spremenljivk) za set podatkov, uporabljen pri razvoju indeksa RFI.

Indeks RFI smo razvili po naslednjem postopku:

1. CCA analiza s HM spremenljivkami in taksoni bentoških nevretenčarjev.
2. Določitev vrednosti rečne favne (Rfi) posameznim taksonom glede na prvi dve CCA osi; kot hidromorfološke vrednosti smo uporabili kombinacijo vrednosti taksonov prve in druge kanonične osi. Za posamezni takson smo najprej izračunali povprečje vrednost prve in druge CCA osi ter nato vrednost delili z absolutno največjo povprečno vrednostjo ugotovljeno za prvo in drugo CCA os.
3. Določitev hidromorfološke teže indikacije (uteži) (HWi); hidromorfološko težo indikacije (utež) (1-5) smo posameznemu taksonu določili glede na ekološko valenco pojavljanja taksona, ki je v rezultatih CCA analize izražena kot toleranca taksona. Upoštevali smo rezultate prve in druge CCA osi tako, da smo za posamezni takson izračunali povprečje vrednosti. Hidromorfološko težo indikacije (uteži) smo določili po pravilu:

Toleranca-t (CCA analiza)	Hidromorfološka teža indikacije (utež) (HWi)
$t_i < 0,2$	5
$0,2 < t_i < 0,4$	4
$0,4 < t_i < 0,6$	3
$0,6 < t_i < 0,8$	2
$t_i > 0,8$	1

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

4. Določitev enačbe in izračun novega indeksa - Indeks rečne favne (RFI).
5. Testiranje soodvisnosti med RFI in indeksom HQM.
6. Preveritev ustreznosti razvitega indeksa z validacijskim setom.

Preglednica 25. Vrednosti hidromorfoloških indeksov skupin izbranih ekoloških tipov rek v hidroekoregiji Dinaridi (seti podatkov, uporabljenih pri razvoju Indeksa rečne favne). Za razlago kode skupine glej preglednico 23, za razlago kode tipa pa preglednico 1.

Koda skupine	Kratka koda tipa reke	Število podatkov	Indeks	RHQ	RHM	RHQ_nor	RHM_nor	HLM	HMM	HQM
ED2	PDhr2	40	Mediana	199,2	29,6	0,5	0,7	0,9	0,7	0,7
			Minimum	82,7	0,0	0,0	0,0	0,5	0,1	0,1
			Maksimum	251,2	196,8	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

4.1.4 RAZVOJ SLOVENSKEGA MULTIMETRIJSKEGA INDEKSA VPLIVA HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI/SPLOŠNE DEGRADIRANOSTI (SMEIH)

Multimetrijski indeks smo razvili po ekoloških tipih ali skupinah tipov (preglednica 24). Gradient hidromorfološke spremenjenosti za izbrane skupine je v preglednici 27.

Za razvoj indeksov SMEIH smo uporabili sledeč postopek:

1. **Izračun soodvisnosti** (Spearmanovih korelacijskih koeficientov) med gradientom hidromorfološke spremenjenosti (indeks HQM) in biološkimi metrikami.
2. **Izbor potencialnih bioloških metrik** za izdelavo multimetrijskega indeksa. Kot potencialno dobre so bile izbrane metrike, za katere smo izračunali vrednost Spearmanovega koeficienta $r \geq 0,5$ z indeksom HQM.
3. **Izbor ključnih metrik;** iz skupine potencialno dobrih metrik smo izločili tiste, za katere smo smatrali, da izračunane vrednosti ne predstavljajo dovolj dolgega gradiента ali z razponom vrednosti ne bi dosegli vseh petih razredov ekološkega stanja.
4. **Normalizacija metrik;**
 - a. določitev referenčne vrednosti; vsem ključnim metrikam smo določili referenčno vrednost – izbrana statistika za posamezno metriko glede na skupino ekoloških tipov je predstavljena v preglednici 26. V splošnem je bila referenčna vrednost določena kot 90-ti percentil (metrike, za katere smo ugotovili negativno povezavo z gradientom obremenitve) oz. 10-ti percentil (metrike, za katere smo ugotovili pozitivno povezavo z gradientom obremenitve) vrednosti metrik vseh mest v setu podatkov.
 - b. določitev spodnje meje; vsem ključnim metrikam smo določili spodnjo mejo – izbrana statistika za določitev spodnjih mej za posamezno metriko glede na skupino ekoloških tipov je predstavljena v preglednici 26. Spodnja meja je bila določena kot 90-ti ali 95-ti percentil (metrike, za katere smo ugotovili negativno povezavo z gradientom obremenitve) oz. 10-ti ali 5-ti percentil (metrike, za katere smo ugotovili pozitivno povezavo z gradientom obremenitve) vrednosti metrik vseh mest v setu podatkov. V določenih primerih smo spodnjo mejo metrike določili na podlagi regresijske premice.
 - c. Z izračunom razmerja med vrednostjo metrike in referenčno vrednostjo metrike dobimo razmerje ekološke kakovosti (REK), ki nam pove odstopanje od referenčne vrednosti. Razmerje ekološke kakovosti (REK) smo izračunali po enačbi (1):

$$REK = \frac{vrednost\ metrike - spodnja\ meja}{referenčna\ vrednost - spodnja\ meja} \quad \dots(1)$$

- d. Vsem REK vrednostim metrik, večjim od 1, smo pripisali vrednost 1. Vsem REK vrednostim metrik, manjšim od 0, smo pripisali vrednost 0.
5. **Izračun multimetrijskih indeksov;** na podlagi izbranih ključnih metrik smo izračunali vse možne kombinacije multimetrijskih indeksov. Vedno smo izbrali metriko iz skupine občutljivost/tolerantnost indeks RFI. Iz drugih skupin metrik smo izbrali dve metriki. Izbrane metrike smo pred izračunom multimetrijskega indeksa obtežili. Indeks RFI je imel vrednost uteži 1/2, druge izbrane metrike pa 1/4.
 6. **Izbor multimetrijskega indeksa - indeks SMEIH;** na podlagi izbranih ključnih metrik smo izračunali multimetrijski indeks. Izbrali smo multimetrijski indeks, s katerim smo ugotovili dobro soodvisnost s hidromorfološkim indeksom HQM.

Preglednica 26. Statistika določitve mejnih vrednosti za normalizacijo ključnih metrik po posameznih setih/skupinah podatkov.

Koda skupine	Kratka koda tipa	Določitev Metrika	Določitev referenčne vrednosti	Določitev spodnje meje
ED1&PD1	EDhr1	RFI _{DN1}	10-ti percentil seta PD1	95-ti percentil seta PD1
	EDkr1	RFI _{AL1}	10-ti percentil seta ED1	regresijska premica (set ED1)
	PDhr1	IBR	10-ti percentil	95-ti percentil
		R _{EPT/O}	90-ti percentil	5-ti percentil
ED2	PDhr2	RFI _{DN2}	10-ti percentil	90-ti percentil
		R _{GS/GCFF}	90-ti percentil	10-ti percentil
		D _M	90-ti percentil	10-ti percentil
		R _{EPTOH/Dip}	90-ti percentil	10-ti percentil
ED2KI & SM2KI	EDhr2KI	RFI _{DN2}	10-ti percentil seta ED2KI	90-ti percentil seta ED2&ED2KI
	PDhr2KI	RFI _{SM2}	**	**
	SMhrs2KI	P _{EPTa}	90-ti percentil	minimum*
		P _{HR100}	90-ti percentil	minimum*

* - minimum, ki je možen za to metriko

** - referenčna vrednost in spodnja meja prevzeti od skupine SM2 (Urbanič in Petkovska, 2012a).

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 27. Vrednosti hidromorfoloških indeksov skupin izbranih ekoloških tipov rek v hidroekoregiji Dinaridi (seti podatkov, uporabljenih pri razvoju multimetrijskih indeksov). Za razlago kode skupine glej preglednico 24, za razlago kode tipa pa preglednico 1.

Koda skupine	Kratka koda tipa reke	Število podatkov	Indeks	RHQ	RHM	RHQ_nor	RHM_nor	HLM	HMM	HQM
ED1	EDhr1	18	Mediana	245,5	17,5	0,8	0,8	1,0	0,8	0,8
			Minimum	147,9	1,0	0,2	0,2	0,8	0,4	0,3
			Maksimum	346,0	76,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
PD1	EDkr1	102	Mediana	185,7	26,3	0,4	0,7	0,9	0,7	0,6
			Minimum	90,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
			Maksimum	278,2	153,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
ED2	PDhr2	40	Mediana	199,2	29,6	0,5	0,7	0,9	0,7	0,7
			Minimum	82,7	0,0	0,0	0,0	0,5	0,1	0,1
			Maksimum	251,2	196,8	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9
ED2KI	EDhr2KI	34	Mediana	205,5	35,0	1,0	0,7	0,8	0,8	0,8
			Minimum	169,1	0,0	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6
			Maksimum	253,0	41,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
SM2KI	SMhrs2KI	16	Mediana	226,5	34,7	1,0	0,7	0,8	0,7	0,8
			Minimum	177,8	7,0	0,8	0,3	0,6	0,4	0,6
			Maksimum	262,8	65,9	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8

4.1.5 DOLOČITEV MEJNIH VREDNOSTI INDEKSOV SMEIH MED RAZREDI EKOLOŠKEGA STANJA

Mejne vrednosti multimetrijskih indeksov smo določili posebej za skupino tipov ED2, skupini ED2KI in SM2KI skupaj ter skupini PD1 in ED1 skupaj. Uporabili smo metodo parnih metrik. Določili smo mejne vrednosti za stanja zelo dobro/dobro, dobro/zmerno, zmerno/slabo in slabo/zelo slabo ekološko stanje. Mejne vrednosti med razredi ekološkega stanja smo določili na mestih, kjer je prišlo do značilne spremembe razmerja med deležem tolerantnih in občutljivih indikatorskih taksonov, določenih za RFI (Preglednica 28).

Preglednica 28. Pogoji za določitev mej med razredi ekološkega stanja; $Rfi < 0$ – tolerantni Rfi taksoni, $Rfi \geq 0$ – občutljivi Rfi taksoni

Razmerje	Ekološko stanje
Delež $Rfi < 0 >> Rfi \geq 0$	Zelo dobro
Delež $Rfi < 0 > Rfi \geq 0$	Dobro
Delež $Rfi < 0 \approx Rfi \geq 0$	Zmerno
Delež $Rfi < 0 < Rfi \geq 0$	Slabo
Delež $Rfi < 0 << Rfi \geq 0$	Zelo slabo

4.1.6 TRANSFORMACIJA MEJNIH VREDNOSTI »REK« MED EKOLOŠKIMI STANJI

Zaradi lažje neposredne primerjave vrednosti REK (razmerje ekološke kakovosti) med različnimi tipi rek v Sloveniji smo mejne vrednosti multimetrijskih indeksov transformirali tako, da smo vsem tipom uskladili mejne vrednosti (Preglednica 29). Za vsak razred ekološkega stanja smo določili transformacijsko enačbo.

Preglednica 29. Mejne vrednosti razredov in ustrezna vrednost razmerja ekološkega kakovosti (REK) po transformaciji vrednosti.

Mejna vrednost	
1	Referenčna vrednost
0,8	Mejna vrednost zelo dobro/dobro stanje
0,6	Mejna vrednost dobro/zmerno stanje
0,4	Mejna vrednost zmerno/slabo stanje
0,2	Mejna vrednost slabo/zelo slabo stanje
0,0	Spodnja meja

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

4.2 Rezultati

4.2.1 INDEKS REČNE FAVNE (RFI)

Indeks rečne favne (RFI) izračunamo po enačbi (2):

$$RFI_j = \frac{\sum_{i=1}^n (ac_i * Rf_i * HW_i)}{\sum_{i=1}^n (ac_i * HW_i)} \quad ... (2)$$

kjer je:

RFI_j – Indeks rečne favne j -tega biološkega vzorca

Rf_i – vrednost rečne favne taksona i ,

HW_i – hidromorfološka teža indikacije taksona i ,

ac_i - številčnostni razred taksona i (preglednica 30),

n – število taksonov.

Preglednica 30. Številčnostni razredi

Številčnost taksona	Številčnostni razred (ac)
0	0
1-5	1
6-25	2
26-125	3
126-625	4
>625	5

Vrednosti rečne favne (Rf_i) in hidromorfološke teže indikacije (HW_i) smo določili za srednje velike dinarske reke brez vpliva kraškega izvira (RFI_{DN2} , preglednica 31). Indeks RFI_{DN2} smo validirali na setu podatkov srednje velikih rek bioregije Predalpska hribovja-donavsko porečje. Primernost indeksa RFI_{DN2} smo preverili tudi pri skupini srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije in ugotovili, da dobro odraža vpliv hidromorfološke spremenjenosti vodotokov.

Za ostale sete podatkov smo uporabili že razvite indekse RFI (priloga A). Za set podatkov male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije smo kot najustreznejši ugotovili indeks RFI_{DN1} (Urbanič in Petkovska, 2012a), za set podatkov male reke bioregije Dinarska hribovja indeks RFI_{AL1} (Urbanič in Petkovska, 2012b), za set podatkov srednje velike

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom pa smo uporabili indeks RFI_{SM2} za srednje velike submediteranske reke (Urbanič in Petkovska, 2012a).

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 31. Vrednost rečne favne (Rfi) in hidromorfološka teža indikacije (uteži) (HWi) taksonov za izračun indeksa RFI_{DN2}.

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWi _{DN2}
<i>Dendrocoelum lacteum</i>	1401002		
<i>Dugesia lugubris/polychroa</i>	1402002	-0,15	3
<i>Crenobia alpina</i>	1403001		
<i>Phagocata</i> sp.	1403006		
<i>Planaria torva</i>	1403011		
<i>Polyclelis felina</i>	1403016	0,18	5
Nematoda	1601001	0,30	5
Enchytraeidae	1801001	0,26	3
<i>Haplotaxis gordioides</i>	1802001	-0,39	2
<i>Eiseniella tetraedra</i>	1803001	0,04	1
Lumbriculidae-z enostavnimi ščetinami	1804001	-0,58	3
<i>Lumbriculus variegatus</i>	1804006	0,52	1
<i>Rhynchelmis</i> sp.	1804011	-0,26	4
<i>Stylodrilus heringianus</i>	1804016	-0,01	2
<i>Stylodrillus</i> sp.	1804020	-0,02	2
<i>Chaetogaster</i> sp.	1805011	0,38	5
<i>Dero</i> sp.	1805016		
<i>Nais</i> sp.	1805026	0,31	5
<i>Ophidonaïs serpentina</i>	1805031	0,24	1
<i>Slavina appendiculata</i>	1805052	0,38	5
<i>Stylaria lacustris</i>	1805062	0,35	1
<i>Propappus volki</i>	1806001		
<i>Aulodrilus plurisetata</i>	1807001	-0,02	1
<i>Peloscolex</i> sp.	1807011	-0,37	2
Tubificidae-brez lasastih ščetin	1807021	0,27	1
Tubificidae-z lasastimi ščetinami	1807022	0,32	1
<i>Dina krasensis</i>	1901002		
<i>Dina punctata</i>	1901004		
<i>Erpobdella octoculata</i>	1901011	0,62	3
<i>Erpobdella testacea</i>	1901013	-0,76	5
<i>Trocheta bykowski/Dina krasensis</i>	1901020	0,38	5
<i>Glossiphonia complanata</i>	1902007	0,26	4
<i>Glossiphonia concolor</i>	1902008		
<i>Glossiphonia nebulosa</i>	1902010		
<i>Helobdella stagnalis</i>	1902018	0,28	1
<i>Hemiclepsis marginata</i>	1902023	0,38	5
<i>Theromyzon tessulatum</i>	1902028		
<i>Haemopis sanguisuga</i>	1903001	0,38	5
<i>Piscicola geometra</i>	1905006	0,09	5
<i>Branchiobdella</i> sp.	2001001		
<i>Acroloxus lacustris</i>	2101001		
<i>Ancylus fluviatilis</i>	2101002	0,00	2
<i>Bythinia tentaculata</i>	2102002	0,62	5
<i>Bythinella schmidti</i>	2103006	0,38	5
<i>Lithoglyphus naticoides</i>	2103016	0,38	5
<i>Sadleriana fluminensis</i>	2103028	0,32	4

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWi _{DN2}
<i>Sadleriana</i> sp.	2103030	-0,04	4
<i>Radix auricularia</i>	2104007	0,48	1
<i>Radix balthica/labiata</i>	2104008	0,69	3
<i>Radix balthica</i>	2104009	0,46	4
<i>Radix labiata</i>	2104010	-0,49	5
<i>Radix</i> sp.-juv	2104011	0,42	3
<i>Galba truncatula</i>	2104015		
<i>Esperiana daudebartii acicularis</i>	2105001	-0,71	3
<i>Esperiana(Fagotia) esperi</i>	2105002	-0,59	3
<i>Holandriana(Amphimelania) holandri</i>	2105007	-0,17	2
<i>Theodoxus danubialis</i>	2106001	-0,36	1
<i>Physa fontinalis</i>	2107006	0,61	3
<i>Physella(Physa) acuta</i>	2107011	0,20	1
<i>Bathyomphalus contortus</i>	2108008	0,62	5
<i>Gyraulus albus</i>	2108013	0,53	3
<i>Gyraulus crista</i>	2108014	0,42	1
<i>Hippeutis complanatus</i>	2108019	0,62	5
<i>Planorbis planorbis</i>	2108026		
<i>Valvata cristata</i>	2109001		
<i>Pisidium</i> sp.	2202006	0,12	1
<i>Unio crassus</i> (3 podvrste)	2203012	-0,76	5
<i>Hydrachnidia</i> (Hydracarina)	2301001	0,06	1
<i>Synurella ambulans</i>	2401001	0,38	5
<i>Gammarus fossarum</i>	2402002	0,05	1
<i>Niphargus</i> sp.	2403001		
<i>Asellus aquaticus</i>	2501001	0,58	1
<i>Proasellus</i> sp.	2501006		
<i>Astacus astacus</i>	2601001		
<i>Austropotamobius pallipes</i>	2601006		
<i>Austropotamobius torrentium</i>	2601007		
<i>Baetis alpinus</i>	2702006		
<i>Baetis buceratus</i>	2702007	0,20	1
<i>Baetis fuscatus</i>	2702009	-0,18	3
<i>Baetis fuscatus/scambus</i>	2702010	0,14	1
<i>Baetis liebenauae</i>	2702011	-0,62	3
<i>Baetis lutheri</i>	2702012	-0,52	4
<i>Baetis melanonyx</i>	2702013		
<i>Baetis muticus</i>	2702014		
<i>Baetis rhodani</i>	2702016	0,26	1
<i>Baetis scambus</i>	2702017	0,05	3
<i>Baetis</i> sp.-juv.	2702018		
<i>Baetis vardarensis</i>	2702019	-0,50	5
<i>Baetis vernus</i>	2702020	0,72	2
<i>Baetis buceratus/vernum</i>	2702021	0,42	3
<i>Centroptilum luteolum</i>	2702025	0,46	4
<i>Centroptilum</i> sp.	2702026	-0,05	3
<i>Cloeon dipterum</i>	2702031	0,62	5
<i>Pseudocentroptilum</i> <i>(Centro.)pennulatum</i>	2702043		

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWI _{DN2}
<i>Caenis</i> sp.	2703001	0,28	3
<i>Ephemerella ignita</i>	2704001	0,09	2
<i>Ephemerella notata</i>	2704002		
<i>Ephemerella major</i>	2704005	-0,45	4
<i>Ephemera danica</i>	2705001	-0,12	2
<i>Ephemera</i> sp.	2705002	-0,39	5
<i>Ephemera vulgata</i>	2705003		
<i>Ecdyonurus</i> sp.	2706001	-0,07	2
<i>Electrogena</i> sp.	2706006	-0,49	5
<i>Epeorus alpicola</i>	2706011		
<i>Epeorus</i> sp.	2706012		
<i>Epeorus sylvicola</i>	2706013		
<i>Rhithrogena</i> sp.	2706026	0,09	5
<i>Habroleptoides confusa</i>	2707001	-0,29	4
<i>Habrophlebia fusca</i>	2707006		
<i>Habrophlebia lauta</i>	2707007	0,09	5
<i>Paraleptophlebia submarginata</i>	2707012	-0,62	5
<i>Siphlonurus aestivialis</i>	2711001		
<i>Chloroperla</i> sp.	2801001		
<i>Leuctra</i> sp.	2803001	-0,18	2
<i>Amphinemura</i> sp.	2804001		
<i>Nemoura</i> sp.	2804006	0,38	5
<i>Nemurella pictetii</i>	2804011		
<i>Protonemura</i> sp.	2804016		
<i>Dinocras megacephala</i>	2805002		
<i>Perla</i> sp.	2805007	-0,33	4
<i>Dictyogenus alpinum</i>	2806001		
<i>Dictyogenus/Isoperla</i> -juv.	2806002		
<i>Isoperla</i> sp.	2806012		
<i>Perlodes</i> sp.	2806017		
<i>Brachyptera</i> sp.	2807001		
<i>Taeniopteryx</i> sp.	2807010		
<i>Anax imperator</i>	2901019		
<i>Calopteryx virgo</i>	2902001	0,16	3
<i>Calopteryx(Agrion) splendens</i>	2902002		
<i>Cercion lindenii</i>	2903001		
<i>Coenagrion puella</i>	2903015		
<i>Enallagma cyathigerum</i>	2903023		
<i>Coenagrionidae</i> -juv.	2903046		
<i>Cordulegaster heros</i>	2904002		
<i>Somatochlora meridionalis</i>	2905014	0,38	5
<i>Gomphus</i> sp.	2906001		
<i>Gomphus vulgatissimus</i>	2906002	-0,23	2
<i>Onychogomphus forcipatus</i>	2906012	-0,20	2
<i>Libellula fulva</i>	2908016		
<i>Orthetrum albistylum</i>	2908022		
<i>Orthetrum cancellatum</i>	2908024		
<i>Orthetrum coerulescens</i>	2908025		
<i>Sympetrum</i> sp. Juv	2908039		

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWi _{DN2}
<i>Platycnemis pennipes</i>	2909001	0,36	4
<i>Aphelocheirus aestivalis</i>	3001001	-0,47	2
Corixinae	3002001		
<i>Micronecta</i> sp.	3002011	-0,58	4
<i>Gerris</i> sp.	3003006	0,09	5
<i>Mesovelia furcata</i>	3006001		
<i>Ilyocoris cimicoides</i>	3007001		
<i>Nepa cinerea</i>	3008001		
<i>Microvelia</i> sp.	3011001		
<i>Sialis fuliginosa</i>	3101001	-0,08	3
<i>Sialis lutaria</i>	3101002		
<i>Sialis nigripes</i>	3101003		
<i>Neurothrus fallax</i>	3201001		
<i>Agryotipus armatus</i>	3301001	-0,54	3
<i>Dryops</i> sp.-larve	3402002	0,09	5
<i>Pomatinus substristriatus</i>	3402012	0,09	5
<i>Agabus</i> sp.	3403023		
<i>Agabus</i> sp.-larve	3403024		
<i>Bidessus</i> sp.	3403034		
<i>Deronectes</i> sp.	3403078	0,09	5
<i>Graptodytes</i> sp.	3403122		
<i>Hydroglyphus geminus</i>	3403144	1,00	5
Hydroporinae-larve	3403155		
<i>Hydroporus</i> sp.	3403165		
<i>Hygrotus</i> sp.	3403187		
<i>Hygrotus</i> sp. - larve	3403188		
<i>Ilybius fuliginosus</i>	3403209		
<i>Ilybius</i> sp.	3403210		
<i>Laccophilus</i> sp.	3403232	0,62	5
<i>Laccophilus</i> sp.-larve	3403233	0,62	5
<i>Nebrioporus</i> sp.	3403243	0,62	5
<i>Nebrioporus</i> sp. - larve	3403244		
<i>Oreodytes</i> sp.	3403254		
<i>Oreodytes</i> sp. - larve	3403255		
<i>Platambus maculatus</i>	3403265		
<i>Platambus maculatus</i> -larve	3403266	0,38	5
<i>Rhantus</i> sp.	3403287		
<i>Elmis</i> sp.	3404001	-0,34	3
<i>Elmis</i> sp.-larve	3404002	-0,30	3
<i>Esolus</i> sp.	3404012	-0,26	2
<i>Esolus</i> sp.-larve	3404013	-0,19	2
<i>Limnius</i> sp.	3404023	-0,22	3
<i>Limnius</i> sp. - larve	3404024	-0,18	2
<i>Macronychus quadrituberculatus</i>	3404034	-0,49	5
<i>Normandia nitens</i>	3404045		
<i>Oulimnius</i> sp.	3404056	-0,12	1
<i>Oulimnius</i> sp.-larve	3404057	0,16	1
<i>Riolus</i> sp.	3404078	-0,41	4
<i>Riolus</i> sp.-larve	3404079	-0,57	5

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWI _{DN2}
<i>Stenelmis canaliculata</i> -larve	3404090		
<i>Orectochilus villosus</i>	3405023	0,09	5
<i>Orectochilus villosus</i> - larve	3405024	0,99	5
<i>Haliplus lineatocollis</i>	3406012		
<i>Haliplus</i> sp.	3406013	0,38	5
<i>Haliplus</i> sp.-larve	3406014		
<i>Hydraena</i> sp.	3408001	-0,21	2
<i>Hydraena</i> sp. - larve	3408002	-0,61	5
<i>Ochthebius</i> sp.	3408023		
<i>Hydrochus</i> sp.	3409001		
<i>Anacaena</i> sp.	3410001	1,00	5
<i>Hydrophilidae</i>	3410111		
<i>Hydrophilidae</i> -larve	3410112	0,99	5
<i>Laccobius</i> sp.	3410144	1,00	5
<i>Laccobius</i> sp. - larve	3410145	1,00	5
<i>Megasternum obscurum</i>	3410159		
<i>Eubria palustris</i> - larve	3413002		
<i>Cyphon</i> sp.	3414001		
<i>Cyphon</i> sp.-larve	3414002		
<i>Elodes</i> sp.-larve	3414013		
<i>Hydrocyphon</i> sp.-larve	3414024		
<i>Beraea dira</i>	3502001		
<i>Beraeamyia</i> sp.	3502008		
<i>Beraeodes minutus</i>	3502013	0,62	5
<i>Ernodes articularis/vicina</i>	3502018		
<i>Brachycentrus montanus</i>	3503001		
<i>Brachycentrus subnubilis</i>	3503002	-0,41	4
<i>Micrasema minimum</i>	3503007		
<i>Micrasema setiferum</i>	3503009		
<i>Agapetus delicatulus</i>	3505001	0,09	5
<i>Agapetus delicatulus/ochripes</i>	3505002	0,12	4
<i>Glossosoma bifidum</i>	3505011		
<i>Synagapetus krawanyi</i>	3505025		
<i>Goera pilosa</i>	3506001	0,24	2
<i>Lithax niger</i>	3506006		
<i>Lithax obscurus</i>	3506007		
<i>Silo nigricornis</i>	3506012	-0,35	3
<i>Silo pallipes</i>	3506017	-0,22	4
<i>Silo piceus</i>	3506018	-0,56	5
<i>Cheumatopsyche lepida</i>	3507001	-0,49	5
<i>Hydropsyche angustipennis</i>	3508001		
<i>Hydropsyche bulbifera</i>	3508002		
<i>Hydropsyche dinarica</i>	3508005		
<i>Hydropsyche incognita</i>	3508006	-0,52	5
<i>Hydropsyche instabilis</i>	3508007	0,09	5
<i>Hydropsyche modesta</i>	3508009	-0,62	5
<i>Hydropsyche pellucidula</i>	3508011	-0,14	1
<i>Hydropsyche saxonica</i>	3508013		
<i>Hydropsyche siltalai</i>	3508014	0,33	5

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HW _i _{DN2}
<i>Hydropsyche</i> sp.-juv.	3508015	-0,15	2
<i>Hydropsyche tenuis</i>	3508016		
<i>Agraylea</i> sp.	3509000		
<i>Allotrichia pallicornis</i>	3509006	-0,49	5
<i>Hydroptila</i> sp.	3509013	0,04	1
<i>Lepidostoma hirtum</i>	3510007	-0,43	3
<i>Adicella</i> sp.	3511004		
<i>Athripsodes albifrons</i>	3511008	0,09	5
<i>Athripsodes albifrons/bilineatus</i>	3511009		
<i>Athripsodes bilineatus</i>	3511011	0,18	5
<i>Ceraclea dissimilis</i>	3511019	-0,13	3
<i>Leptocerus interruptus</i>	3511025		
<i>Mystacides azurea/nigra</i>	3511031		
<i>Mystacides azurea</i>	3511032	0,11	1
<i>Mystacides nigra</i>	3511034		
<i>Oecetis notata</i>	3511042	-0,53	3
<i>Oecetis testacea</i>	3511044	-0,62	5
<i>Allogamus auricollis</i>	3512006		
<i>Anabolia furcata</i>	3512013		
<i>Chaetopteryx fusca</i>	3512029	0,18	5
<i>Chaetopteryx</i> sp.	3512031	0,57	1
Drusinae	3512041		
<i>Drusus biguttatus</i>	3512046		
<i>Drusus discolor</i>	3512049		
<i>Eclisopteryx guttulata</i>	3512057	0,09	5
<i>Glyphotaelius pellucidus</i>	3512063		
<i>Halesus digitatus</i>	3512073	-0,49	5
<i>Halesus digitatus/tesselatus</i>	3512074	-0,44	4
<i>Halesus radiatus</i>	3512075	0,37	4
Limnephilinae-juv.	3512097		
<i>Limnephilus lunatus</i>	3512116	0,38	5
<i>Melampophylax melampus</i>	3512127		
<i>Metanoea rhaetica</i>	3512150		
<i>Potamophylax cingulatus</i>	3512168	-0,49	5
<i>Potamophylax rotundipennis</i>	3512174	0,38	5
<i>Potamophylax/Acrophylax</i>	3512175		
<i>Potamophylax</i> sp.	3512176		
<i>Odontocerum albicorne</i>	3513001	0,02	4
<i>Philopotamus ludificatus</i>	3514002		
<i>Philopotamus montanus</i>	3514003		
<i>Philopotamus variegatus</i>	3514004	0,09	5
<i>Wormaldia copiosa</i>	3514009		
<i>Wormaldia occipitalis</i>	3514010		
<i>Wormaldia occipitalis/vargai</i>	3514011		
<i>Wormaldia subnigra</i>	3514013		
<i>Agrypnia varia</i>	3515002		
<i>Cyrnus trimaculatus</i>	3516002	0,58	1
<i>Plectrocnemia conspersa</i>	3516019		
<i>Polycentropus excisus</i>	3516026		

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWI _{DN2}
<i>Polycentropus flavomaculatus</i>	3516027		
<i>Polycentropus irroratus</i>	3516028		
<i>Polycentropus schmidi</i>	3516029		
<i>Polycentropus</i> sp.	3516031		
<i>Lype reducta</i>	3517002	0,35	1
<i>Psychomyia klapaleki</i>	3517007		
<i>Psychomyia pusilla</i>	3517008	0,14	3
<i>Tinodes dives</i>	3517013		
<i>Tinodes rostocki</i>	3517015		
<i>Tinodes</i> sp.	3517016		
<i>Tinodes unicolor</i>	3517017		
<i>Tinodes zelleri</i>	3517019		
<i>Rhyacophila hirticornis/schmidinaria</i>	3518001		
<i>Rhyacophila intermedia</i>	3518006		
<i>Rhyacophila producta</i>	3518010		
<i>Rhyacophila</i> sensu stricto	3518011	-0,05	2
<i>Rhyacophila torrentium</i>	3518013		
<i>Rhyacophila tristis</i>	3518014		
<i>Notidobia ciliaris</i>	3519001	0,37	4
<i>Sericostoma</i> sp.	3519007	0,25	1
<i>Limnophora</i> sp.	3601001	0,85	3
<i>Lispe</i> sp.	3601006		
<i>Atherix ibis</i>	3602001	-0,47	4
<i>Ibisia (Atherix) marginata</i>	3602011	-0,33	3
<i>Blepharicera fasciata</i>	3603001		
<i>Hapalotrix lugubris</i>	3603006		
<i>Liponeura</i> sp.	3603011		
<i>Atrichopogon</i> sp.	3604001		
<i>Ceratopogoninae</i>	3604006	0,18	3
<i>Dasyhelea</i> sp.	3604011	1,00	5
<i>Brillia bifida</i>	3606001	0,15	4
<i>Chironomini</i>	3606011	0,19	1
<i>Chironomus</i> sk. <i>obtusidens</i>	3606016	0,38	5
<i>Chironomus</i> sk. <i>plumosus</i>	3606017		
<i>Chironomus</i> sk. <i>thummi</i>	3606018	0,59	1
<i>Chironomus</i> <i>plumosus</i>	3606019		
<i>Chironomus</i> sp.	3606020		
<i>Corynoneura</i> sp.	3606023		
<i>Corynoneurinae</i>	3606028	-0,49	5
<i>Diamesinae</i>	3606033	-0,32	3
<i>Monodiamesa</i> sp.	3606043		
<i>Orthocladiinae</i>	3606053	0,23	1
<i>Potthastia</i> sk. <i>longimana</i>	3606064	-0,16	2
<i>Prodiamesa olivacea</i>	3606069	0,18	1
<i>Prodiamesinae</i>	3606075		
<i>Tanypodinae</i>	3606080	0,29	1
<i>Tanytarsini</i>	3606085	0,26	1
<i>Anopheles</i> sp.	3607001		
<i>Culex</i> sp.	3607011		

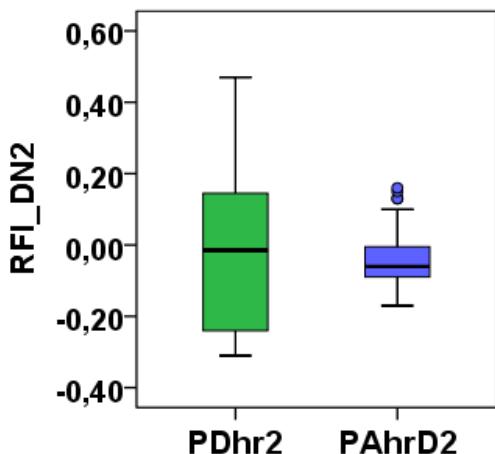

Takson	Šifra taksona	RFI _{DN2}	HWi _{DN2}
<i>Dixa</i> sp.	3608001		
Dolichopodidae	3609001	0,09	5
Clinocerinae	3610001	0,03	2
Hemerodromiinae	3610011	0,47	2
Ephydriidae	3611001		
<i>Antocha</i> sp.	3612001	0,00	2
Chioneinae	3612006		
<i>Hexatoma</i> sp.	3612021	0,09	5
Limnophilinae	3612026	-0,07	2
<i>Molophilus</i> sp.	3612041	0,09	5
<i>Paradelphomyia</i> sp.	3612046		
<i>Pseudolimnophila</i> sp.	3612051		
<i>Scleroprocta</i> sp.	3612056		
<i>Dicranota</i> sp.	3613001	0,04	3
<i>Pedicia</i> sp.	3613006		
Psychodidae	3614016	0,99	5
Pericomini	3614026	0,22	3
Psychodini	3614031	0,38	5
<i>Ptychoptera</i> sp.	3615001	0,55	5
<i>Chrysopilus</i> sp.	3616001		
Scatophagidae	3617006		
Sciomyzidae	3618001		
<i>Prosimulum</i> sp.	3619001		
<i>Simulium</i> sp.	3619002	-0,02	1
<i>Beris</i> sp.	3620001		
<i>Nemotelus</i> sp.	3620006		
<i>Oxycera</i> sp.	3620021		
<i>Chrysops</i> sp.	3622006	0,55	5
<i>Tabanus</i> sp.	3622011	0,19	5
<i>Prinocera</i> sp.	3624011		
<i>Tipula</i> sp.	3624021	0,01	1

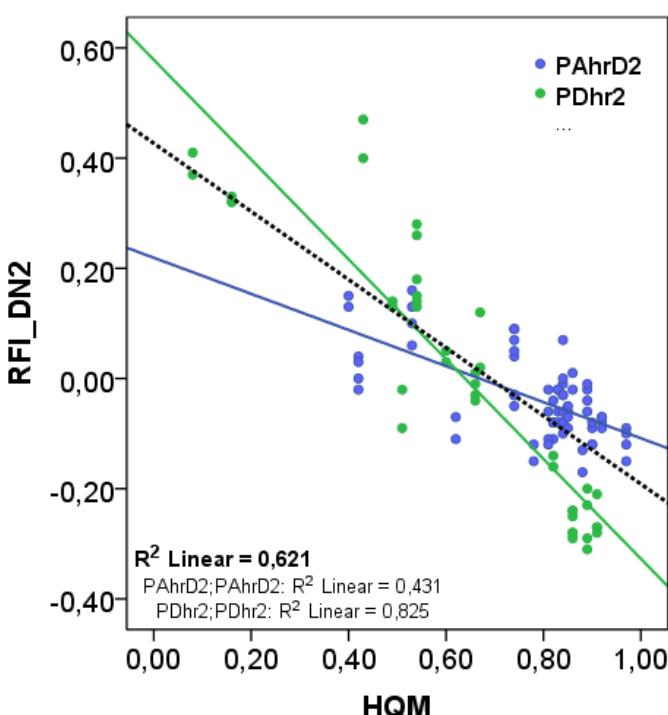

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Za indeks RFI za srednje velike dinarske reke brez vpliva kraškega izvira (RFI_{DN2}) je prikazana razporeditev vrednosti za kalibracijski podatkovni set (PDhrD2) in validacijski podatkovni set (PAhrD2) na sliki 3 ter soodvisnost med vrednostmi ordinacijske HQM osi in vrednostmi RFI za posamezne sete (slika 4).

Slika 3. Diagram kvartilov razpona vrednosti indeksa RFI za kalibracijski (PDhrD2) in validacijski (PAhrD2) podatkovni set

Slika 4. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi RFI za kalibracijski (PDhrD2) in validacijski (PAhrD2) podatkovni set ter pojasnjena variabilnost (R^2 Linear) za dva seta vzorcev skupaj in ločeno.

4.2.2 IZBOR METRIK ZA MULTIMETRIJSKE INDEKSE

4.2.2.1 Male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira

Soodvisnost med hidromorfološkim gradientom (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami smo izračunali skupaj za skupino male reke brez vpliva kraškega izvira subhidroekoregije Evdinarska (PD1) in male reke bioregije Dinarska hribovja (ED1) (preglednica 32). V preglednici 33 je prikazana soodvisnost med ključnimi metrikami, v preglednici 34 pa referenčne in spodnje mejne vrednosti ključnih metrik.

Preglednica 32. Soodvisnost (Spearmanov korelacijski koeficient) med hidromorfološko spremenljivko (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami za male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira (skupini PD1 in ED1)

Metrika	Tip metrike	Koda metrike ⁺	HQM
Coleoptera [%]	sš		0,53**
EPT-Taxa [%]	sš		0,50**
EPT/OL [%]	sš		0,51**
EPT [%] (abundance classes)	sš		0,54**
[%] crenal	d		0,50**
[%] hypocrenal	d		0,53**
[%] epirhithral	d		0,55**
[%] metarhithral	d		0,60**
[%] hyporhithral	d		0,59**
[%] metapotamal	d		-0,51**
[%] hypocrenal (scored taxa = 100%)	d		0,56**
[%] epirhithral (scored taxa = 100%)	d		0,60**
[%] metarhithral (scored taxa = 100%)	d		0,64**
[%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	d		0,58**
[%] metapotamal (scored taxa = 100%)	d		-0,62**
[%] Type LR	d		-0,50**
[%] Type RP	d		0,62**
[%] Type RP (scored taxa = 100%)	d		0,56**
[%] Type RP (abundance classes) (scored taxa = 100%)	d		0,64**
Rheoindex (Banning, with abundance)	d		0,61**
Rheoindex (Banning, with abundance classes)	d		0,65**
[%] Type Aka	d		0,51**
[%] Type Lit	d		0,52**
[%] Type Aka + Lit + Psa	d		0,58**
Index of Biocoenotic Region	d	IBR	-0,71**
Ephemeroptera	bp		0,50**

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Metrika	Tip metrike	Koda metrike⁺	HQM
EPT/OL	bp	R _{EPT/O}	0,57**
EP-Taxa	bp		0,52**
°RFI _{DN1}	ot	RFI _{DN1}	-0,78**
°RFI _{AL1}	ot	RFI _{AL1}	-0,64**

⁺ - koda metrike je določena le za izbrane ključne metrike

** - statistična značilnost p < 0,01

° - za RFI_{DN1} n = 102, za RFI_{AL1} n = 18, za ostale metrike n = 120

Preglednica 33. Soodvisnost (Spearmanov korelacijski koeficient) med ključnimi metrikami za male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira (skupini PD1 in ED1)

Metrika	n	Tip metrike	RFI_{DN1}	RFI_{AL1}	IBR	R_{EPT/O}
RFI_{DN1}	102	ot	1,00	/	0,83**	-0,73**
RFI_{AL1}	18	ot		/	0,84**	-0,71**
Index of Biocoenotic Region	120	d	0,83**	0,84**	1,00	-0,66**
EPT/OL	120	bp	-0,73**	-0,71**	-0,66**	1,00

** - statistična značilnost p < 0,01

Preglednica 34. Referenčne vrednosti in spodnje meje ključnih metrik za male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira (skupini PD1 in ED1)

Metrika	Koda metrike	Tip metrike	Referenčna vrednosti	Spodnja meja
°RFI _{DN1}	RFI _{DN1}	ot	-0,09	0,35
°RFI _{AL1}	RFI _{AL1}	ot	0,04	0,27
Index of Biocoenotic Region	IBR	d	4,28	7,56
EPT/OL	R _{EPT/O}	bp	6,45	0

4.2.2.2 Srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Soodvisnost med hidromorfološkim gradientom (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami je prikazana v preglednici 35. V preglednici 36 je prikazana soodvisnost med ključnimi metrikami, v preglednici 37 pa referenčne in spodnje mejne vrednosti ključnih metrik.

Preglednica 35. Soodvisnost (Spearmanov korelacijski koeficient) med hidromorfološko spremenljivko (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Metrika	Tip metrike	Koda metrike ⁺	HQM
Plecoptera [%]	sš		0,75**
Heteroptera [%]	sš		0,74**
Trichoptera [%]	sš		0,53**
Coleoptera [%]	sš		0,64**
Diptera [%]	sš		-0,78**
[%] crenal	d		0,65**
[%] hypocrenal	d		0,74**
[%] epirhithral	d		0,63**
[%] epipotamal	d		0,76**
[%] hypocrenal (scored taxa = 100%)	d		0,59**
[%] littoral (scored taxa = 100%)	d		-0,51**
[%] Type RP	d		0,58**
[%] Type RB	d		0,61**
[%] Type Aka	d		0,73**
[%] Type Pom	d		0,75**
[%] Type Aka + Lit + Psa	d		0,61**
[%] Type Aka (scored taxa = 100%)	d		0,72**
[%] Type Aka+Lit+Psa (scored taxa = 100%)	d		0,64**
Stone-dwelling taxa (Braukmann, with abundance classes)	d		0,53**
[%] Grazers and scrapers	d		0,65**
[%] Shredders	d		0,65**
(Grazers + Scrapers)/(GatherersCollectors + FilterFeeders)	d	R _{GS/GCFF}	0,71**
[%] Xyloph. + Shred. + ActFiltFee. + PasFiltFee	d		0,74**
[%] Shredders (scored taxa = 100%)	d		0,55**
[%] Gatherers/Collectors (scored taxa = 100%)	d		-0,68**
RETI	d		0,73**
[%] burrowing/boring	d		0,61**
RETI	d		0,69**
[%] Gatherers/Collectors	d		-0,71**

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Metrika	Tip metrike	Koda metrike⁺	HQM
TROPHIC_Sel_Grazers	d		0,54**
Sel_Trichoptera_GS	d		0,53**
Sel_Plecoptera_M	d		0,64**
Diversity (Margalef Index)	bp	D _M	0,50**
Heteroptera	bp		0,67**
EPT/Diptera	bp		0,59**
Plecoptera	bp		0,64**
Heteroptera	bp		0,76**
Diptera	bp		-0,71**
ALL/Diptera	bp	R _{EPTOH/Dip}	0,71**
Leuctra_Calopteryx	bp		0,64**
Elmidae	bp		0,51**
Portuges Gold-Index	bp		0,64**
RFI _{DN2}	ot	RFI _{DN2}	-0,89**

⁺ - koda metrike je določena le za izbrane ključne metrike

**-statistična značilnost p < 0,01

Preglednica 36. Soodvisnost (Spearmanov korelacijski koeficient) med ključnimi metrikami za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Metrika	Tip metrike	RFI_{DN2}	R_{GS/GCFF}	D_M	R_{EPTOH/Dip}
RFI _{DN2}	ot	1,00	-0,81**	-0,54**	-0,68**
(Grazers + Scrapers)/ (GatherersCollectors + FilterFeeders)	d	-0,81**	1,00	0,50**	0,68**
Diversity (Margalef Index)	bp	-0,54**	0,50**	1,00	0,43**
ALL/Diptera	bp	-0,68**	0,68**	0,43**	1,00

**-statistična značilnost p < 0,01

Preglednica 37. Referenčne vrednosti in spodnje meje ključnih metrik za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Metrika	Koda metrike	Tip metrike	Referenčna vrednost	Spodnja meja
RFI _{DN2}	RFI _{DN2}	ot	-0,28	0,37
(Grazers + Scrapers)/ (GatherersCollectors + FilterFeeders)	R _{GS/GCFF}	d	2,33	0,21
Diversity (Margalef Index)	D _M	bp	7,9	3,7
ALL/Diptera	R _{EPTOH/Dip}	bp	11,9	0,1

4.2.2.3 Srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi

Soodvisnost med hidromorfološkim gradientom (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami smo izračunali skupaj za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije (ED2KI) in srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom (SM2KI) in je prikazana v preglednici 38. V preglednici 39 je prikazana soodvisnost med ključnimi metrikami, v preglednici 40 pa referenčne in spodnje mejne vrednosti ključnih metrik s statistiko določitve mejnih vrednosti.

Preglednica 38. Soodvisnost (Spearmanov korelacijski koeficient) med hidromorfološko spremenljivko (indeks HQM) in potencialnimi biološkimi metrikami za srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi (skupini ED2KI in SM2KI)

Metrika	Tip metrike	Koda metrike ⁺	HQM
Trichoptera [%]	sš		0,66**
EPT-Taxa [%]	sš		0,67**
EPT/OL [%]	sš		0,67**
EPT [%] (abundance classes)	sš		0,85**
EPT-Taxa [%] (Austria)	sš	P _{EPTa}	0,68**
r/K relationship	d		-0,62**
[%] hyporhithral	d		0,54**
[%] hypopotamal	d		-0,56**
[%] littoral	d		-0,63**
[%] littoral + profundal	d		-0,60**
[%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	d	P _{HR100}	0,84**
[%] littoral (scored taxa = 100%)	d		-0,72**
[%] Type LB	d		-0,60**
[%] Type LR	d		-0,66**
[%] Type RB	d		0,56**
[%] Type IN	d		-0,57**

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Metrika	Tip metrike	Koda metrike ⁺	HQM
[%] Type RP (abundance classes) (scored taxa = 100%)	d		0,61**
Rheoindex (Banning, with abundance)	d		0,51**
Rheoindex (Banning, with abundance classes)	d		0,66**
[%] Type Psa	d		-0,58**
[%] Type Lit	d		0,62**
[%] Type Psa (scored taxa = 100%)	d		-0,64**
[%] Type Lit (scored taxa = 100%)	d		0,74**
Stone-dwelling taxa (Braukmann, with abundance classes)	d		0,66**
[%] Grazers and scrapers	d		0,51**
[%] Active filter feeders	d		-0,58**
[%] Passive filter feeders	d		0,89**
[%] Other Feeding types	d		-0,54**
Active/Passive filter feeders (all taxa)	d		-0,55**
number of indicator taxa salinity preference	d		-0,63**
freshwater [%] (< 0,5) (scored taxa = 100%)	d		0,75**
oligohaline [%] (0,5 < 5) (scored taxa = 100%)	d		-0,75**
[%] littoral (scored taxa = 100%)	d		-0,85**
[%] littoral + profundal (scored taxa = 100%)	d		-0,82**
Sel_Trichoptera_GS	d		0,70**
TROPHIC_Filterer	d		-0,56**
Sel_Ephemeroptera_M	d		0,63**
hololimnic [%]	bp		-0,51**
Bivalvia	bp		-0,50**
Crustacea	bp		-0,71**
Plecoptera	bp		0,53**
EPT-Taxa	bp		0,59**
EPT/OL	bp		0,51**
EP-Taxa	bp		0,57**
Trichoptera	bp		0,68**
ALL/Diptera	bp		0,58**
Leuctra_Calopteryx	bp		0,51**
sel EPTD	bp		0,76**
°RFI _{DN2}	ot	RFI _{DN2}	-0,82**
°RFI _{SM2}	ot	RFI _{SM2}	-0,75**

⁺ - koda metrike je določena le za izbrane ključne metrike

** - statistična značilnost p < 0,01

° - za RFI_{DN2} n = 34, za RFI_{SM2} n = 16, za ostale metrike n = 50

Preglednica 39. Soodvisnost (Spearmanov korelacijski koeficient) med ključnimi metrikami za srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi (skupini ED2KI in SM2KI)

Metrika	n	Tip metrike	RFI _{DN2}	RFI _{SM2}	P _{EPT100}	P _{HR100}
RFI _{DN2}	34	ot	1,00	/	-0,76**	-0,78**
RFI _{SM2}	16	ot		1,00	-0,08	-0,57*
EPT-Taxa [%] (Austria)	50	sš	-0,76**	-0,08	1,00	0,55**
[%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	50	d	-0,78**	-0,57*	0,55**	1,00

* - statistična značilnost p < 0,05

** - statistična značilnost p < 0,01

Preglednica 40. Referenčne vrednosti in spodnje meje ključnih metrik za srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi (skupini ED2KI in SM2KI)

Metrika	Koda metrike	Tip metrike	Referenčna vrednost	Spodnja meja
°RFI _{DN2}	RFI _{DN2}	ot	-0,17	0,37
°RFI _{SM2}	RFI _{SM2}	ot	-0,21	0,88
EPT-Taxa [%] (Austria)	P _{EPTa}	sš	49	0
[%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	P _{HR100}	d	29	0

4.2.3 MULTIMETRIJSKI INDEKSI SMEIH

4.2.3.1 Male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira

V preglednici 41 so razviti multimetrijski indeksi na podlagi izbranih ključnih metrik in metrike, ki jih sestavljajo, za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije (SMEIH_{DN11}) in male reke bioregije Dinarska hribovja (SMEIH_{DN12}). Metrike multimetrijskih indekov so razložene v preglednici 42.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinari...
...

Preglednica 41. Razviti multimetrijski indeksi (SMEIH) in delež pojasnjene variabilnosti (R^2) hidromorfološkega gradienta (HQM) za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije (SMEIH_{DN11}) in male reke bioregije Dinarska hribovja (SMEIH_{DN12})

Multimetrijski indeks (SMEIH)	Metrike, ki so vključene v SMEIH	R^2 linerna
SMEIH _{DN11}	RFI _{DN1} EPT/O Index of Biocoenotic Region	0,60
SMEIH _{DN12}	RFI _{AL1} EPT/O Index of Biocoenotic Region	0,43

Preglednica 42. Metrike izbranega multimetrijskega indeksa za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije (SMEIH_{DN11}) in male reke bioregije Dinarska hribovja (SMEIH_{DN12})

Metrika	Tip metrike	Koda metrike	Pojasnilo metrike
RFI _{DN1}	ot	RFI _{DN1}	Indeks rečne favne malih dinarskih rek
RFI _{AL1}	ot	RFI _{AL1}	Indeks rečne favne malih in srednje velikih alpskih rek z veliko pestrostjo habitatov
EPT/OL	bp	R _{EPT/O}	Razmerje med številom taksonov EPT in številom taksonov maloščetincov
Index of Biocoenotic Region	d	IBR	Indeks biocenozne regije

Novi multimetrijski indeks $SMEIH_{DN11}$ izračunamo po enačbi (3):

$$SMEIH_{DN11_j} = \frac{2 * RFI_{DN1_j} + R_{EPT/O_j} + IBR_j}{4} \quad ... (3)$$

kjer je:

RFI_{DN1_j} – indeks rečne favne malih dinarskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

R_{EPT/O_j} – razmerje med številom taksonov EPT in številom taksonov maloščetincev j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

IBR_j – indeks biocenozne regije j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

Novi multimetrijski indeks $SMEIH_{DN12}$ izračunamo po enačbi (4):

$$SMEIH_{DN12_j} = \frac{2 * RFI_{AL1_j} + R_{EPT/O_j} + IBR_j}{4} \quad ... (4)$$

kjer je:

RFI_{AL1_j} – indeks rečne favne malih in srednje velikih alpskih rek z veliko pestrostjo habitatov j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

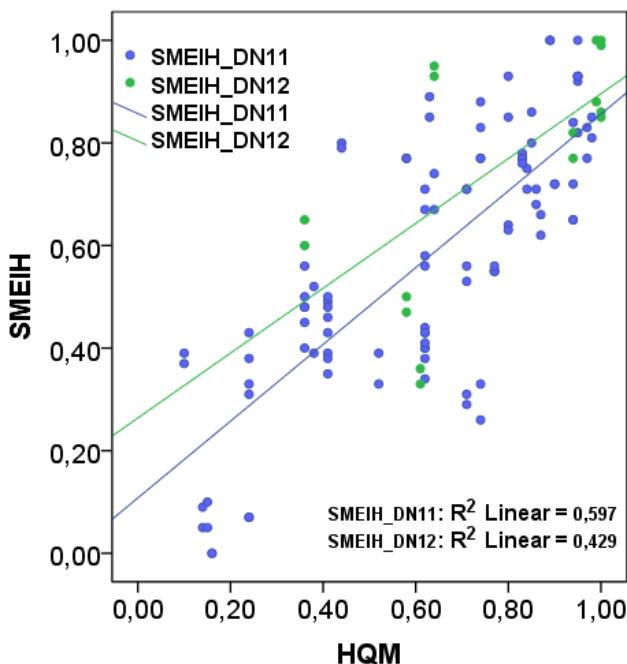
R_{EPT/O_j} – razmerje med številom taksonov EPT in številom taksonov maloščetincev j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

IBR_j – indeks biocenozne regije j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

Na sliki 5 je prikazana soodvisnost med vrednostmi ordinacijske HQM osi in multimetrijskega indeksa $SMEIH_{DN11}$ in $SMEIH_{DN12}$ ter pojasnjena variabilnost.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Slika 5. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi razmerja ekološke kakovosti multimetrijskih indeksov $SMEIH_{DN11}$ za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije in $SMEIH_{DN12}$ za male reke bioregije Dinarska hribovja ter pojasnjena variabilnost (R^2)

4.2.3.2 Srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira subhidroekoregije Evdinarska

V preglednici 43 so vsi možni multimetrijski indeksi na podlagi izbranih ključnih metrik in metrike, ki jih sestavljajo. Metrike izbranega multimetrijskega indeksa so v preglednici 44.

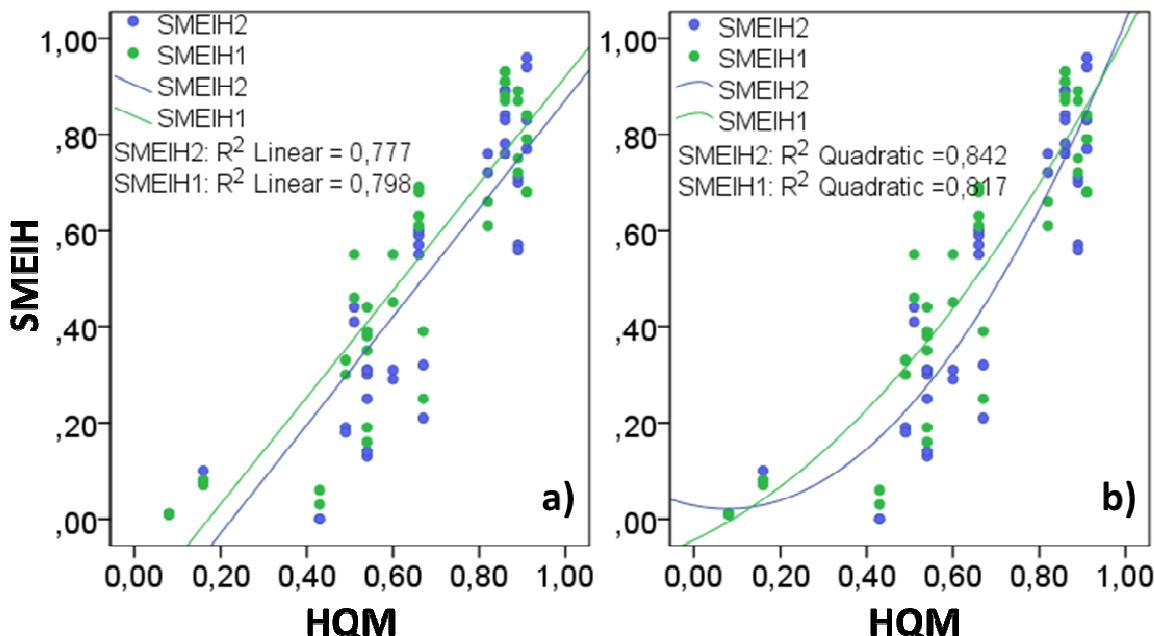
Preglednica 43. Možni multimetrijski indeksi (SMEIH) in delež pojasnjene variabilnosti (R^2) hidromorfološkega gradienta (HQM) za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Multimetrijski indeks (SMEIH)	Metrike, ki so vključene v SMEIH	R^2 linerna	R^2 kvadratna
SMEIH1	RFI _{DN2} (Grazers + Scrapers)/ (GatherersCollectors + FilterFeeders [%]) Diversity (Margalef Index)	0,80	0,82
SMEIH2 [#]	RFI _{DN2} (Grazers + Scrapers)/ (GatherersCollectors + FilterFeeders [%]) ALL/Diptera	0,78	0,84

[#] - izbrani multimetrijski indeks

Na sliki 6 sta prikazani linearna in kvadratna soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in multimetrijskih indeksov SMEIH1 in SMEIH2 ter pojasnjena variabilnost.

Slika 6. Linearna regresija (a) in kvadratna regresija (b) med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi razmerja ekološke kakovosti multimetrijskih indeksov SMEIH1 in SMEIH2 za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije ter pojasnjena variabilnost (R^2). Za razlogo indeksov SMEIH glej preglednico 43.

Preglednica 44. Metrike izbranega multimetrijskega indeksa $SMEI_{DN21}$ za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Metrika	Tip metrike	Koda metrike	Pojasnilo metrike
RFI_{DN2}	ot	RFI_{DN2}	Indeks rečne favne srednje velikih evdinarskih rek brez vpliva kraškega izvira
(Grazers + Scrapers)/ (GatherersCollectors + FilterFeeders [%])	d	$R_{GS/GCFF}$	Razmerje med številom osebkov strgalcev ter številom osebkov zbiralcev in filtratorjev
ALL/Diptera	bp	$R_{EPTOHDip}$	Razmerje med številom taksonov enodnevnic, kačjih pastirjev, vrbnic, stenic in mladoletnic ter številom taksonov dvokrilcev

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Novi multimetrijski indeks $SMEIH_{DN21}$ izračunamo po enačbi (5):

$$SMEIH_{DN21_j} = \frac{2 * RFI_{DN2_j} + R_{GS/GCFF_j} + R_{EPTOH/Dip_j}}{4} \quad ... (5)$$

kjer je:

RFI_{DN2_j} – indeks rečne favne srednje velikih evdinarskih rek brez vpliva kraškega izvira j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$R_{GS/GCFF_j}$ – razmerje med številom osebkov strgalcev ter številom osebkov zbiralcev in filtratorjev j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

R_{EPTOH/Dip_j} – razmerje med številom taksonov enodnevnic, kačjih pastirjev, vrbcnic, stenic in mladoletnic ter številom taksonov dvokrilcev j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

4.2.3.3 Srednje velike reke pod kraškim izvirom ekoregije Dinaridi

V preglednici 45 so razviti multimetrijski indeksi na podlagi izbranih ključnih metrik in metrike, ki jih sestavljajo, za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije (ED2KI) in srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom (SM2KI). Metrike izbranega multimetrijskega indeksa so v preglednici 46.

Preglednica 45. Razviti multimetrijski indeksi (SMEIH) z vključenimi metrikami in delež pojasnjene variabilnosti (R^2) hidromorfološkega gradiента (HQM) za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije (SMEIH_{DN22}) in srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom (SMEIH_{SM2KI})

Multimetrijski indeks (SMEIH)	Metrike, ki so vključene v SMEIH	R^2 linerna
SMEIH _{DN22}	RFI _{DN2} EPT-Taxa [%] (Austria) [%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	0,71
SMEIH _{SM2KI}	RFI _{SM2} EPT-Taxa [%] (Austria) [%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	0,46

Preglednica 46. Metrike razvitih multimetrijskih indeksov SMEIH_{DN22} za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije in SMEIH_{SM2KI} za srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom

Metrika	Tip metrike	Koda metrike	Pojasnilo metrike
RFI _{DN2}	ot	RFI _{DN2}	Indeks rečne favne srednje velikih evdinarskih rek brez vpliva kraškega izvira
RFI _{SM2}	ot	RFI _{SM2}	Indeks rečne favne srednje velikih submediteranskih rek
EPT-Taxa [%] (Austria)	ss	P _{EPTa}	Delež osebkov enodnevnic, vrbnic in mladoletnic (avstrijski sistem)
[%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	d	P _{HR100}	Delež osebkov, ki preferirajo lipanski pas (hiporitral) (taksoni z vrednostmi = 100%)

Novi multimetrijski indeks SMEIH_{DN22} izračunamo po enačbi (6):

$$SMEIH_{DN22_j} = \frac{2 * RFI_{DN2_j} + P_{EPTa_j} + P_{HR100_j}}{4} \quad ... (6)$$

kjer je:

RFI_{DN2j} – indeks rečne favne srednje velikih evdinarskih rek brez vpliva kraškega izvira j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{EPTaj} – delež osebkov enodnevnic, vrbnic in mladoletnic (avstrijski sistem) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{HR100ij} - delež osebkov, ki preferirajo lipanski pas (hiporitral) (taksoni z vrednostmi = 100%) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Novi multimetrijski indeks $SMEIH_{SM2KI}$ izračunamo po enačbi (7):

$$SMEIH_{SM2KI_j} = \frac{2 * RFI_{SM2j} + P_{EPTa_j} + P_{HR100_j}}{4} \quad ... (7)$$

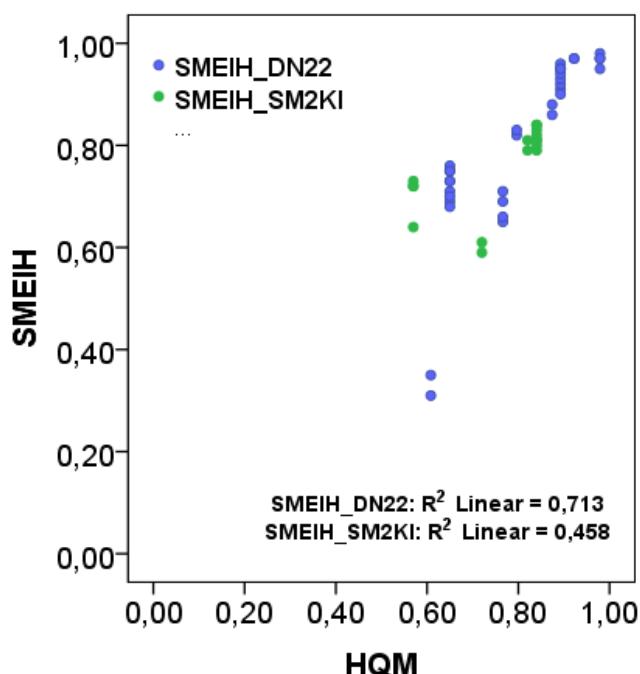
kjer je:

RFI_{SM2j} – indeks rečne favne srednje velikih submediteranskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{EPTa_j} – delež osebkov enodnevnic, vrbnic in mladoletnic (avstrijski sistem) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{HR100_j} – delež osebkov, ki preferirajo lipanski pas (hiporitral) (taksoni z vrednostmi = 100%) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

Na sliki 7 je prikazana soodvisnost med vrednostmi ordinacijske HQM osi in multimetrijskih indeksov $SMEIH_{DN22}$ in $SMEIH_{SM2KI}$ ter pojasnjena variabilnost.

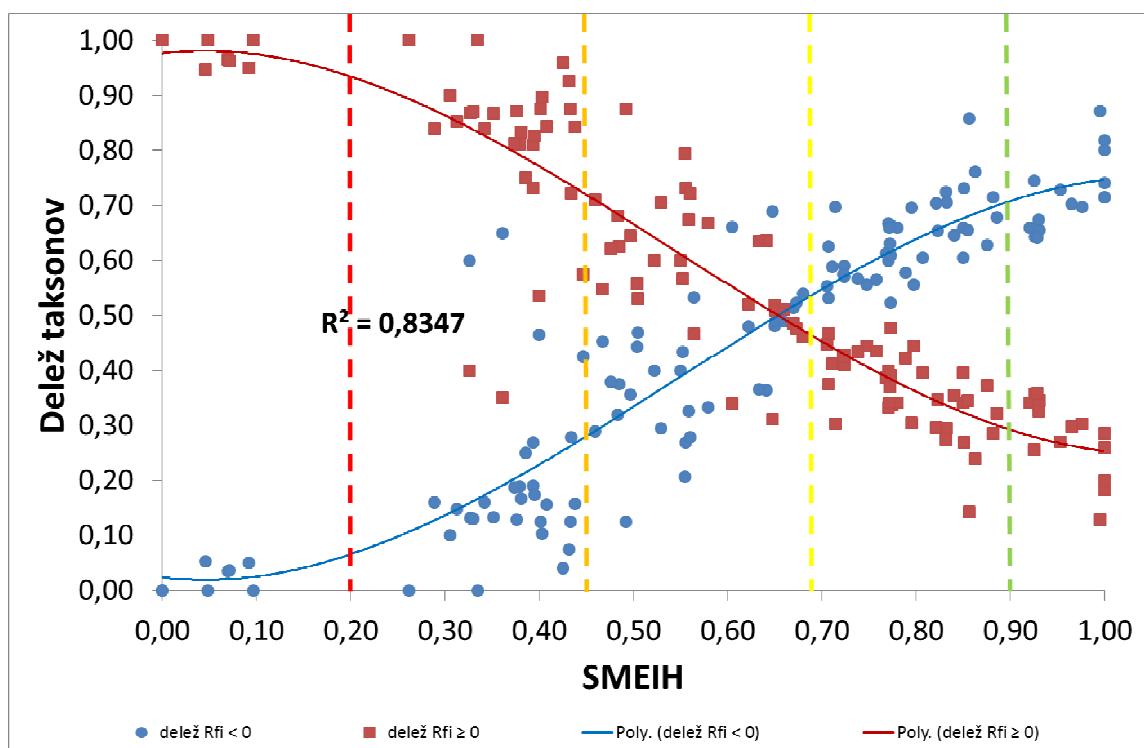
Slika 7. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi razmerja ekološke kakovosti multimetrijskih indeksov SMEIH za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije ($SMEIH_{DN22}$) in srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom ($SMEIH_{SM2KI}$) ter pojasnjena variabilnost (R^2)

4.2.4 DOLOČITEV MEJNIH VREDNOSTI MULTIMETRIJSKIH INDEKSOV MED RAZREDI EKOLOŠKEGA STANJA

4.2.4.1 Male evdinarske reke brez vpliva kraškega izvira

Mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja so bile določene skupaj za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije (PD1) in male reke bioregije Dinarska hribovja (ED1) in so prikazane na sliki 8 in v preglednici 47. Enačbe za transformiranje REK vrednosti so predstavljene v preglednici 48.

Slika 8. Soodvisnost deleža vsote občutljivih taksonov ($R_{fi} < 0$) in deleža vsote tolerantnih taksonov ($R_{fi} \geq 0$) v odvisnosti od razmerja ekološke kakovosti indeksa $SMEIH_{DN11}$ za male reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije in $SMEIH_{DN12}$ za male reke bioregije Dinarska hribovja ter mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 47. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskih indeksov SMEIH_{DN11} in SMEIH_{DN12}

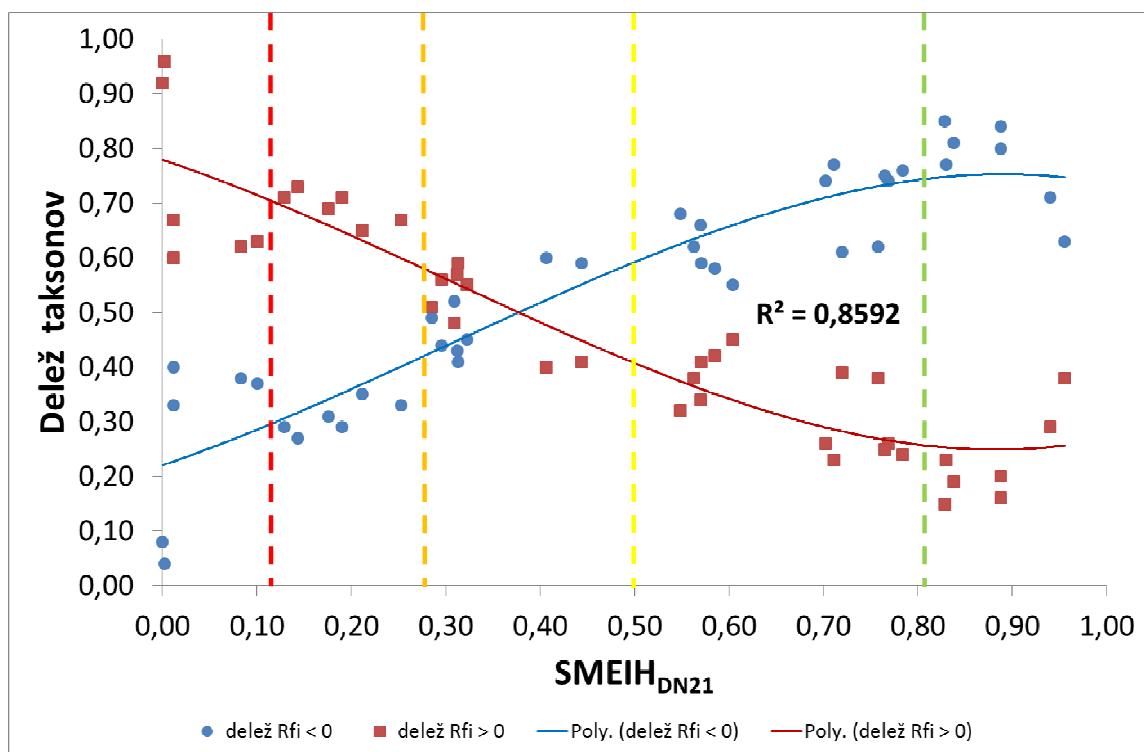
Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,90	0,80
Meja dobro/zmerno stanje	0,69	0,60
Meja zmerno/slabo stanje	0,45	0,40
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,2	0,20
Spodnja meja	0	0

Preglednica 48. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskih indeksov SMEIH_{DN11} in SMEIH_{DN12}

SMEIH	Transformiran SMEIH
$\geq 0,9$	$0,8+0,2*(SMEIH-0,9)/0,1$
0,69-0,89	$0,6+0,2*(SMEIH-0,69)/0,21$
0,45-0,68	$0,4+0,2*(SMEIH-0,45)/0,24$
0,2-0,44	$0,2+0,2*(SMEIH-0,2)/0,25$
<0,2	$0,2*(SMEIH)/0,2$

4.2.4.2 Srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije

Mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja so prikazane na sliki 9 in v preglednici 49. Enačbe za transformiranje vrednosti indeksa SMEIH so predstavljene v preglednici 50.

Slika 9. Soodvisnost deleža vsote občutljivih taksonov ($Rf_{DN2}<0$) in deleža vsote tolerantnih taksonov ($Rf_{DN2}\geq 0$) v odvisnosti od razmerja ekološke kakovosti indeksa $SMEIH_{DN21}$ za srednje velike reke brez vpliva kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije in mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja.

Preglednica 49. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa $SMEIH_{DN21}$

Meja	Mejna REK vrednost indeksa $SMEIH_{DN21}$	Transformirana REK mejna vrednost indeksa $SMEIH_{DN21}$
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,81	0,80
Meja dobro/zmerno stanje	0,50	0,60
Meja zmerno/slabo stanje	0,27	0,40
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,11	0,20
Spodnja meja	0	0

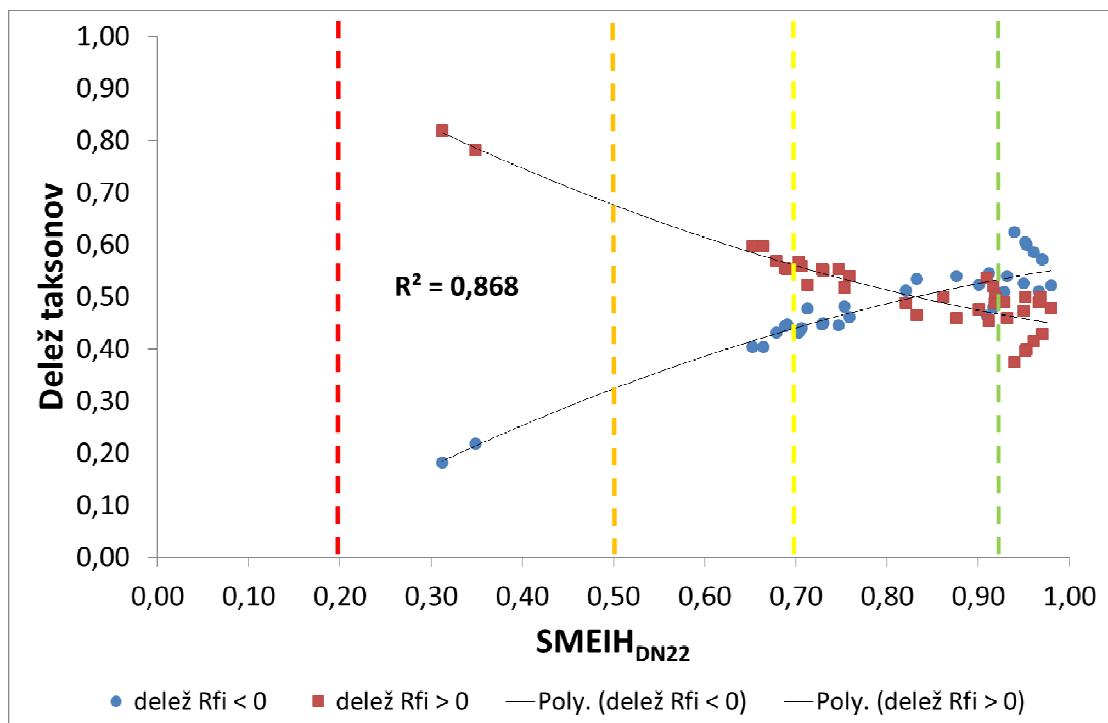
Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 50. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskega indeksa SMEIH_{DN21}

SMEIH _{DN21}	Transformiran SMEIH _{DN21}
≥0,81	0,8+0,2*(SMEIH _{DN21} -0,81)/0,19
0,50-0,8	0,6+0,2*(SMEIH _{DN21} -0,50)/0,31
0,27-0,49	0,4+0,2*(SMEIH _{DN21} -0,27)/0,23
0,11-0,26	0,2+0,2*(SMEIH _{DN21} -0,11)/0,16
<0,11	0,2*(SMEIH _{DN21})/0,11

4.2.4.3 Srednje velike reke pod kraškim izvirom hidroekoregije Dinaridi

Mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja so bile določene za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije (ED2KI) in so uporabljene tudi za srednje velike reke pod kraškim izvirom bioregije Submediteranska hribovja s površinskim odtokom (SM2KI) in so prikazane na sliki 10 in v preglednici 51. Enačbe za transformiranje vrednosti indeksa SMEIH so predstavljene v preglednici 52.

Slika 10. Sodvisnost deleža vsote občutljivih taksonov ($Rfi_{DN2} < 0$) in deleža vsote tolerantnih taksonov ($Rfi_{DN2} \geq 0$) v odvisnosti od razmerja ekološke kakovosti indeksa SMEIH_{DN22} za srednje velike reke pod kraškim izvirom evdinarske subhidroekoregije in mejne vrednosti za 5 razredov ekološkega stanja.

Preglednica 51. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskih indeksov SMEIH_{DN22} in SMEIH_{SM2KI}

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,92	0,80
Meja dobro/zmerno stanje	0,70	0,60
Meja zmerno/slabo stanje	0,50	0,40
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,20	0,20
Spodnja meja	0	0

Preglednica 52. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskih indeksov SMEIH_{DN22} in SMEIH_{SM2KI}

SMEIH	Transformiran SMEIH
≥0,92	$0,8+0,2*(SMEIH-0,92)/0,08$
0,70-0,91	$0,6+0,2*(SMEIH-0,70)/0,22$
0,50-0,69	$0,4+0,2*(SMEIH-0,50)/0,2$
0,20-0,49	$0,2+0,2*(SMEIH-0,20)/0,3$
<0,2	$0,2*(SMEIH)/0,2$

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

5 NADGRADNJA METODOLOGIJE VREDNOTENJA EKOLOŠKEGA STANJA REK ZA EKOLOŠKE TIPE REK HIDROEKOREGIJ PADSKA NIŽINA IN PANONSKA NIŽINA

5.1 Metodologija razvoja

Urbanič in Petkovska (2007) sta razvila multimetrijske indekse SMEIH za vrednotenje vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti na bentoške nevretenčarje v rekah hidroekoregij Padška nižina in Panonska nižina. Zaradi novejših metod razvoja smo indeks SMEIH sedaj nadgradili tako, da smo na podlagi gradienta hidromorfološke obremenitve razvili nov indeks rečne favne (RFI), ki se bolje odziva na gradient hidromorfološke obremenitve v primerjavi s predhodno razvitimi. Pri nadaljnem razvoju indeksa SMEIH smo ohranili izbor metrik, ki sta ga določila Urbanič in Petkovska (2007), nadgrajene so bile le vrednosti za normalizacijo metrik.

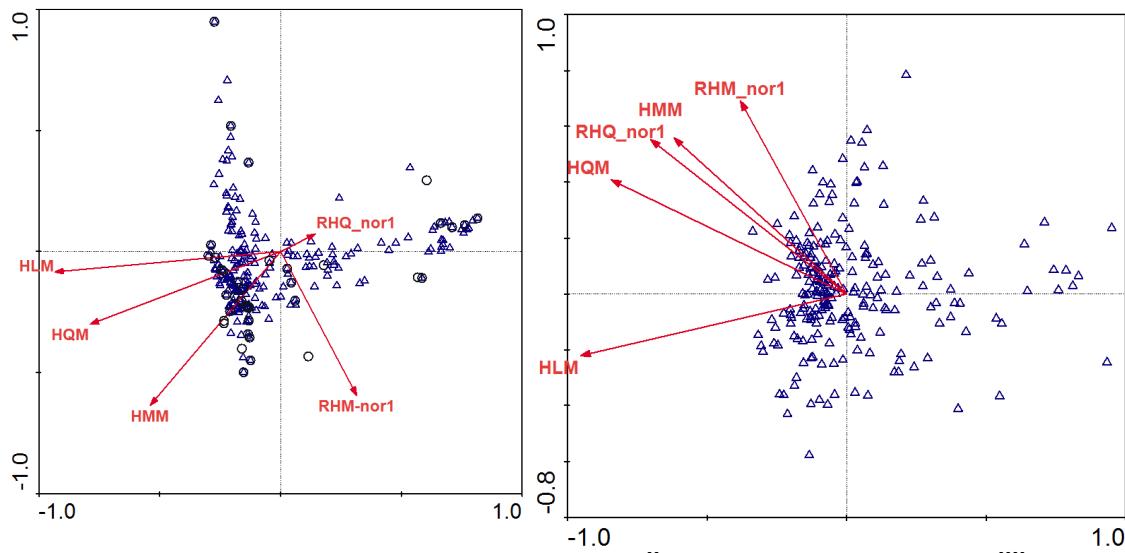

5.1.1 DOLOČITEV GRADIENTA HIDROMORFOLOŠKE OBREMENITVE IN HIDROMORFOLOŠKIH REFERENČNIH RAZMER

Za oceno hidromorfološke obremenitve vzorčnih mest se izračuna 5 hidromorfoloških indeksov (Urbanič in Tavzes, 2006; Urbanič in sod., 2007; Tavzes in Urbanič, 2009; Urbanič in Petkovska, 2009a, Urbanič 2009, 2012; Urbanič in sod., 2012; Urbanič in Petkovska, 2013b):

- f. RHQ - indeks kakovosti rečnih habitatov,
- g. RHM – indeks spremenjenosti rečnih habitatov,
- h. HLM – indeks hidrološke spremenjenosti,
- i. HMM - indeks hidromorfološke spremenjenosti,
- j. HQM – indeks hidromorfološke kakovosti in spremenjenosti.

Podatke o vrednosti hidromorfoloških indeksov smo dobili iz poročil, pripravljenih v okviru razvoja metodologije vrednotenja ekološkega stanja voda na podlagi bentoških nevretenčarjev (Urbanič in sod., 2007; Urbanič in Petkovska, 2008, 2009b, 2010). Ustreznost hidromorfološkega gradienta smo preverili s kanonično korespondenčno analizo (CCA). Za vsako obravnavano skupino ekoloških tipov rek za RFI smo s CCA testirali vpliv različnih hidromorfoloških indeksov in ugotovili, da v vseh primerih vrednost indeksa HQM dobro pojasni razporeditev taksonov bentoških nevretenčarjev (Slika 11). Ker indeks HQM vključuje tako habitatske značilnosti kot tudi morfološko in hidrološko spremenjenost vzorčnega mesta, smo ga uporabili kot gradient hidromorfološke spremenjenosti.

Slika 11. CCA ordinacijski diagram s hidromorfološkimi spremenljivkami (puščice) za dve skupini ekoloških tipov NIZ1 (levo) in NIZ2 (desno).

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Ker v predstavljenem delu obravnavamo le hidromorfološko spremenjenost rek, smo kot kriterij za izbor referenčnih mest izbrali le tiste kriterije, ki odražajo hidromorfološke značilnosti. Kriteriji, ki sta jih Urbanič in Smolar-Žvanut (2005) uporabila za hidromorfološko spremenjenost, so 1. ali 1.-2. razred po klasifikaciji VGI (2002), obrežna vegetacija, odvzem vode gorvodno, poplavne ravnice in raba zemljišča v zaledju vodotoka. Ker je bila hidromorfološka klasifikacija osnovana na kategoričnih podatkih, pripravljenih že pred leti, smo za izbor referenčnih mest uporabili kriterije na podlagi sistema SIHM (Urbanič in Petkovska, 2013b) - referenčna mesta morajo imeti manj kot 5 točk indeksa spremenjenosti habitatov (RHM) in vrednost indeksa hidrološke spremenjenosti (HLM) večjo od 0,95.

5.1.2 UPORABLJENI BIOLOŠKI PODATKI IN IZRAČUN BIOLOŠKIH METRIK

Bioološke metrike smo izračunali s programom Asterics 3.1.1, ki je bil pripravljen v Evropskem projektu AQEM (Aqem consortium, 2002) in dopolnjen v projektu STAR in je prosto dostopen na medmrežju. Pri izračunu smo upoštevali le podatke o bioloških podatkih, pridobljenih z metodologijo vzorčenja in laboratorijske obdelave, ki je bila pripravljena v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES) (Urbanič in sod., 2005a, b).

Za razvoj multimetrijskega indeksa smo uporabili vrednosti metrik, izračunanih s podatki, pridobljenimi s pregledom 1/4 vzorca, t.j. vzorca, pobjaranega s površine $0,3125 \text{ m}^2$. Izračunali smo 297 metrik. Od tega le metrike Saprobní indeks – slovenska verzija (Urbanič in sod., 2006) in novo razvitega indeksa RFI nismo izračunali s programom Asterics 3.1.1. Ker smo indeks RFI sami razvili, smo vse metrike iz skupine občutljivost/tolerantnost pred testiranjem izločili. A priori smo izločili tudi vse ostale metrike, ki za določen tip niso imele izračunanih vrednosti ali za hidroekoregije Padska nižina in Panonska nižina po naši strokovni presoji niso bile relevantne.

5.1.3 RAZVOJ INDEKSA (METRIKE) ZA VREDNOTENJE HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI REK HIDROEKOREGIJ PADSKA NIŽINA IN PANONSKA NIŽINA

Indeks RFI smo razvili za dva seta podatkov – male reke hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina (NIZ1) in srednje velike reke hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina (NIZ2). Število referenčnih in nereferenčnih vzorcev po skupinah ter setih podatkov je predstavljeno v preglednici 53, gradient obremenitve hidromorfoloških indeksov, uporabljenih za razvoj indeksa RFI pa v preglednici 54.

Indeks RFI smo razvili po naslednjem postopku:

1. CCA analiza s HM spremenljivkami in taksoni bentoških nevretenčarjev.
2. Določitev vrednosti rečne favne (Rfi) posameznim taksonom glede na prvi dve CCA osi; kot hidromorfološke vrednosti smo uporabili kombinacijo vrednosti taksonov prve in druge kanonične osi. Za posamezni takson smo najprej izračunali povprečje vrednost prve in druge CCA osi ter nato vrednost delili z absolutno največjo povprečno vrednostjo ugotovljeno za prvo in drugo CCA os.
3. Določitev hidromorfološke teže indikacije (uteži) (HWi); hidromorfološko težo indikacije (utež) (1-5) smo posameznemu taksonu določili glede na ekološko valenco pojavljanja taksona, ki je v rezultatih CCA analize izražena kot toleranca taksona. Upoštevali smo rezultate prve in druge CCA osi tako, da smo za posamezni takson izračunali povprečje vrednosti. Hidromorfološko težo indikacije (uteži) smo določili po pravilu:

Toleranca-t (CCA analiza)	Hidromorfološka teža indikacije (utež) (HWi)
$t_i < 0,2$	5
$0,2 < t_i < 0,4$	4
$0,4 < t_i < 0,6$	3
$0,6 < t_i < 0,8$	2
$t_i > 0,8$	1

4. Določitev enačbe in izračun novega indeksa-Indeks rečne favne (RFI).
5. Testiranje soodvisnosti med RFI in indeksom HQM.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 53. Število vzorcev ekoloških tipov rek v hidroekoregijah Padska nižina in Panonska nižina, uporabljenih pri razvoju Indeksov rečne favne (RFI), razvrščenih po skupinah ekoloških tipov rek

Ekološki tip	Število referenčnih vzorcev	Število nereferenčnih vzorcev	Skupina ekoloških tipov rek RFI	Koda skupine
R_SI_11_PN-gric_1	6	25	Male nižinske reke	NIZ1
R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1	6	2		
R_SI_11_PN-zALvpliv_1	2	23		
R_SI_3_Vip-Brda_1	0	11		
R_SI_11_PN-gric_2	0	46	Srednje velike nižinske reke	NIZ2
R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2	1	8		
R_SI_11_PN-zALvpliv_2	0	23		
R_SI_3_Vip-Brda_2	0	8		

Preglednica 54. Vrednosti hidromorfoloških indeksov skupin izbranih ekoloških tipov rek v hidroekoregijah Padska nižina in Panonska nižina (seti podatkov, uporabljenih pri razvoju Indeksa rečne favne). Za razlago kode skupine glej preglednico 53, za razlago kode tipa pa preglednico 1.

Koda skupine	Število podatkov	Indeks	RHQ	RHM	RHQ_nor	RHM_nor	HLM	HMM	HQM
NIZ1	75	Mediana	178,27	18,00	0,81	0,82	0,98	0,27	0,62
		Minimum	107,50	0,00	0,09	0,00	0,00	0,08	0,08
		Maksimum	245,25	128,67	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
NIZ2	86	Mediana	173,60	38,50	0,76	0,62	0,81	0,56	0,68
		Minimum	99,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Maksimum	328,25	136,50	1,00	1,00	1,00	0,99	0,99

5.1.4 RAZVOJ SLOVENSKEGA MULTIMETRIJSKEGA INDEKSA HIDROMORFOLOŠKE SPREMENJENOSTI/SPLOŠNE DEGRADIRANOSTI (SMEIH)

Multimetrijske indekse SMEIH za ekološke tipe malih in srednje velikih rek hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina smo nadgradili tako, da smo zamenjali metrike RFI_{NIZ1} in RFI_{NIZ2} z nadgrajenimi novimi indeksi RFI_{NIZ1} in RFI_{NIZ2} . Druge metrike so ostale iste, le mejne vrednosti za normalizacijo metrik za nekatere tipe rek smo nadgradili (preglednica 55). Izjema je tip R_SI_3_Vip-Brda_2, kjer so bile določene tudi nove metrike.

Preglednica 55. Statistika določitve mejnih vrednosti za normalizacijo metrik po posameznih setih/skupinah podatkov. V preglednici so le metrike za tipe/skupine tipov rek, ki so spremenjene glede na Urbanič in Petkovska (2007).

Koda tipa/skupine	Določitev referenčne vrednosti	Določitev spodnje meje
NIZ1	RFI_{NIZ1}	10-ti percentil
NIZ2	RFI_{NIZ2}	regresijska premical
PNgric1	N_{EP}	90-ti percentil
	P_C	minimum*
	P_{GC100}	maksimum*
VIP2	N_{BN}	maksimum
	N_{EP}	prevzeto od tipa PNgric2
	IBR	prevzeto od tipa PNgric2

* - minimum ali maksimum, ki je možen za to metriko

** - uporabljena le mesta, kjer je $HQM > 0,2$

Pred izračunom indeksa SMEIH vsako metriko normaliziramo po enačbi (8):

$$REK = \frac{\text{izračunana vrednost metrike} - \text{spodnja meja metrike}}{\text{referenčna vrednost metrike} - \text{spodnja meja metrike}} \quad \dots(8)$$

kjer je REK razmerje ekološke kakovosti. Vsem REK vrednostim metrik, večjim od 1, pripisemo vrednost 1, vsem REK vrednostim metrik, manjšim od 0, pa pripisemo vrednost 0.

Pri tipu R_SI_3_Vip-Brda_2 smo izbrali nekatere nove metrike indeksa SMEIH. Izbor smo naredili na podlagi metrik tipa R_SI_11_PN-gric_2, za katere smo ugotovili dobro soodvisnost z gradientom obremenitve. Določili smo tudi novo enačbo, kjer ima indeks RFI vrednost uteži 1/2, metrika IBR 1/4, ostali dve pa skupaj 1/4.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

5.1.5 MEJNE VREDNOSTI IN TRANSFORMACIJA INDEKSOV SMEIH MED RAZREDI EKOLOŠKEGA STANJA

Pri določitvi mejnih vrednosti multimetrijskih indeksov SMEIH_{NIZ} smo preverili mejne vrednosti, ki sta jih določila Urbanič in Petkovska (2007) za posamezne tipe malih in srednje velikih rek hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina. Pri vseh obravnavanih tipih smo spremenili referenčno vrednost na 1, pri tipu R_SI_3_Vip-Brda_2 smo prevzeli mejne vrednosti tipa R_SI_11_PN-gric_2, ostale mejne vrednosti pa so ostale enake kot pri Urbanič in Petkovska (2007). Pri določitvi mejnih vrednosti se je uporabila metoda parnih metrik - mejne vrednosti med razredi ekološkega stanja so se določile na mestih, kjer je prišlo do značilne spremembe razmerja med deležem tolerantnih in občutljivih indikatorskih taksonov, določenih za RFI (preglednica 56).

Preglednica 56. Pogoji za določitev mej med razredi ekološkega stanja; Rfi<0 – tolerantni Rfi taksoni, Rfi≥0 – občutljivi Rfi taksoni

Razmerje	Ekološko stanje
Delež Rfi<0 >> Rfi≥0	Zelo dobro
Delež Rfi<0 > Rfi≥0	Dobro
Delež Rfi<0 ≈ Rfi≥0	Zmerno
Delež Rfi<0 < Rfi≥0	Slabo
Delež Rfi<0 << Rfi≥0	Zelo slabo

Glede na spremembo mejnih vrednosti so se delno spremenile tudi transformacijske enačbe za obravnavane tipe rek, tako da imajo vsi tipi rek usklajene mejne vrednosti (preglednica 57).

Preglednica 57. Mejne vrednosti razredov in ustrezna vrednost razmerja ekološkega kakovosti (REK) po transformaciji vrednosti.

Mejna vrednost	
1	Referenčna vrednost
0,8	Mejna vrednost zelo dobro/dobro stanje
0,6	Mejna vrednost dobro/zmerno stanje
0,4	Mejna vrednost zmerno/slabo stanje
0,2	Mejna vrednost slabo/zelo slabo stanje
0,0	Spodnja meja

5.3 Rezultati

5.3.1 INDEKS REČNE FAVNE (RFI)

Indeks rečne favne (RFI) izračunamo po enačbi (9):

$$RFI_j = \frac{\sum_{i=1}^n (ac_i * Rf_i * HW_i)}{\sum_{i=1}^n (ac_i * HW_i)} \quad ... (9)$$

kjer je:

RFI_j – Indeks rečne favne j -tega biološkega vzorca

Rf_i – vrednost rečne favne taksona i ,

HW_i – hidromorfološka teža indikacije taksona i ,

ac_i - številčnostni razred taksona i (preglednica 15),

n – število taksonov.

Preglednica 58. Številčnostni razredi

Številčnost taksona	Številčnostni razred (ac)
0	0
1-5	1
6-25	2
26-125	3
126-625	4
>625	5

Za dve skupini nižinskih tipov (NIZ1 in NIZ2) smo določili Rf_i in HW_i (Preglednica 59). RFI_{NIZ1} smo določili za vse tipe hidroekoregij Panonska nižina in Padska nižina s prispevno površino $10-100 \text{ km}^2$, RFI_{NIZ2} pa za vse tipe hidroekoregij Panonska nižina in Padska nižina s prispevno površino $100-1000 \text{ km}^2$.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 59. Vrednosti rečne favne (Rfi) in hidromorfološke teže indikacije (uteži) (HWi) taksonov za izračun indeksov rečne favne za nižinske reke skupin NIZ1 in NIZ2 (RFI_{NIZ1} in RFI_{NIZ2}).

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Dendrocoelum lacteum</i>	1401002	0,28	5	0,36	1
<i>Dugesia lugubris/polychroa</i>	1402002	-0,34	3	-0,02	2
<i>Dugesia tigrina</i>	1402004	0,17	1	0,37	1
<i>Planaria torva</i>	1403011			-0,10	2
<i>Polycelis felina</i>	1403016			-0,07	3
<i>Polycelis tenuis/nigra</i>	1403019	-0,54	5	0,28	4
<i>Nematoda</i>	1601001	-0,08	1	-0,01	1
<i>Enchytraeidae</i>	1801001	-0,05	1	0,09	1
<i>Haplotaxis gordioides</i>	1802001	-0,36	2	0,10	4
<i>Eiseniella tetraedra</i>	1803001	-0,46	3	-0,22	3
<i>Lumbriculidae-z enostavnimi ščetinami</i>	1804001	-0,73	4	-0,03	1
<i>Lumbriculus variegatus</i>	1804006	0,20	2	0,12	1
<i>Rhynchelmis sp.</i>	1804011	-0,53	5	-0,08	3
<i>Stylodrilus heringianus</i>	1804016	-0,51	4	-0,16	1
<i>Stylodrillus sp.</i>	1804020	0,06	5	-0,25	2
<i>Dero sp.</i>	1805016	0,64	3	0,61	1
<i>Nais sp.</i>	1805026	-0,26	2	0,15	1
<i>Ophidonaïs serpentina</i>	1805031	0,30	1	0,39	1
<i>Pristina sp.</i>	1805042	-0,61	5	-0,02	5
<i>Slavina appendiculata</i>	1805052	-0,61	5	-0,16	2
<i>Stylaria lacustris</i>	1805062	-0,43	4	0,36	1
<i>Uncinais unciata</i>	1805067			0,06	5
<i>Aulophorus (Dero) furcatus</i>	1805078			0,38	5
<i>Propappus volki</i>	1806001			-0,42	5
<i>Aulodrilus pluriseta</i>	1807001	-0,46	3	0,08	1
<i>Branchiura sowerbyi</i>	1807006	0,56	5	0,00	1
<i>Peloscolex sp.</i>	1807011	-0,47	4	-0,13	3
<i>Peloscolex velutinus</i>	1807013	0,28	5		
<i>Psammoryctides albicola</i>	1807016			-0,44	5
<i>Tubificidae-brez lasastih ščetin</i>	1807021	0,29	1	0,11	1
<i>Tubificidae-z lasastimi ščetinami</i>	1807022	-0,05	1	0,08	1
<i>Dina krasensis</i>	1901002			-0,39	5
<i>Dina lineata</i>	1901003	0,77	5		
<i>Dina punctata</i>	1901004			-0,28	4
<i>Erpobdella octoculata</i>	1901011	-0,04	2	0,14	1
<i>Erpobdella testacea</i>	1901013			-0,01	3
<i>Trocheta bykowski</i>	1901019	-0,35	3	-0,09	2
<i>Trocheta bykowski/Dina krasensis</i>	1901020	-0,69	4	-0,41	3
<i>Trocheta sp.</i>	1901023	0,08	5	-0,04	5
<i>Alboglossiphonia heteroclita</i>	1902001			0,35	1
<i>Alboglossiphonia hyalina</i>	1902002	0,64	5	0,14	1
<i>Glossiphonia complanata</i>	1902007	-0,29	2	0,03	2
<i>Glossiphonia concolor</i>	1902008			-0,03	5
<i>Glossiphonia nebulosa</i>	1902010	-0,50	5	0,09	4

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Glossiphonia paludosa</i>	1902011	-0,54	5	0,10	4
<i>Glossiphonia</i> sp.	1902012	-0,50	5	1,00	5
<i>Helobdella stagnalis</i>	1902018	0,35	1	0,22	1
<i>Hemiclepsis marginata</i>	1902023	0,62	2	-0,06	1
<i>Haemopis sanguisuga</i>	1903001	0,08	5		
<i>Piscicola geometra</i>	1905006	0,35	1	0,19	1
<i>Acroloxus lacustris</i>	2101001	-0,54	4	-0,09	5
<i>Ancylus fluviatilis</i>	2101002	-0,26	1	-0,19	2
<i>Bythinia tentaculata</i>	2102002	-0,55	5	-0,17	1
<i>Bythynia tentaculata/leachi</i>	2102003			-0,04	5
<i>Lithoglyphus naticoides</i>	2103016	-0,54	5	-0,14	3
<i>Sadleriana fluminensis</i>	2103028			-0,31	4
<i>Lymnaea stagnalis</i>	2104001			0,19	5
<i>Radix auricularia</i>	2104007	1,00	5	0,54	1
<i>Radix balthica/labiata</i>	2104008	-0,71	4	-0,08	5
<i>Radix balthica</i>	2104009	-0,30	3	-0,34	4
<i>Radix labiata</i>	2104010	0,00	1	0,43	1
<i>Radix</i> sp.-juv	2104011	0,13	2	1,00	5
<i>Galba truncatula</i>	2104015	-0,48	5		
<i>Esperiana daudebartii acicularis</i>	2105001	-0,26	2	-0,12	3
<i>Esperiana(Fagotia) esperi</i>	2105002			-0,04	3
<i>Holandriana(Amphimelania) holandri</i>	2105007	-0,58	5	-0,22	3
<i>Theodoxus danubialis</i>	2106001	-0,54	5	-0,19	3
<i>Theodoxus fluviatilis</i>	2106002			-0,39	5
<i>Physa fontinalis</i>	2107006	0,51	2	-0,04	2
<i>Physella(Physa) acuta</i>	2107011	0,94	4	0,12	1
<i>Anisus spirorbis</i>	2108002			0,24	5
<i>Gyraulus albus</i>	2108013	-0,45	3	-0,09	1
<i>Gyraulus crista</i>	2108014	-0,47	5	1,00	5
<i>Hippeutis complanatus</i>	2108019	-0,19	2	0,14	1
<i>Planorbis planorbis</i>	2108026	-0,52	5		
<i>Ferrissia wautieri</i>	2108037	0,82	4	1,00	5
<i>Valvata piscinalis (2 podvrsti)</i>	2109002	-0,48	5	-0,39	5
<i>Viviparus ater</i>	2109007			0,19	5
<i>Viviparus viviparus</i>	2109008	-0,50	5	0,19	5
<i>Musculium lacustre</i>	2202001			0,06	5
<i>Pisidium</i> sp.	2202006	-0,44	2	-0,06	1
<i>Sphaerium corneum</i>	2202011	-0,54	5	0,10	4
<i>Anodonta anatina</i>	2203001	0,64	5	0,38	5
<i>Anodonta cygnea</i>	2203002	-0,61	5	0,38	5
<i>Unio crassus (3 podvrste)</i>	2203012	-0,33	4	-0,08	5
<i>Unio pictorum (2 podvrsti)</i>	2203013	0,00	4	-0,05	1
<i>Hydrachnidia (Hydracarina)</i>	2301001	0,39	1	-0,04	1
<i>Synurella ambulans</i>	2401001	-0,39	3	0,01	3
<i>Gammarus fossarum</i>	2402002	-0,42	2	0,03	1
<i>Gammarus roeselii</i>	2402004	0,09	3	0,33	1
<i>Niphargus</i> sp.	2403001	-0,54	5	-0,39	5

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Asellus aquaticus</i>	2501001	-0,34	3	0,13	1
<i>Proasellus sp.</i>	2501006	-0,48	5	-0,38	4
<i>Astacus astacus</i>	2601001	-0,39	3		
<i>Baetis alpinus</i>	2702006	0,79	5		
<i>Baetis buceratus</i>	2702007	-0,44	3	0,03	2
<i>Baetis fuscatus</i>	2702009	-0,55	5	-0,10	1
<i>Baetis fuscatus/scambus</i>	2702010	0,19	1	-0,12	2
<i>Baetis liebenauae</i>	2702011	-0,54	5	-0,05	4
<i>Baetis lutheri</i>	2702012	-0,49	5	-0,17	2
<i>Baetis rhodani</i>	2702016	-0,45	3	-0,10	2
<i>Baetis scambus</i>	2702017	-0,34	2	-0,09	2
<i>Baetis sp.-juv.</i>	2702018	0,17	3	0,39	1
<i>Baetis vardarensis</i>	2702019	-0,67	5	-0,16	3
<i>Baetis vernus</i>	2702020	-0,33	3	0,18	1
<i>Baetis buceratus/vernum</i>	2702021	0,39	1	0,17	2
<i>Centroptilum luteolum</i>	2702025	0,11	2	-0,19	1
<i>Centroptilum sp.</i>	2702026	-0,64	4		
<i>Cloeon dipterum</i>	2702031	0,75	3	0,44	1
<i>Procloeon bifidum</i>	2702038	-0,49	5		
<i>Procloeon sp.</i>	2702039	0,01	1	-0,42	3
<i>Caenis sp.</i>	2703001	0,53	2	0,04	1
<i>Ephemerella ignita</i>	2704001	0,13	3	-0,11	1
<i>Ephemerella major</i>	2704005	-0,64	5	-0,33	3
<i>Ephemera danica</i>	2705001	-0,08	2	-0,16	2
<i>Ephemera sp.</i>	2705002	-0,93	5	-0,45	5
<i>Ephemera vulgata</i>	2705003	-0,27	2	0,30	1
<i>Ecdyonurus sp.</i>	2706001	-0,51	4	-0,22	1
<i>Electrogena sp.</i>	2706006	-0,71	4	-0,23	4
<i>Epeorus sylvicola</i>	2706013	-0,50	5		
<i>Heptagenia flava</i>	2706018	0,85	5		
<i>Heptagenia longicauda</i>	2706019			-0,48	5
<i>Heptagenia sp.-juv.</i>	2706020			0,03	4
<i>Heptagenia sulphurea</i>	2706021			0,12	3
<i>Rhithrogena sp.</i>	2706026	-0,56	5	-0,33	1
<i>Habroleptoides confusa</i>	2707001	-0,81	4		
<i>Habrophlebia fusca</i>	2707006	-0,48	4	0,37	1
<i>Habrophlebia lauta</i>	2707007	-0,75	3	-0,13	3
<i>Paraleptophlebia submarginata</i>	2707012	-0,74	3	0,40	5
<i>Oligoneuriella rhenana</i>	2708001			-0,02	5
<i>Potamanthus luteus</i>	2710001	0,64	5	-0,24	2
<i>Leuctra sp.</i>	2803001	-0,49	4	-0,26	3
<i>Nemoura sp.</i>	2804006	-0,72	4		
<i>Perla sp.</i>	2805007	-0,56	5	-0,28	4
<i>Dictyogenus/Isoperla-juv.</i>	2806002	-0,61	5		
<i>Isoperla sp.</i>	2806012	-0,58	5	-0,48	5
<i>Perlodes sp.</i>	2806017	-0,26	2	-0,48	5
<i>Anax imperator</i>	2901019	0,97	5		

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Calopteryx virgo</i>	2902001	-0,25	2	0,20	1
<i>Calopteryx(Agrion) splendens</i>	2902002	0,04	2	-0,02	1
<i>Cercion lindenii</i>	2903001	0,97	5	-0,39	5
<i>Coenagrion puella</i>	2903015	0,96	5		
<i>Coenagrion sp.</i>	2903018			-0,39	5
<i>Ischnura elegans</i>	2903034	0,76	4	0,63	1
<i>Ischnura pumilio</i>	2903035	0,77	5		
<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	2903041			0,19	5
<i>Coenagrionidae-juv.</i>	2903046	0,80	4	0,22	1
<i>Cordulegaster heros</i>	2904002	-0,50	5		
<i>Somatochlora meridionalis</i>	2905014	0,19	1	-0,44	5
<i>Somatochlora metallica</i>	2905015	-0,50	5		
<i>Gomphus vulgatissimus</i>	2906002	-0,37	3	-0,14	1
<i>Onychogomphus forcipatus</i>	2906012	-0,47	4	-0,20	2
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	2906017			-0,12	5
<i>Libellula fulva</i>	2908016			-0,03	5
<i>Orthetrum albistylum</i>	2908022	0,59	3	1,00	5
<i>Orthetrum cancellatum</i>	2908024	0,77	5	0,69	1
<i>Orthetrum coerulescens</i>	2908025	0,60	5		
<i>Platycnemis pennipes</i>	2909001	0,39	1	0,04	1
<i>Aphelocheirus aestivalis</i>	3001001	-0,24	2	-0,15	2
<i>Corixinae</i>	3002001	0,28	5	0,21	1
<i>Micronecta sp.</i>	3002011	0,63	4	0,56	1
<i>Paracorixa sp.</i>	3002016	0,77	5		
<i>Gerris sp.</i>	3003006	-0,03	1	0,12	1
<i>Mesovelia furcata</i>	3006001	0,90	2	0,24	5
<i>Ilyocoris cimicoides</i>	3007001	1,00	5		
<i>Nepa cinerea</i>	3008001	-0,54	5	0,56	1
<i>Notonecta sp.</i>	3009006			1,00	5
<i>Plea minutissima</i>	3010001	1,00	5		
<i>Microvelia sp.</i>	3011001			0,38	5
<i>Sialis fuliginosa</i>	3101001	-0,56	4		
<i>Sialis lutaria</i>	3101002	-0,21	2	0,09	1
<i>Sialis nigripes</i>	3101003	-0,51	5	-0,22	2
<i>Sialis sp.</i>	3101004	0,37	5	0,08	2
<i>Sisyra sp.</i>	3203001			-0,10	3
<i>Agryotipus armatus</i>	3301001			-0,10	5
<i>Pomatinus substriatus</i>	3402012	-0,55	5	0,27	5
<i>Agabus sp.-larve</i>	3403024			1,00	5
<i>Bidessus sp.</i>	3403034	0,49	5		
<i>Dytiscus sp. - larve</i>	3403090			1,00	5
<i>Ilybius fuliginosus</i>	3403209	-0,55	5		
<i>Ilybius sp.</i>	3403210			0,19	5
<i>Ilybius sp. - larve</i>	3403211			-0,08	3
<i>Laccophilus sp.</i>	3403232	-0,54	5	-0,18	1
<i>Laccophilus sp.-larve</i>	3403233	1,00	5	-0,24	2
<i>Nebrioporus sp.</i>	3403243	-0,51	5		

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Platambus maculatus</i>	3403265	-0,46	4	-0,22	2
<i>Platambus maculatus-larve</i>	3403266	-0,58	3	-0,05	2
<i>Elmis sp.</i>	3404001	0,19	3	0,08	1
<i>Elmis sp.-larve</i>	3404002	0,08	3	-0,02	1
<i>Esolus sp.</i>	3404012	-0,57	5	-0,21	3
<i>Esolus sp.-larve</i>	3404013	-0,52	4	-0,25	3
<i>Limnius sp.</i>	3404023	-0,22	2	0,07	1
<i>Limnius sp. - larve</i>	3404024	-0,07	2	-0,08	2
<i>Macronychus quadrituberculatus</i>	3404034			-0,10	5
<i>Macronychus quadrituberculatus - larve</i>	3404035	-0,50	5	-0,11	4
<i>Oulimnius sp.</i>	3404056	-0,02	2	-0,12	2
<i>Oulimnius sp.-larve</i>	3404057	-0,07	2	-0,06	1
<i>Potamophilus acuminatus</i>	3404067	-0,51	5	-0,28	5
<i>Potamophilus acuminatus- larve</i>	3404068			-0,14	5
<i>Riolus sp.</i>	3404078	-0,29	3	-0,15	4
<i>Riolus sp.-larve</i>	3404079	-0,46	5	-0,13	3
<i>Stenelmis canaliculata</i>	3404089			-0,39	5
<i>Orectochilus villosus - larve</i>	3405024	-0,67	4	0,06	1
<i>Haliplus sp.</i>	3406013	1,00	5	-0,10	3
<i>Haliplus sp.-larve</i>	3406014	-0,35	3	0,21	1
<i>Peltodytes caesus-larve</i>	3406025			0,30	1
<i>Helophorus sp.</i>	3407001	0,12	4	0,23	5
<i>Hydraena sp.</i>	3408001	-0,43	3	0,00	2
<i>Anacaena sp.</i>	3410001	-0,51	5		
<i>Coelostoma orbiculare - larve</i>	3410035	0,64	5		
<i>Helochares sp.</i>	3410078	0,64	5		
<i>Helochares sp. - larve</i>	3410079	0,82	4		
<i>Laccobius sp.</i>	3410144	0,36	2	0,19	5
<i>Laccobius sp. - larve</i>	3410145	0,28	2	0,31	1
<i>Megasternum obscurum</i>	3410159			0,19	5
<i>Noterus clavicornis</i>	3412001	0,77	5	0,19	5
<i>Noterus sp. - larve</i>	3412003	0,80	5	0,38	5
<i>Hydrocyphon sp.-larve</i>	3414024	-0,50	5		
<i>Beraeamyia sp.</i>	3502008	-0,48	5		
<i>Beraeodes minutus</i>	3502013	-0,32	2	-0,33	3
<i>Brachycentrus subnubilis</i>	3503002			-0,04	5
<i>Ecnomus tenellus</i>	3504001	0,68	5	0,65	2
<i>Goera pilosa</i>	3506001	0,20	3	-0,09	1
<i>Lithax obscurus</i>	3506007	-0,58	5		
<i>Silo nigricornis</i>	3506012	-0,93	5		
<i>Silo pallipes</i>	3506017	-0,49	5	-0,03	2
<i>Silo piceus</i>	3506018			-0,27	3
<i>Silo sp.</i>	3506019			-0,10	5
<i>Cheumatopsyche lepida</i>	3507001	-0,48	5	-0,24	3
<i>Hydropsyche angustipennis</i>	3508001	-0,44	3	0,25	2
<i>Hydropsyche bulbifera</i>	3508002	-0,50	4	0,11	1
<i>Hydropsyche contubernalis</i>	3508004			-0,03	2

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Hydropsyche incognita</i>	3508006			-0,09	3
<i>Hydropsyche modesta</i>	3508009	-0,67	5	-0,03	3
<i>Hydropsyche pellucidula</i>	3508011	-0,19	1	-0,09	2
<i>Hydropsyche saxonica</i>	3508013	-0,19	2	-0,48	5
<i>Hydropsyche siltalai</i>	3508014	-0,52	5		
<i>Hydropsyche sp.-juv.</i>	3508015	-0,47	3	-0,02	2
<i>Hydroptila sp.</i>	3509013	-0,20	2	-0,02	2
<i>Ithytrichia lamellaris</i>	3509020			-0,08	5
<i>Orthotrichia sp.</i>	3509026	1,00	5		
<i>Oxyethira sp.</i>	3509033	1,00	5		
<i>Lepidostoma hirtum</i>	3510007	-0,51	5	-0,28	3
<i>Athripsodes albifrons</i>	3511008	-0,48	5	0,48	1
<i>Athripsodes bilineatus</i>	3511011	-0,34	2	-0,41	2
<i>Athripsodes cinereus</i>	3511012	0,29	4	0,38	1
<i>Athripsodes sp.</i>	3511013	0,28	5		
<i>Ceraclea dissimilis</i>	3511019			-0,22	2
<i>Leptocerus interruptus</i>	3511025	0,85	5		
<i>Leptocerus tineiformis</i>	3511026	0,13	1	-0,45	5
<i>Mystacides azurea/nigra</i>	3511031	-0,76	4		
<i>Mystacides azurea</i>	3511032	0,05	1	-0,29	2
<i>Mystacides longicornis</i>	3511033	0,77	5	0,66	3
<i>Mystacides nigra</i>	3511034	0,38	2	-0,31	2
<i>Oecetis lacustris</i>	3511041	0,77	5	0,60	3
<i>Oecetis notata</i>	3511042			-0,35	4
<i>Oecetis ochracea</i>	3511043	0,60	5	0,38	5
<i>Oecetis testacea</i>	3511044			-0,44	5
<i>Anabolia furcata</i>	3512013	-0,35	3	0,03	1
<i>Chaetopteryx major</i>	3512028	-0,56	5		
<i>Chaetopteryx sp.</i>	3512031	0,28	5		
<i>Drusinae</i>	3512041			-0,10	5
<i>Halesus tessellatus</i>	3512077	-0,56	5	-0,05	2
<i>Limnephilinae-juv.</i>	3512097	-0,71	5	0,53	1
<i>Limnephilus lunatus</i>	3512116	-0,31	3	0,19	5
<i>Potamophylax rotundipennis</i>	3512174	-0,33	3	0,78	1
<i>Cyrnus trimaculatus</i>	3516002	-0,10	1	-0,25	3
<i>Neureclipsis bimaculata</i>	3516013			0,37	5
<i>Polycentropus flavomaculatus</i>	3516027	-0,83	4		
<i>Polycentropus irroratus</i>	3516028	-0,53	5		
<i>Lype reducta</i>	3517002	-0,66	3	-0,31	2
<i>Psychomyia pusilla</i>	3517008	0,66	3	-0,13	2
<i>Tinodes pallidulus</i>	3517014	0,28	5		
<i>Tinodes sp.</i>	3517016	-0,63	4		
<i>Rhyacophila sensu stricto</i>	3518011	-0,48	3	-0,27	3
<i>Notidobia ciliaris</i>	3519001	-0,66	4	-0,23	3
<i>Limnophora sp.</i>	3601001	-0,57	4	-0,10	3
<i>Lispe sp.</i>	3601006	0,49	5	-0,02	5
<i>Atherix ibis</i>	3602001	-0,50	5	-0,17	3

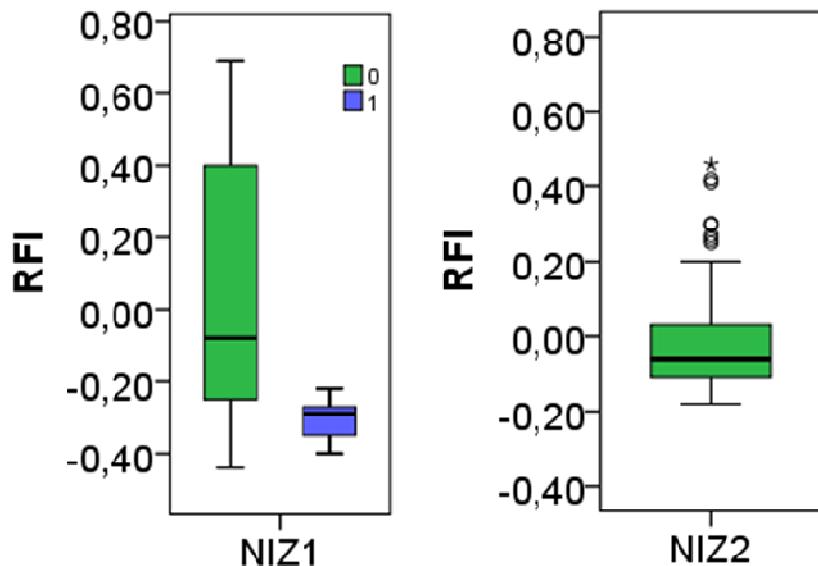
Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Ibisia (Atherix) marginata</i>	3602011	-0,53	5	-0,07	4
<i>Atrichopogon sp.</i>	3604001	-0,48	5		
<i>Ceratopogoninae</i>	3604006	0,25	1	0,00	1
<i>Chaoborus flavicans</i>	3605001	0,87	4		
<i>Brillia bifida</i>	3606001	-0,28	3	0,17	1
<i>Chironomini</i>	3606011	0,20	1	0,05	1
<i>Chironomus sk. obtusidens</i>	3606016	0,73	3	-0,06	3
<i>Chironomus sk. plumosus</i>	3606017	-0,37	3	0,15	1
<i>Chironomus sk. thummi</i>	3606018	-0,24	2	-0,09	2
<i>Chironomus sp.</i>	3606020			0,12	4
<i>Corynoneura sp.</i>	3606023	0,48	1	-0,09	4
<i>Corynoneurinae</i>	3606028	-0,09	3	0,09	3
<i>Diamesinae</i>	3606033	-0,01	2	-0,06	1
<i>Epoicocladius ephemerae</i>	3606038	-0,50	5		
<i>Monodiamesa sp.</i>	3606043	-0,58	5		
<i>Orthocladiinae</i>	3606053	0,07	1	0,02	1
<i>Potthastia sk. gaedii</i>	3606063			-0,48	5
<i>Potthastia sk. longimana</i>	3606064	0,04	2	-0,05	1
<i>Prodiamesa olivacea</i>	3606069	-0,16	2	-0,03	2
<i>Prodiamesinae</i>	3606075			0,06	5
<i>Tanypodinae</i>	3606080	0,02	1	0,01	1
<i>Tanytarsini</i>	3606085	0,32	1	-0,03	1
<i>Anopheles sp.</i>	3607001	0,67	2	0,19	5
<i>Coquillettidia sp.</i>	3607006			0,19	5
<i>Culex sp.</i>	3607011	0,73	4	0,19	5
<i>Dixa sp.</i>	3608001			0,19	5
<i>Dixella sp.</i>	3608006			0,19	5
<i>Dolichopodidae</i>	3609001	-0,51	4	0,14	3
<i>Clinocerinae</i>	3610001	-0,53	4	-0,27	3
<i>Empidinae</i>	3610006			-0,48	5
<i>Hemerodromiinae</i>	3610011	-0,44	4	-0,17	3
<i>Ephydriidae</i>	3611001	0,28	5		
<i>Antocha sp.</i>	3612001	-0,50	5	-0,14	2
<i>Hexatoma sp.</i>	3612021	-0,50	5	-0,30	2
<i>Limnophilinae</i>	3612026	-0,45	3	-0,37	2
<i>Limoniiinae</i>	3612036	-0,50	5	0,19	5
<i>Molophilus sp.</i>	3612041			-0,38	5
<i>Pseudolimnophila sp.</i>	3612051	-0,25	3		
<i>Dicranota sp.</i>	3613001	-0,16	2	-0,13	1
<i>Pedicia sp.</i>	3613006	-0,63	5		
<i>Pericomini</i>	3614026	-0,51	5	0,16	1
<i>Psychodini</i>	3614031			0,19	5
<i>Ptychoptera sp.</i>	3615001	-0,75	5		
<i>Scatophagidae</i>	3617006	0,79	2	0,30	1
<i>Sciomyzidae</i>	3618001	0,77	5		
<i>Simulium sp.</i>	3619002	0,39	2	0,07	1
<i>Oxyicerca sp.</i>	3620021	0,64	3		

Takson	Šifra taksona	Rfi _{NIZ1}	HWi _{NIZ1}	Rfi _{NIZ2}	HWi _{NIZ2}
<i>Syrphidae</i>	3621001	-0,67	5		
<i>Atylotus sp.</i>	3622001			0,38	5
<i>Chrysops sp.</i>	3622006	-0,19	2	-0,05	1
<i>Tabanus sp.</i>	3622011	-0,57	4	-0,12	5
<i>Tipula sp.</i>	3624021	-0,39	2	-0,06	3
<i>Parapoynx sp.</i>	3801002	1,00	5		
<i>Nymphula nymphaea</i>	3801005	0,96	5		

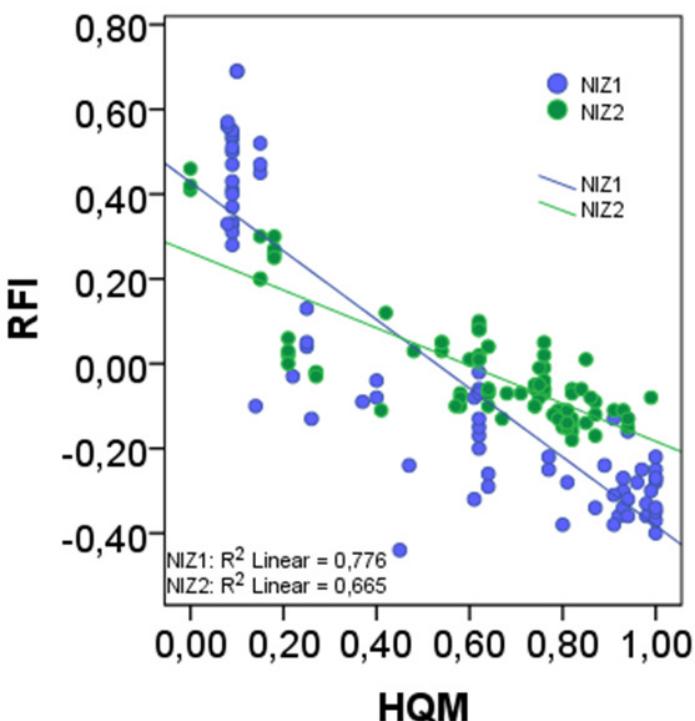
Za skupini nižinskih tipov, za katere smo razvili indeksa RFI je razporeditev vrednosti RFI prikazana na sliki 12 ter soodvisnost med vrednostmi ordinacijske HQM osi in vrednostmi RFI na sliki 13.

Slika 12. Diagram kvartilov razpona vrednosti indeksa RFI za male nižinske reke (NIZ1) za dva seta vzorcev (0 – nereferenčna mesta, 1 – referenčna mesta) in diagram kvartilov razpona vrednosti indeksa RFI srednje velike nižinske reke (NIZ2).

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Slika 13. Soodvisnost med vrednostmi indeksa HQM in vrednostmi RFI za male nižinske reke (NIZ1) in srednje velike nižinske reke (NIZ2) ter pojasnjena variabilnost (R^2 Linear) za dva seta vzorcev skupaj in ločeno.

5.3.2 IZRAČUN MULTIMETRIJSKIH INDEKSOV

Pred izračunom indeksa SMEIH vsako metriko (preglednica 60) normaliziramo po enačbi (10):

$$REK = \frac{\text{izračunana vrednost metrike} - \text{spodnja meja metrike}}{\text{referenčna vrednost metrike} - \text{spodnja meja metrike}} \quad \dots(10)$$

kjer je REK razmerje ekološke kakovosti. Referenčne vrednosti (preglednica 61) in spodnje meje (preglednica 62) metrik so značilne za posamezne tipe rek.

Vsem REK vrednostim metrik, večjim od 1, pripisemo vrednost 1, vsem REK vrednostim metrik, manjšim od 0, pa pripisemo vrednost 0.

Preglednica 60: Seznam izbranih metrik za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti rek hidroekoregij Padska nižina in Panonska nižina (ot- občutljivost/tolerantnost, sš – sestava/številčnost, d – delovanje, bp – bogastvo/pestrost).

Metrika-slovensko ime	Metrika – angleško ime (ali program ASTERICS ime)	Koda metrike	Tip metrike	Pojasnilo metrike
RFI _{NIZ1}	RFI _{NIZ1}	RFI _{NIZ1}	ot	Indeks rečne favne malih nižinskih rek Indeks rečne favne srednje velikih nižinskih rek
RFI _{NIZ2}	RFI _{NIZ2}	RFI _{NIZ2}	ot	Število taksonov enodnevnic in vrbnic
EP taksoni	EP-Taxa	N _{EP}	bp	Število taksonov bentoških nevretenčarjev
Število taksonov	Number of taxa	N _{BN}	bp	Margalefov diverzitetni indeks
Margalefov diverzitetni indeks	Diversity (Margalef Index)	D _M	bp	Delež osebkov enodnevnic, vrbnic in mladoletnic (s številčnostnimi razredi)
EPT taksoni [%] (s številčnostnimi razredi)	EPT [%] (abundance classes)	P _{EPTac}	sš	Delež osebkov rakov
Crustacea [%]	Crustacea [%]	P _C	sš	Delež osebkov zbiralcev (detritivori, aktivni filtratorji) (taksoni z vrednostmi = 100%)
[%] Zbiralcev (taksoni z vrednostmi = 100%)	[%] Gatherers/Collectors (scored taxa = 100%)	P _{GC100}	d	Delež osebkov, ki preferirajo lipanski pas (hiporitral) (taksoni z vrednostmi = 100%)
Hiporitral (taksoni z vrednostmi = 100%)	[%] hyporhithral (scored taxa = 100%)	P _{HR100}	d	Delež osebkov reofilov (s številčnostnimi razredi) (taksoni z vrednostmi = 100%)
[%] Tip RP (s številčnostnimi razredi) (taksoni z vrednostmi = 100%)	[%] Type RP (abundance classes) (scored taxa = 100%)	P _{RPac100}	d	Reoindeks (Banning, s številčnostnimi razredi)
Reoindeks (Banning, s številčnostnimi razredi)	Rheoindex (Banning, with abundance classes)	RIB _{ac}	d	Indeks biocenozne regije
Indeks biocenozne regije	Index of Biocoenotic region	IBR	d	

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 61: Referenčne vrednosti izbranih metrik za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti rek hidroekoregije Alpe. Za šifre tipov rek glej preglednico 1.

Metrika-slovensko ime	R_SI_11_PN-gric_1	R_SI_11_PN-gric_2	R_SI_11_PN-zALvpliv_1	R_SI_11_PN-zALvpliv_2	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2	R_SI_3_Vip-Brda_1	R_SI_3_Vip-Brda_2
RFI _{NIZ1}	-0,35		-0,35		-0,35		-0,35	
RFI _{NIZ2}		-0,19		-0,19		-0,19		-0,19
EP taksoni	8	8	9	12		8		8
Število taksonov Margalefov diverzitetni indeks							44	64
EPT taksoni [%] (s številčnostnimi razredi)			44,3					6,68
Crustacea [%]	66							
[%) Zbiralcev (taksoni z vrednostmi = 100%)	23							
Hiporitral (taksoni z vrednostmi = 100%) [%] Tip RP (s številčnostnimi razredi) (taksoni z vrednostmi = 100%)			21,9				43,48	
Reoindeks (Banning, s številčnostnimi razredi)					0,73			
Indeks biocenozne regije	5,45			4,39	4,57	5,45		5,45

Preglednica 62: Spodnje meje izbranih metrik za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti rek hidroekoregije Alpe. Za šifre tipov rek glej preglednico 1.

Metrika-slovensko ime	R_SI_11_PN-gric_1	R_SI_11_P_N-gric_2	R_SI_11_PN-zALvpliv_1	R_SI_11_PN-zALvpliv_2	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1	R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2	R_SI_3_Vi_p-Brda_1	R_SI_3_Vip-Brda_2
RFI _{NIZ1}	0,06		0,06		0,06		0,06	
RFI _{NIZ2}		0,21		0,21		0,21		0,21
EP taksoni	0	0	0	0		0		0
Število taksonov Margalefov							0	0
diverzitetni indeks							0	
EPT taksoni [%] (s številčnostnimi razredi)		0						
Crustacea [%]	0							
[%) Zbiralcev (taksoni z vrednostmi = 100%)	100							
Hiporitral (taksoni z vrednostmi = 100%)			0					
[%) Tip RP (s številčnostnimi razredi) (taksoni z vrednostmi = 100%)							0	
Reoindeks (Banning, s številčnostnimi razredi)					0			
Indeks biocenozne regije	8,65 ¹ /2,98 ²		8,65 ¹ /2,98 ²		8,2	8,65 ¹ /2,98 ²		8,65 ¹ /2,98 ²

¹ vrednost se uporabi za spodnjo mejo, kadar je vrednost metrike večja od referenčne vrednosti

² vrednost se uporabi za spodnjo mejo, kadar je vrednost metrike manjša od referenčne vrednosti

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Indekse SMEIH_{NIZ} za posamezne tipe rek izračunamo po enačbah 11 - 17:

$$SMEIH_{NIZ1j} = \frac{3 * RFI_{NIZ1j} + N_{EP_j} + P_{C_j} + P_{GC100_j}}{6} \quad ..(11)$$

kjer je:

SMEIH_{NIZ1j} – Slovenski multimetrijski indeks vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca malih rek panonskih gričevij

RFI_{NIZ1j} – indeks rečne favne malih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{EP_j} – število taksonov enodnevnic in vrbnic j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{C_j} – delež osebkov rakov j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{GC100j} – delež osebkov zbiralcev (detritivori, aktivni filtratorji) (taksoni z vrednostmi = 100%)

j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$$SMEIH_{NIZ12j} = \frac{2 * RFI_{NIZ1j} + RIB_{acj} + IBR_j}{4} \quad ..(12)$$

kjer je:

SMEIH_{NIZ12j} – Slovenski multimetrijski indeks vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca malih rek krško-brežiške kotline

RFI_{NIZ1j} – indeks rečne favne malih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

RIB_{acj} – reoindeks (Banning, s številčnostnimi razredi) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

IBR_j – indeks biocenotske regije j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$$SMEIH_{NIZ13j} = \frac{2 * RFI_{NIZ1j} + N_{EP_j} + P_{HR100j}}{4} \quad ..(13)$$

kjer je:

SMEIH_{NIZ13j} – Slovenski multimetrijski indeks vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca malih panonskih rek z alpskim vplivnim območjem

RFI_{NIZ1j} – indeks rečne favne malih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{EP_j} – število taksonov enodnevnic in vrbnic j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{HR100j} – delež osebkov, ki preferirajo lipanski pas (hiporitral) (taksoni z vrednostmi = 100%)

j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$$SMEIH_{NIZ14_j} = \frac{4 * RFI_{NIZ1_j} + N_{BN_j} + D_{M_j} + 2 * P_{RPac100_j}}{8} \quad ..(14)$$

kjer je:

$SMEIH_{NIZ14_j}$ – Slovenski multimetrijski indeks vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca malih nižinskih rek hidroekoregije Padska nižina

RFI_{NIZ1_j} – indeks rečne favne malih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{BN_j} – število taksonov bentoških nevretenčarjev j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

D_{M_j} – Margalefov diverzitetni indeks j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$P_{RPac100_j}$ – delež osebkov reofilov (s številčnostnimi razredi) (taksoni z vrednostmi = 100%) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$$SMEIH_{NIZ21_j} = \frac{3 * RFI_{NIZ2_j} + N_{EP_j} + P_{EPTac_j} + IBR_j}{6} \quad ..(15)$$

kjer je:

$SMEIH_{NIZ21_j}$ – Slovenski multimetrijski indeks hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca srednje velikih rek panonskih gričevij

RFI_{NIZ2_j} – indeks rečne favne srednje velikih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{EP_j} – število taksonov enodnevnic in vrbnic j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

P_{EPTac_j} – delež osebkov enodnevnic, vrbnic in mladoletnic (s številčnostnimi razredi) j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

IBR_j – indeks biocenozne regije j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

$$SMEIH_{NIZ22_j} = \frac{2 * RFI_{NIZ2_j} + N_{EP_j} + IBR_j}{4} \quad ..(16)$$

kjer je:

$SMEIH_{NIZ22_j}$ – Slovenski multimetrijski indeks vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca srednje velikih rek z alpsko-dinarskim vplivnim območjem (R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2 in R_SI_11_PN-zALvpliv_2)

RFI_{NIZ2_j} – indeks rečne favne srednje velikih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{EP_j} – število taksonov enodnevnic in vrbnic j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

IBR_j – indeks biocenozne regije j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

$$SMEIH_{NIZ23_j} = \frac{4 * RFI_{NIZ2_j} + N_{BN_j} + N_{EP_j} + 2 * IBR_j}{8} \quad ..(17)$$

kjer je:

$SMEIH_{NIZ23_j}$ – Slovenski multimetrijski indeks hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti j -tega biološkega vzorca srednje velikih nižinskih rek hidroekoregije Padska nižina

RFI_{NIZ2_j} – indeks rečne favne srednje velikih nižinskih rek j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{BN_j} – število taksonov bentoških nevretenčarjev j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

N_{EP_j} – število taksonov enodnevnic in vrbcnic j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

IBR_j – indeks biocenozne regije j -tega biološkega vzorca (normalizirana vrednost)

5.3.3 TRANSFORMACIJA INDEKSOV SMEIH

V preglednicah 63-76 so podane enačbe za izračun transformiranih vrednosti indeksov SMEIH za posamezen ekološki tip reke, ki pripada skupinam NIZ1 ali NIZ2.

Preglednica 63. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ11}$ za tip reke R_SI_11_PN-gric_1.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa $SMEIH_{NIZ11}$	Transformirana REK mejna vrednost indeksa $SMEIH_{NIZ11}$
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,89	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,71	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,43	0,4
Meja slab/o/elo slabo stanje	0,19	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 64. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti multimetrijskega indeksa $SMEIH_{NIZ11}$ za tip reke R_SI_11_PN-gric_1.

$SMEIH_{NIZ11}$	Transformirani $SMEIH_{NIZ11}$
$\geq 0,89$	$0,8 + 0,2 * (SMEIH_{NIZ11} - 0,89) / (1 - 0,89)$
$0,71 - 0,88$	$0,6 + 0,2 * (SMEIH_{NIZ11} - 0,71) / (0,89 - 0,71)$
$0,43 - 0,70$	$0,4 + 0,2 * (SMEIH_{NIZ11} - 0,43) / (0,71 - 0,43)$
$0,19 - 0,42$	$0,2 + 0,2 * (SMEIH_{NIZ11} - 0,19) / (0,43 - 0,19)$
$< 0,19$	$0,2 * (SMEIH_{NIZ11}) / (0,19)$

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 65. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH_{NIZ12} za tip reke R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH_{NIZ12}	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH_{NIZ12}
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,82	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,57	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,33	0,4
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,1	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 66. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH_{NIZ12} za tip reke R_SI_11_PN-KrBr-kotl_1.

SMEIH_{NIZ12}	Transformiran SMEIH_{NIZ12}
≥0,82	$0,8+0,2*(SMEIH_{NIZ12}-0,82)/(1-0,82)$
0,57-0,81	$0,6+0,2*(SMEIH_{NIZ12}-0,57)/(0,82-0,57)$
0,33-0,56	$0,4+0,2*(SMEIH_{NIZ12}-0,33)/(0,57-0,33)$
0,10-0,32	$0,2+0,2*(SMEIH_{NIZ12}-0,10)/(0,33-0,10)$
<0,10	$0,2*(SMEIH_{NIZ12})/(0,10)$

Preglednica 67. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH_{NIZ13} za tip reke R_SI_11_PN-zALvpliv_1.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH_{NIZ13}	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH_{NIZ13}
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,92	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,67	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,44	0,4
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,19	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 68. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH_{NIZ13} za tip reke R_SI_11_PN-zALvpliv_1.

SMEIH_{NIZ13}	Transformiran SMEIH_{NIZ13}
≥0,92	$0,8+0,2*(SMEIH_{NIZ13}-0,92)/(1-0,92)$
0,67-0,91	$0,6+0,2*(SMEIH_{NIZ13}-0,67)/(0,92-0,67)$
0,44-0,66	$0,4+0,2*(SMEIH_{NIZ13}-0,44)/(0,67-0,44)$
0,19-0,43	$0,2+0,2*(SMEIH_{NIZ13}-0,19)/(0,44-0,19)$
<0,19	$0,2*(SMEIH_{NIZ13})/(0,19)$

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 69. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH_{NIZ14} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_1.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH_{NIZ14}	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH_{NIZ14}
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,91	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,76	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,5	0,4
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,27	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 70. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH_{NIZ14} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_1.

SMEIH_{NIZ14}	Transformiran SMEIH_{NIZ14}
≥0,91	0,8+0,2*(SMEIH _{NIZ14} -0,91)/(1-0,91)
0,76-0,90	0,6+0,2*(SMEIH _{NIZ14} -0,76)/(0,91-0,76)
0,50-0,75	0,4+0,2*(SMEIH _{NIZ14} -0,50)/(0,76-0,50)
0,27-0,49	0,2+0,2*(SMEIH _{NIZ14} -0,27)/(0,50-0,27)
<0,27	0,2*(SMEIH _{NIZ14})/(0,27)

Preglednica 71. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH_{NIZ21} za tip reke R_SI_11_PN-gric_2.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH_{NIZ21}	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH_{NIZ21}
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,88	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,74	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,40	0,4
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,14	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 72. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH_{NIZ21} za tip reke R_SI_11_PN-gric_2.

SMEIH_{NIZ21}	Transformiran SMEIH_{NIZ21}
≥0,88	0,8+0,2*(SMEIH _{NIZ21} -0,88)/(1-0,88)
0,74-0,87	0,6+0,2*(SMEIH _{NIZ21} -0,74)/(0,88-0,74)
0,40-0,73	0,4+0,2*(SMEIH _{NIZ21} -0,40)/(0,74-0,40)
0,14-0,39	0,2+0,2*(SMEIH _{NIZ21} -0,14)/(0,40-0,14)
<0,14	0,2*(SMEIH _{NIZ21})/(0,14)

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Preglednica 73. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH_{NIZ22} za tipa rek R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2 in R_SI_11_PN-zALvpliv_2.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH _{NIZ22}	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH _{NIZ22}
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,88	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,71	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,44	0,4
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,21	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 74. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH_{NIZ22} za tipa rek R_SI_11_PN-KrBr-kotl_2 in R_SI_11_PN-zALvpliv_2.

SMEIH _{NIZ22}	Transformiran SMEIH _{NIZ22}
≥0,88	$0,8+0,2*(SMEIH_{NIZ22}-0,88)/(1-0,88)$
0,71-0,87	$0,6+0,2*(SMEIH_{NIZ22}-0,71)/(0,88-0,71)$
0,44-0,70	$0,4+0,2*(SMEIH_{NIZ22}-0,44)/(0,71-0,44)$
0,21-0,43	$0,2+0,2*(SMEIH_{NIZ22}-0,21)/(0,44-0,21)$
<0,21	$0,2*(SMEIH_{NIZ22})/(0,21)$

Preglednica 75. Mejne vrednosti in transformirane mejne vrednosti razmerja ekološke kakovosti (REK) za 5 razredov ekološkega stanja multimetrijskega indeksa SMEIH_{NIZ23} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_2.

Meja	Mejna REK vrednost indeksa SMEIH _{NIZ23}	Transformirana REK mejna vrednost indeksa SMEIH _{NIZ23}
Referenčna vrednost	1	1
Meja zelo dobro/dobro stanje	0,88	0,8
Meja dobro/zmerno stanje	0,74	0,6
Meja zmerno/slabo stanje	0,40	0,4
Meja slabo/zelo slabo stanje	0,14	0,2
Spodnja meja	0	0

Preglednica 76. Enačbe za izračun transformiranih REK vrednosti indeksa SMEIH_{NIZ23} za tip reke R_SI_3_Vip-Brda_2.

SMEIH _{NIZ23}	Transformiran SMEIH _{NIZ23}
≥0,88	$0,8+0,2*(SMEIH_{NIZ23}-0,88)/(1-0,88)$
0,74-0,87	$0,6+0,2*(SMEIH_{NIZ23}-0,74)/(0,88-0,74)$
0,40-0,73	$0,4+0,2*(SMEIH_{NIZ23}-0,40)/(0,74-0,40)$
0,14-0,39	$0,2+0,2*(SMEIH_{NIZ23}-0,14)/(0,40-0,14)$
<0,14	$0,2*(SMEIH_{NIZ23})/(0,14)$

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

6 RAZPRAVA

Popisi značilnosti vodotokov po metodi RHS (Raven in sod., 1998, 2003; Urbanič in sod., 2012) predstavlja eno od izhodišč za razvoj multimetrijskega indeksa vpliva hidromorfološke spremenjenosti/splošne degradiranosti (SMEIH). Pridobljene podatke smo uporabili za izračun hidromorfoloških indeksov sistema SIHM, ki jih v razvoju indeksa SMEIH uporabimo kot podatek o hidromorfološki obremenjenosti vodotokov (Urbanič in Tavzes, 2006; Urbanič in sod., 2007; Tavzes in Urbanič, 2009; Urbanič, 2009; Urbanič in sod., 2012). Pridobljene podatke bomo uporabili pri razvoju indeksov SMEIH za ekološke tipe vodotokov hidroekoregije Dinaridi, za katere še zaenkrat sistema vrednotenja po modulu hidromorfloška spremenjenost/splošna degradiranost nimamo razvitega.

Sistem vrednotenje ekološkega stanja na podlagi bentoških nevretenčarjev po modulu hidromorfloška spremenjenost/splošna degradiranost (indeks SMEIH) še ni bil razvit za ekološke tipe vodotokov v evdinarski subhidroekoregiji (UL RS 14/2009). V tej nalogi smo indekse SMEIH najprej razvili za ekološke tipe vodotokov, ki ne ležijo pod kraškim izvirom. Ugotovili smo, da za male reke lahko uporabimo indeks rečne favne (RFI), ki je bil razvit na podlagi podatkov celotne hidroekoregije Dinaridi (RFI_{DN1}), vendar ne za vse ekološke tipe. Za male reke evdinarskega hribovja smo boljšo povezavo s hidromorfološko obremenitvijo ugotovili za indeks RFI razvit v hidroekoregiji Alpe (RFI_{AL1}). To nakazuje, da imamo v bioregiji Evdinarska hribovja male reke, ki imajo podobne hidromorfološke značilnosti kot alpske reke z veliko pestrostjo habitatov, in tudi združbo bentoških nevretenčarjev, ki se podobno odziva na spremembe hidromorfoloških značilnosti. Za srednje velike evdinarske reke smo razvili novi indeks RFI (RFI_{DN2}). Razlike med ekološkimi tipi vodotokov smo opazili tudi v odzivu drugih metrik izračunanih na podlagi podatkov o bentoških nevretenčarjih. Zaradi tega smo razvili indekse SMEIH, ki so za tip značilni. Zaradi relativno malih setov podatkov, razvitih indeksov SMEIH nismo mogli validirati z neodvisnim setom podatkov.

Čeprav je bil primarni namen naloge razviti indekse SMEIH za ekološke tipe rek, ki niso pod kraškim izvirom, smo razvite indekse in metrike testirali tudi na podatkih pridobljenih z nekaterih ekoloških tipov pod kraškim izvirom. Ugotovili smo, da so povezave med razvitetimi indeksi RFI in gradientom obremenitve v evdinarski subhidroekoregiji dobre. Razlike med malimi rekami pod kraškim izvirom in tistimi, ki niso pod kraškim izvirom, smo opazili v referenčnih vrednostih indeksov RFI in tudi v odzivu drugih metrik. Indekse SMEIH, ki smo jih razvili za reke pod vplivom kraškega izvira, se razlikujejo od drugih razvitih indeksov, kar potrjuje, da so združbe bentoških nevretenčarjev pod vplivom kraškega izvira drugačne v primerjavi z združbami iz rek iste subhidroekoregije, ki niso pod kraškim izvirom. Razvite indekse SMEIH za srednje velike reke pod vplivom kraškega izvira evdinarske subhidroekoregije smo testirali tudi za podoben ekološki tip reke v submediteranski subhidroekoregiji. Ugotovili smo, da z indeksom RFI, ki je bil razvit za srednje velike submediteranske reke (RFI_{SM2}) bolje opišemo spremembe v združbi bentoških nevretenčarjev vzdolž gradienta hidromorfloških sprememb submediteranskih rek pod vplivom kraškega izvira kot z indeksom iz evdinarske subhidroekoregije. Metrike iz ostalih skupin metrik (npr.

bogastvo/pestrost, delovanje) in referenčne vrednosti teh metrik so bile enake tako za mediteranske kot evdinarske srednje velike reke pod vplivom kraškega izvira. Ugotavljamo, da za metrike, ki so osnovane na taksonomske sestavi (indeksi RFI) ključno vplivajo biogeografski dejavniki, medtem, ko za metrike, ki so osnovane na splošnih značilnosti zgradbe in delovanja združbe, pomembnejše kot biogeografski dejavniki vplivajo ekološke značilnosti vodotokov.

V preteklosti so bili indeksi RFI za nižinske reke razviti z upoštevanjem relativno malega števila podatkov (Urbanič in Petkovska 2007). S pridobitvijo novih podatkov smo ugotovili, da z obstoječimi indeksi RFI v nižinskih hidroekoregijah (Panonska nižina in Padska nižina) povezave s hidromorfološkim gradientom obremenitve niso zadovoljive, zato smo razvili nove indeksy RFI. Posebnost novih indeksov RFI je, da smo uporabili nadgrajen pristop razvoja indeksov na podlagi rezultatov kanonične korepondenčne analize (CCA), ki smo ga uporabljali za razvoj teh indeksov v preteklosti (Urbanič 2012). V nižinskih hidroekoregijah, kjer so združbe bentoških nevretenčarjev izrazito pod vplivom multiplih stresorjev, je novi pristop pri razvoju indeksov RFI ključno prispeval k izboljšanju ugotovljenih povezav med indeksi RFI in gradientom hidromorfološke obremenitve. Novi indeksi RFI in posledično dopolnjeni indeksi SMEIH omogočajo boljše ugotavljanje vpliva sprememb hidromorfoloških značilnosti na podlagi indeksov SMEIH in s tem lažjo interpretacijo rezultatov z vidika ugotavljanja ključnih obremenitev v nižinskih hidroekoregijah.

Čeprav smo indeksi SMEIH razvili tudi za nekatere ekološke tipe vodotokov pod kraškim izviro, indeksi SMEIH še niso razviti za vse ekološke tipe evdinarske subhidroekoregije. Za razvoj manjkajočih indeksov SMEIH bo treba še pridobiti podatke o združbah bentoških nevretenčarjev in hidromorfoloških značilnostih po sistemu SIHM z mest vzorčenja, da bo na voljo dovolj podatkov – zajet mora biti celoten gradient obremenitve - z vseh ekoloških tipov za katere indeks SMEIH še ni razvit. Kot smo ugotovili za nižinske vodotoke količina podatkov pomembno vpliva na kakovost razvitega indeksa in ugotovljene povezave z gradientom obremenitve in ne le pri razvoju indeksa, ampak predvsem pri uporabi indeksa za vrednotenje ekološkega stanja.

7 VIRI

- AQEM consortium. (2002). Manual for the application of the AQEM system, a comprehensive method to assess european streams using benthic macroinvertebrates, developed for the purpose of the Water framework directive; Version 1.0, february 2002; www.aqem.de
- Barbour, M.T., Gerritsen, J., Snyder, B.D., Stribling, J.B. (1999). Rapid Bioassessment Protocols for Use in Streams and Wadeable Rivers: Periphyton, Benthic Macroinvertebrates and Fish, Second Edition. EPA 841-B-99-002. U.S. Environmental Protection Agency; Office of Water; Washington, D.C. <http://www.epa.gov/OWOW/monitoring/techmon.html>
- Direktiva 2000/60/ES evropskega parlamenta in sveta z dne 23. oktobra 2000. Bruselj, 72 str.,11 prilog.
- Hering, D., Feld, C.K., Moog, O., Ofenböck, T. (2006). Cook book for the development of a Multimetric Index for biological condition of aquatic ecosystems: expiriences from the European AQEM and STAR projects and related initiatives. *Hydrobiologia* 566: 311-324.
- Karr, J.R., Chu, W. (1999). Restoring life in running waters: Better biological monitoring. Island Press, Washington, DC 200 str.
- Raven, P.J., Holmes, N.T.H., Dawson, F.H., Fox, P.J.A., Everard, M., Fozzard, I.R., Rouen, K.J. (1998). River Habitat Quality the physical character of rivers and streams in the UK and Isle of Man. (River Habitat survey Report No. 2.) Environment agency: 86 str.
- Raven, P.J., Holmes, N.T.H., Dawson, F.H., Fox, P.J.A., Everard, M., Fozzard, I.R., Rouen, K.J. (2003). River Habitat Survey in Britain and Ireland Field Survey Guidance manual: version 2003. Enviroment Agency, 100 str.
- Tavzes, B., Urbanič, G. (2009). New indices for assessment of hydromorphological alteration of rivers and their evaluation with benthic invertebrate communities; Alpine case study. *Review of hydrobiology*, 2: 133-161
- Uredba o stanju površinskih voda. UL RS 14/2009, str. 1757 - 1791.
- Urbanič, G. (2005a). Tipske regije tekočih voda Slovenije. V: Urbanič, G. (2005). Program dela Inštituta za vode Republike Slovenije za leto 2005. Inštitut za vode RS, Ljubljana, str. 11-14.
- Urbanič, G. (2005b). Hidroekoregije Slovenije. V: Urbanič G. (ur.) Ekološko stanje za reke in jezera, poročilo o delu v letu 2005. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, str. 6-10.
- Urbanič, G. (2006a). Dopolnitve v razmejitvi hidroekoregij in bioregije celinskih voda Slovenije. V: Urbanič, G. (2006). Dodelava tipizacije za reke in jezera. Poročilo o delu v letu 2006. Inštitut za vode RS, Ljubljana, str. 12-19.
- Urbanič, G. (2006b). Opis tipov rek v Sloveniji. V: Urbanič, G. (2006). Ekološko stanje površinskih voda. Poročilo o delu v letu 2006. Inštitut za vode RS, Ljubljana, str. 20-25.
- Urbanič, G. (2007a). Ekoregije celinskih voda – hidroekoregije v Sloveniji; dopolnitve v razmejitvi; dopolnitve.V: Urbanič, G. (2007). Dopolnitev tipov. Poročilo. Inštitut za vode RS, Ljubljana, str. 4-8.
- Urbanič, G. (2007b). Bioregije celinskih voda in velike reke Slovenije; dopolnitve.V: Urbanič, G. (2007). Dopolnitev tipov. Poročilo. Inštitut za vode RS, Ljubljana, str. 9-14.
- Urbanič, G. (2007c). Tipi rek v Sloveniji. V: Urbanič, G. (2007). Dopolnitev tipov. Poročilo. Inštitut za vode RS, Ljubljana, str. 15-22.

- Urbanič, G. (2009). Razvoj metodologij za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti »velikih rek« v Sloveniji na podlagi bentoških nevretenčarjev. Eko-voda, Zgornja Ščavnica, 68 str.
- Urbanič, G. (2011). Ekološki tipi rek - dopolnitev. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana. 7 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2008). Popis in vrednotenje hidromorfoloških obremenitev vzorčnih odsekov. V: Urbanič G. (ur.) Ekološko stanje rek, poročilo o delu za leto 2008. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana. 136 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2009a). Vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti izbranih tipov rek na podlagi bentoških nevretenčarjev v hidroekoregiji Dinari v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES). Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Ljubljana, 69 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2009b). Popis in ovrednotenje hidromorfoloških lastnosti vzorčnih odsekov rek v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES). V: Urbanič G. (ur.) Ekološko stanje rek: Podporni elementi kakovosti, poročilo o delu za leto 2009. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, str. 4-61.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2010). Popis in ovrednotenje hidromorfoloških lastnosti vzorčnih odsekov rek v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES). Poročilo o delu za leto 2010. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 70 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2011). Popis in ovrednotenje hidromorfoloških lastnosti izbranih odsekov rek po metodi SIHM. Poročilo o delu za leto 2011. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 86 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2012). Popis in ovrednotenje hidromorfoloških lastnosti izbranih odsekov rek po metodi SIHM. Poročilo o delu za leto 2012. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 40 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2012a). Metodologija vrednotenja ekološkega stanja z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost za ekološke tipe rek brez vpliva kraškega izvira submediteranske subhidroekoregije. Poročilo o delu za leto 2012. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 70 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2012b). Vrednotenje vpliva hidromorfološke spremenjenosti/ splošne degradiranosti z bentoškimi nevretenčarji v hidroekoregiji Alpe (SMEIH_{AL}) – dopolnitev metodologije. V: Urbanič G. (ur.) Vrednotenje ekološkega stanja rek, poročilo o delu za leto 2011. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 30 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2013a). Metodologija vrednotenja ekološkega stanja s podpornimi hidromorfološkimi elementi za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti rek po sistemu SIHM; validacija hidromorfoloških značilnosti s podatki o bentoških nevretenčarjih. Poročilo o delu za leto 2013. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana. 100 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V. (2013b). Metodologija vrednotenja ekološkega stanja s podpornimi hidromorfološkimi elementi za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti rek po sistemu SIHM. V: Urbanič G. (ur.) Uredba o stanju površinskih voda; priprava strokovnih podlag. Poročilo o delu za leto 2013. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana.
- Urbanič, G., Smolar-Žvanut, N. (2005). Kriteriji za izbor referenčnih mest. V: Urbanič G. (ur.) Ekološko stanje za reke in jezera, poročilo o delu v letu 2005. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, str. 19-25.

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

- Urbanič, G., Tavzes, B. (2006). Vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti rek v hidroekoregiji Alpe v Sloveniji na podlagi bentoških nevretenčarjev v skladu z zahtevami Vodne direktive (Direktiva 200/60/ES). Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Ljubljana, 295 str.
- Urbanič, G., Kregar, M., Cunder, M., Petkovska, V., Pavlin Urbanič, M. (2013). Preveritev in dopolnitev ekoloških tipov rek in jezer. Poročilo o delu za leto 2013. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 26 str.
- Urbanič, G., Tavzes, B., Toman, M. J. (2005a). I. Vzorčenje bentoških nevretenčarjev v prebrodljivih (plitvih) vodotokih. V: Urbanič G. Tavzes B., Toman M. J., Ambrožič Š., Hodnik V., Zdešar K., Sever M. (2005). Priprava metodologij vzorčenja ter laboratorijske obdelave vzorcev bentoških nevretenčarjev (zoobentosa) nabranih v vodotokih in obdelava 70 vzorcev bentoških nevretenčarjev. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, 38 str.
- Urbanič, G., Tavzes, B., Ambrožič, Š., Toman, M. J. (2005b). II. Laboratorijska obdelava vzorcev bentoških nevretenčarjev in potrebna stopnja determinacije. V: Urbanič G. Tavzes B., Toman M. J., Ambrožič Š., Hodnik V., Zdešar K., Sever M. (2005). Priprava metodologij vzorčenja ter laboratorijske obdelave vzorcev bentoških nevretenčarjev (zoobentosa) nabranih v vodotokih in obdelava 70 vzorcev bentoških nevretenčarjev. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, 38 str.
- Urbanič, G., Ambrožič, Š., Toman, M., J., Rotar, B., Grbović, J. (2006). Prilagoditev saprobnega indeksa zahtevam vodne direktive (Direktiva 2000/60/ES) za vrednotenje ekološkega stanja rek v Sloveniji na podlagi bentoških nevretenčarjev. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, 130 str.
- Urbanič, G., Tavzes, B., Petkovska, V. (2007). Ovrednotenje hidromorfoloških lastnosti vzorčnih odsekov rek v hidroekoregijah Panonska nižina in Padska nižina v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES): končno poročilo. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, 167 str.
- Urbanič, G., Ambrožič, Š., Pavlin, M., Rotar, B., Grbović, J. (2008). Dopolnitev metodologij vrednotenja ekološkega stanja rek in klasifikacija ekološkega stanja vodnih teles rek z biološkim elementom bentoški nevretenčarji v skladu z Vodno direktivo (Direktiva 2000/60/ES). Eko-voda, Zgornja Ščavnica, 82 str.
- Urbanič, G., Petkovska, V., Tavzes, B. (2012). Metodologija vrednotenja ekološkega stanja s podpornimi hidromorfološkimi elementi za vrednotenje hidromorfološke spremenjenosti rek po sistemu SIHM. Poročilo o delu za leto 2012. Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana. 42 str.
- VGI (2002). Kategorizacija pomembnejših slovenskih vodotokov po naravovarstvenem pomenu. Poročilo Vodnogospodarskega inštituta, C-274, Ljubljana.
- Zelinka, M., Marvan, P. (1961). Zur Präzisierung der biologischen Klassifikation der Reinheit fließender Gewässer. Archiv für Hydrobiologie, 57: 389–407.

Priloga A. Vrednost rečne favne (Rfi) in hidromorfološka teža indikacije (uteži) (HWi) taksonov za izračun indeksov rečne favne (RFI_{DN1}, RFI_{AL1}, RFI_{SM2}).

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Dendrocoelum lacteum</i>	1401002	0,17	1	0,30	1		
<i>Dugesia lugubris/polychroa</i>	1402002	-0,08	2				
<i>Crenobia alpina</i>	1403001	-0,34	5	-0,13	1		
<i>Phagocata</i> sp.	1403006	0,08	5				
<i>Planaria torva</i>	1403011	0,20	5				
<i>Polyclelis felina</i>	1403016	0,88	5	0,54	1		
Nematoda	1601001	0,10	3	-0,20	4	-0,03	4
Enchytraeidae	1801001	0,01	1	0,41	1	-0,32	5
<i>Haplotaxis gordioides</i>	1802001	0,19	3	-0,17	1	0,06	5
<i>Eiseniella tetraedra</i>	1803001	-0,03	1	0,48	1	-0,27	5
Lumbriculidae-z enostavnimi ščetinami	1804001	0,09	2			0,26	5
<i>Lumbriculus variegatus</i>	1804006	0,20	1			-0,11	5
<i>Rhynchelmis</i> sp.	1804011	0,02	3	-0,21	3		
<i>Stylodrilus heringianus</i>	1804016	-0,05	1	0,30	1	-0,16	4
<i>Stylodrillus</i> sp.	1804020	-0,02	3			0,26	5
<i>Dero</i> sp.	1805016	0,90	5				
<i>Nais</i> sp.	1805026	0,17	1	0,07	3	-0,21	4
<i>Ophidonaïs serpentina</i>	1805031	0,39	1			-0,27	5
<i>Slavina appendiculata</i>	1805052					0,26	5
<i>Stylaria lacustris</i>	1805062	0,75	1			0,41	1
<i>Propappus volki</i>	1806001			0,46	5		
<i>Aulodrilus plurisetæ</i>	1807001	0,46	5			0,26	5
<i>Peloscolex</i> sp.	1807011	0,18	4			1,00	5
Tubificidae-brez lasastih ščetin	1807021	0,24	1	0,46	5	0,30	1
Tubificidae-z lasastimi ščetinami	1807022	0,14	1	0,34	2	0,20	1
<i>Dina krasensis</i>	1901002	-0,05	3			0,26	5
<i>Dina punctata</i>	1901004	0,08	5	0,17	5	-0,11	5
<i>Erpobdella octoculata</i>	1901011	0,03	5			0,77	1

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Erpobdella testacea</i>	1901013	0,01	1			1,00	5
<i>Trocheta bykowskii/Dina krasensis</i>	1901020	-0,09	3			-0,11	5
<i>Glossiphonia complanata</i>	1902007	0,02	3			1,00	5
<i>Glossiphonia concolor</i>	1902008	0,05	5			1,00	5
<i>Glossiphonia nebulosa</i>	1902010	0,05	5			1,00	5
<i>Helobdella stagnalis</i>	1902018	0,20	2			0,56	1
<i>Hemiclepsis marginata</i>	1902023	0,24	1			1,00	5
<i>Theromyzon tessulatum</i>	1902028	0,06	5				
<i>Haemopis sanguisuga</i>	1903001	-0,20	5				
<i>Branchiobdella</i> sp.	2001001	-0,12	5				
<i>Acroloalus lacustris</i>	2101001	0,24	5				
<i>Ancylus fluviatilis</i>	2101002	-0,07	1	-0,14	3	-0,14	3
<i>Bythinia tentaculata</i>	2102002	0,18	4			1,00	5
<i>Bythinella schmidti</i>	2103006	-0,20	4	0,23	1	-0,32	5
<i>Sadleriana fluminensis</i>	2103028	0,08	3			0,14	3
<i>Sadleriana</i> sp.	2103030	0,04	3				
<i>Radix balthica/labiata</i>	2104008	-0,09	2			-0,27	5
<i>Radix balthica</i>	2104009	0,58	1			0,26	5
<i>Radix labiata</i>	2104010	-0,02	4			-0,11	5
<i>Galba truncatula</i>	2104015	-0,20	5			-0,27	5
<i>Stagnicola palustris</i>	2104020					-0,27	5
<i>Holandriana(Amphimelania) holandri</i>	2105007	0,22	2				
<i>Theodoxus danubialis</i>	2106001	0,42	4				
<i>Physa fontinalis</i>	2107006	0,31	4			-0,32	5
<i>Physella(Physa) acuta</i>	2107011	0,17	1			0,11	3
<i>Gyraulus albus</i>	2108013	0,53	1			-0,32	5
<i>Gyraulus crista</i>	2108014	-0,20	5			-0,18	2
<i>Planorbis planorbis</i>	2108026	0,05	5			1,00	5
<i>Valvata cristata</i>	2109001	-0,20	5				
<i>Pisidium</i> sp.	2202006	0,18	1	0,46	5	0,25	1
<i>Sphaerium corneum</i>	2202011					0,26	5

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
Hydrachnidia (Hydracarina)	2301001	0,06	1	-0,04	1	0,04	1
<i>Synurella ambulans</i>	2401001	0,26	1				
<i>Gammarus fossarum</i>	2402002	-0,12	1	0,14	1	-0,11	5
<i>Niphargus</i> sp.	2403001	-0,28	3	-0,31	5		
<i>Asellus aquaticus</i>	2501001	0,31	1			0,97	3
<i>Proasellus</i> sp.	2501006	0,08	3				
<i>Astacus astacus</i>	2601001	-0,03	4			1,00	5
<i>Austropotamobius pallipes</i>	2601006	-0,15	5				
<i>Austropotamobius torrentium</i>	2601007	0,09	5	0,46	5		
<i>Baetis alpinus</i>	2702006			-0,05	1		
<i>Baetis buceratus</i>	2702007	0,06	3			0,26	5
<i>Baetis fuscatus</i>	2702009	-0,09	4				
<i>Baetis fuscatus/scambus</i>	2702010	0,05	1	0,14	3	-0,19	4
<i>Baetis liebenauae</i>	2702011	-0,01	5				
<i>Baetis lutheri</i>	2702012	-0,29	2	0,00	4	-0,30	5
<i>Baetis melanonyx</i>	2702013	0,92	5	-0,13	1		
<i>Baetis muticus</i>	2702014	-0,23	4	0,01	2		
<i>Baetis rhodani</i>	2702016	-0,11	2	0,09	1	-0,24	5
<i>Baetis scambus</i>	2702017	0,04	3	0,24	1		
<i>Baetis</i> sp.-juv.	2702018			-0,40	5		
<i>Baetis vardarensis</i>	2702019	0,01	2			-0,28	4
<i>Baetis vernus</i>	2702020	-0,02	3			-0,28	5
<i>Baetis buceratus/vernum</i>	2702021	0,20	5			-0,11	5
<i>Centroptilum luteolum</i>	2702025	-0,05	4	1,00	5		
<i>Centroptilum</i> sp.	2702026	-0,17	3	0,03	5	-0,14	4
<i>Cloeon dipterum</i>	2702031	0,70	1			0,87	1
<i>Procloeon bifidum</i>	2702038					-0,11	5
<i>Procloeon</i> sp.	2702039					-0,11	5
<i>Pseudocentroptilum (Centro.)pennulatum</i>	2702043	-0,07	4				
<i>Caenis</i> sp.	2703001	0,56	1	0,46	5	-0,03	1
<i>Ephemerella ignita</i>	2704001	0,04	3	0,21	1	-0,11	5

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Ephemerella notata</i>	2704002	-0,27	5				
<i>Ephemerella major</i>	2704005	-0,21	1	0,31	2	-0,11	5
<i>Ephemera danica</i>	2705001	0,00	1	-0,40	5	-0,10	4
<i>Ephemera</i> sp.	2705002	-0,24	3			0,06	5
<i>Ephemera vulgata</i>	2705003	0,81	5	-0,40	5		
<i>Ecdyonurus</i> sp.	2706001	-0,27	1	0,00	1	-0,13	5
<i>Electrogena</i> sp.	2706006	-0,17	3			-0,27	5
<i>Epeorus alpicola</i>	2706011			-0,29	5		
<i>Epeorus</i> sp.	2706012	-0,33	3	0,00	4		
<i>Epeorus sylvicola</i>	2706013	-0,33	4	0,50	4	-0,32	5
<i>Rhithrogena</i> sp.	2706026	-0,35	3	-0,05	1		
<i>Habroleptoides confusa</i>	2707001	-0,21	2	0,05	1	-0,27	5
<i>Habrophlebia fusca</i>	2707006	-0,34	5				
<i>Habrophlebia lauta</i>	2707007	-0,04	3	0,22	2	-0,13	4
<i>Paraleptophlebia submarginata</i>	2707012	-0,05	1			-0,28	5
<i>Siphlonurus aestivalis</i>	2711001	-0,06	5				
<i>Chloroperla</i> sp.	2801001	-0,33	5	-0,08	1		
<i>Leuctra</i> sp.	2803001	-0,11	1	0,05	1	-0,16	4
<i>Amphinemura</i> sp.	2804001	-0,57	5	1,00	5		
<i>Nemoura</i> sp.	2804006	-0,22	2	-0,12	1		
<i>Nemurella pictetii</i>	2804011	-0,03	5				
<i>Protoneuria</i> sp.	2804016	-0,29	2	-0,04	1		
<i>Dinocras megacephala</i>	2805002			0,07	1		
<i>Perla</i> sp.	2805007	-0,35	3	-0,02	2		
<i>Dictyogenus alpinum</i>	2806001			-0,09	1		
<i>Dictyogenus/Isoperla</i> -juv.	2806002			-0,08	1		
<i>Isoperla</i> sp.	2806012	-0,20	5	-0,21	5		
<i>Perlodes</i> sp.	2806017	-0,12	4	0,08	1		
<i>Brachyptera</i> sp.	2807001	-0,06	5				
<i>Taeniopteryx</i> sp.	2807010			-0,16	5		
<i>Anax imperator</i>	2901019	0,96	5				

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Calopteryx virgo</i>	2902001	0,18	2			-0,08	5
<i>Calopteryx(Agrion) splendens</i>	2902002	0,20	1			-0,27	5
<i>Cercion lindenii</i>	2903001	0,06	5				
<i>Coenagrion puella</i>	2903015	0,92	5			0,22	5
<i>Enallagma cyathigerum</i>	2903023	0,96	5				
<i>Erythromma viridulum</i>	2903029					1,00	5
<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	2903041					0,26	5
Coenagrionidae-juv.	2903046	0,87	3			1,00	5
<i>Cordulegaster heros</i>	2904002	-0,27	5				
<i>Somatochlora meridionalis</i>	2905014	-0,04	5				
<i>Gomphus</i> sp.	2906001	0,97	5				
<i>Gomphus vulgatissimus</i>	2906002	0,50	1			0,06	5
<i>Onychogomphus forcipatus</i>	2906012	0,03	2			-0,19	4
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	2906017					0,06	5
<i>Libellula depressa</i>	2908015					1,00	5
<i>Libellula fulva</i>	2908016	0,24	5				
<i>Orthetrum albistylum</i>	2908022	0,97	5				
<i>Orthetrum cancellatum</i>	2908024	0,95	5				
<i>Orthetrum coerulescens</i>	2908025	0,39	4				
<i>Sympetrum flaveolum</i>	2908032					1,00	5
<i>Sympetrum</i> sp. Juv	2908039	0,20	5				
<i>Platycnemis pennipes</i>	2909001	0,54	1			0,22	5
Corixinae	3002001	0,82	1			1,00	5
<i>Micronecta</i> sp.	3002011	0,78	1			1,00	5
<i>Gerris</i> sp.	3003006	0,95	5				
<i>Mesovelia furcata</i>	3006001	-0,06	5				
<i>Ilyocoris cimicoides</i>	3007001	0,95	5				
<i>Nepa cinerea</i>	3008001	0,42	1				
<i>Microvelia</i> sp.	3011001			-0,16	5		
<i>Sialis fuliginosa</i>	3101001	-0,06	2			0,02	3
<i>Sialis lutaria</i>	3101002	0,24	1			0,26	5

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Sialis nigripes</i>	3101003	-0,11	4			-0,04	4
<i>Neuroorthus fallax</i>	3201001	-0,34	5				
<i>Sisyra</i> sp.	3203001					-0,11	5
<i>Agryotipus armatus</i>	3301001	-0,14	2				
<i>Dryops</i> sp.-larve	3402002	-0,11	4			0,26	5
<i>Pomatinus substriatus</i>	3402012	-0,17	4				
<i>Agabus</i> sp.	3403023	0,24	5				
<i>Agabus</i> sp.-larve	3403024	0,42	5				
<i>Bidessus</i> sp.	3403034	0,95	5				
<i>Graptodytes</i> sp.	3403122	0,05	5			1,00	5
<i>Hydroglyphus geminus</i>	3403144	0,21	1			1,00	5
Hydroporinae-larve	3403155			0,46	5		
<i>Hydroporus</i> sp.	3403165	-0,03	5				
<i>Hygrotaus</i> sp.	3403187	0,05	5			1,00	5
<i>Hygrotaus</i> sp. - larve	3403188	0,20	5				
<i>Ilybius fuliginosus</i>	3403209	0,05	5				
<i>Ilybius</i> sp.	3403210	0,05	5				
<i>Laccophilus</i> sp.	3403232					0,26	5
<i>Laccophilus</i> sp.-larve	3403233	-0,21	5				
<i>Nebrioporus</i> sp.	3403243	0,05	5			0,26	5
<i>Nebrioporus</i> sp. - larve	3403244	0,11	4	1,00	5		
<i>Oreodytes</i> sp.	3403254	-0,35	5	0,81	1		
<i>Oreodytes</i> sp. - larve	3403255	0,03	5	1,00	5		
<i>Platambus maculatus</i>	3403265	0,03	4				
<i>Platambus maculatus</i> -larve	3403266	-0,02	2			-0,02	3
<i>Rhantus</i> sp.	3403287	0,05	5			1,00	5
<i>Elmis</i> sp.	3404001	-0,07	2	-0,04	1	-0,31	5
<i>Elmis</i> sp.-larve	3404002	-0,07	1	-0,08	1	-0,23	4
<i>Esolus</i> sp.	3404012	-0,12	2	-0,11	2	-0,22	4
<i>Esolus</i> sp.-larve	3404013	-0,06	2	0,00	1	-0,17	4
<i>Limnius</i> sp.	3404023	-0,18	2	0,06	1	-0,27	5

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Limnius</i> sp. - larve	3404024	-0,06	1	0,35	1	-0,15	4
<i>Normandia nitens</i>	3404045	0,05	5				
<i>Oulimnius</i> sp.	3404056	-0,06	2			-0,15	3
<i>Oulimnius</i> sp.-larve	3404057	0,05	3	0,42	5	-0,11	3
<i>Riolus</i> sp.	3404078	-0,23	1	-0,03	5		
<i>Riolus</i> sp.-larve	3404079	-0,22	1	-0,07	1	-0,11	5
<i>Stenelmis canaliculata</i> -larve	3404090	-0,20	5				
<i>Orectochilus villosus</i> - larve	3405024	-0,10	2			-0,29	5
<i>Haliplus lineatocollis</i>	3406012	-0,04	5	1,00	5		
<i>Haliplus</i> sp.	3406013	0,09	2			1,00	5
<i>Haliplus</i> sp.-larve	3406014	0,02	5	1,00	5	0,75	1
<i>Hydraena</i> sp.	3408001	-0,16	2	-0,08	1	-0,25	4
<i>Hydraena</i> sp. - larve	3408002			-0,07	5		
<i>Ochthebius</i> sp.	3408023	-0,38	3	0,05	3	-0,32	5
<i>Hydrochus</i> sp.	3409001	0,42	5				
<i>Hydrophilidae</i>	3410111	0,16	3				
<i>Hydrophilidae</i> -larve	3410112			-0,18	4		
<i>Laccobius</i> sp.	3410144	1,00	5				
<i>Laccobius</i> sp. - larve	3410145	0,05	5				
<i>Megasternum obscurum</i>	3410159	0,24	5				
<i>Eubria palustris</i> - larve	3413002	0,22	5				
<i>Cyphon</i> sp.	3414001			-0,12	5		
<i>Cyphon</i> sp.-larve	3414002	-0,34	3	-0,06	5		
<i>Elodes</i> sp.-larve	3414013	-0,16	5				
<i>Hydrocyphon</i> sp.-larve	3414024	-0,21	2	-0,24	3		
<i>Beraea dira</i>	3502001	0,15	1			0,26	5
<i>Beraeamyia</i> sp.	3502008	-0,30	3	-0,11	5	-0,27	5
<i>Beraeodes minutus</i>	3502013	0,14	3			0,22	5
<i>Ernodes articularis/vicina</i>	3502018			-0,26	5		
<i>Brachycentrus montanus</i>	3503001			0,46	5		
<i>Micrasema minimum</i>	3503007	-0,55	4	0,41	3		

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Micrasema setiferum</i>	3503009	-0,39	3				
<i>Agapetus delicatulus/ochripes</i>	3505002	0,18	5	-0,12	5		
<i>Glossosoma bifidum</i>	3505011	-0,28	5	0,05	1		
<i>Synagapetus krawanyi</i>	3505025	-0,33	5				
<i>Goera pilosa</i>	3506001	0,10	1			-0,11	5
<i>Lithax niger</i>	3506006			-0,26	5		
<i>Lithax obscurus</i>	3506007	0,13	5			-0,27	5
<i>Silo nigricornis</i>	3506012	-0,07	2				
<i>Silo pallipes</i>	3506017	-0,12	1	0,88	4	-0,11	5
<i>Silo piceus</i>	3506018	-0,07	2				
<i>Cheumatopsyche lepida</i>	3507001	-0,08	5			-0,27	4
<i>Hydropsyche angustipennis</i>	3508001	0,19	1			-0,28	5
<i>Hydropsyche bulbifera</i>	3508002	0,05	2			-0,27	5
<i>Hydropsyche dinarica</i>	3508005			0,11	3		
<i>Hydropsyche incognita</i>	3508006					-0,23	4
<i>Hydropsyche instabilis</i>	3508007	-0,27	5	-0,13	4		
<i>Hydropsyche pellucidula</i>	3508011	-0,02	2			-0,24	4
<i>Hydropsyche saxonica</i>	3508013	-0,19	3				
<i>Hydropsyche siltalai</i>	3508014					-0,30	5
<i>Hydropsyche</i> sp.-juv.	3508015	-0,20	2	0,07	1	-0,24	4
<i>Hydropsyche tenuis</i>	3508016	-0,57	5	0,04	1		
<i>Agraylea</i> sp.	3509000	0,20	5				
<i>Allotrichia pallicornis</i>	3509006			0,00	5		
<i>Hydroptila</i> sp.	3509013	-0,01	2	-0,07	3	-0,19	4
<i>Lepidostoma hirtum</i>	3510007	-0,21	2			-0,24	4
<i>Adicella</i> sp.	3511004	0,46	5				
<i>Athripsodes albifrons</i>	3511008			-0,07	5	0,06	5
<i>Athripsodes albifrons/bilineatus</i>	3511009	-0,07	1			-0,27	5
<i>Athripsodes aterrimus</i>	3511010					1,00	5
<i>Athripsodes bilineatus</i>	3511011	-0,22	1			-0,11	5
<i>Ceraclea dissimilis</i>	3511019					-0,22	5

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Leptocerus interruptus</i>	3511025	0,46	5			-0,27	5
<i>Mystacides azurea/nigra</i>	3511031	0,14	5			-0,27	5
<i>Mystacides azurea</i>	3511032	0,33	1			-0,01	4
<i>Mystacides nigra</i>	3511034	-0,35	5				
<i>Oecetis notata</i>	3511042					-0,32	5
<i>Oecetis testacea</i>	3511044	0,13	5			-0,15	4
<i>Allogamus auricollis</i>	3512006			0,05	1		
<i>Anabolia furcata</i>	3512013	0,06	5				
<i>Chaetopteryx major</i>	3512028					-0,11	5
<i>Chaetopteryx fusca</i>	3512029	-0,04	2				
<i>Chaetopteryx</i> sp.	3512031	-0,49	4				
<i>Drusinae</i>	3512041			-0,10	1		
<i>Drusus biguttatus</i>	3512046			-0,24	5		
<i>Drusus discolor</i>	3512049			-0,27	3		
<i>Ecclisopteryx dalecarlica</i>	3512056					-0,10	3
<i>Ecclisopteryx guttulata</i>	3512057			0,53	4		
<i>Glyphotaelius pellucidus</i>	3512063	0,13	5				
<i>Halesus digitatus</i>	3512073	-0,06	4			0,08	3
<i>Halesus digitatus/tesselatus</i>	3512074			0,17	5		
<i>Limnephilinae-juv.</i>	3512097	-0,11	2	0,21	1		
<i>Melampophylax melampus</i>	3512127			1,00	5		
<i>Metanoea rhaetica</i>	3512150			-0,28	5		
<i>Potamophylax cingulatus</i>	3512168			0,25	1	0,26	5
<i>Potamophylax/Acrophylax</i>	3512175			1,00	5		
<i>Potamophylax</i> sp.	3512176	-0,16	3	-0,12	5	-0,11	5
<i>Odontocerum albicorne</i>	3513001	-0,11	2	1,00	5		
<i>Philopotamus ludificatus</i>	3514002	-0,33	5	-0,26	4		
<i>Philopotamus montanus</i>	3514003	-0,35	5	-0,29	5		
<i>Wormaldia copiosa</i>	3514009	-0,33	5	-0,18	4		
<i>Wormaldia occipitalis</i>	3514010			-0,40	5		
<i>Wormaldia occipitalis/vargai</i>	3514011			0,75	5		

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Wormaldia subnigra</i>	3514013	-0,19	2	-0,06	5	-0,28	5
<i>Agrypnia varia</i>	3515002	0,05	5				
<i>Cyrnus trimaculatus</i>	3516002	0,00	1			-0,06	3
<i>Holocentropus</i> sp.	3516008					1,00	5
<i>Plectrocnemia conspersa</i>	3516019	-0,01	5	0,42	5		
<i>Polycentropus excisus</i>	3516026			-0,07	5		
<i>Polycentropus flavomaculatus</i>	3516027	-0,08	1	0,04	3	-0,14	5
<i>Polycentropus irroratus</i>	3516028	-0,21	2			0,22	5
<i>Polycentropus schmidi</i>	3516029	-0,24	5	-0,09	5		
<i>Polycentropus</i> sp.	3516031	-0,26	5				
<i>Lype reducta</i>	3517002	0,23	3				
<i>Psychomyia klapaleki</i>	3517007	-0,57	5	-0,07	5		
<i>Psychomyia pusilla</i>	3517008	0,09	1	-0,09	5	-0,17	4
<i>Tinodes dives</i>	3517013			-0,31	5		
<i>Tinodes rostocki</i>	3517015	-0,34	5				
<i>Tinodes</i> sp.	3517016	-0,14	1			-0,27	5
<i>Tinodes unicolor</i>	3517017	-0,01	5				
<i>Tinodes zelleri</i>	3517019			-0,31	5		
<i>Rhyacophila hirticornis/schmidinaria</i>	3518001	-0,33	5				
<i>Rhyacophila intermedia</i>	3518006			-0,31	5		
<i>Rhyacophila producta</i>	3518010			-0,31	5		
<i>Rhyacophila sensu stricto</i>	3518011	-0,08	2	0,06	1	-0,22	4
<i>Rhyacophila torrentium</i>	3518013			-0,07	1		
<i>Rhyacophila tristis</i>	3518014	-0,41	3	0,28	1		
<i>Notidobia ciliaris</i>	3519001	0,34	3				
<i>Sericostoma</i> sp.	3519007	-0,20	2	0,25	1	-0,22	4
<i>Limnophora</i> sp.	3601001	-0,04	1	0,42	5	-0,28	4
<i>Lispe</i> sp.	3601006	0,20	5				
<i>Atherix ibis</i>	3602001	-0,02	1	-0,10	1	-0,11	5
<i>Ibisia (Atherix) marginata</i>	3602011	-0,28	2	-0,06	2	-0,27	5
<i>Blepharicera fasciata</i>	3603001			-0,31	5		

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
<i>Hapalotrix lugubris</i>	3603006			-0,21	5		
<i>Liponeura</i> sp.	3603011			-0,19	4		
<i>Atrichopogon</i> sp.	3604001	-0,13	4	0,17	5		
<i>Ceratopogoninae</i>	3604006	0,16	1	-0,04	2	0,62	1
<i>Brillia bifida</i>	3606001	0,09	3	-0,20	1	-0,11	5
<i>Chironomini</i>	3606011	0,18	1	0,11	1	0,18	1
<i>Chironomus</i> sk. <i>obtusidens</i>	3606016					0,26	5
<i>Chironomus</i> sk. <i>plumosus</i>	3606017	0,24	1			0,72	1
<i>Chironomus</i> sk. <i>thummi</i>	3606018	0,11	3			0,12	4
<i>Chironomus</i> <i>plumosus</i>	3606019	0,20	5			0,22	5
<i>Chironomus</i> sp.	3606020	0,05	5				
<i>Corynoneura</i> sp.	3606023	0,15	4			-0,11	5
<i>Corynoneurinae</i>	3606028	0,02	2	-0,07	5		
<i>Diamesinae</i>	3606033	0,11	3	0,12	1	-0,05	5
<i>Monodiamesa</i> sp.	3606043	0,06	4				
<i>Orthocladiinae</i>	3606053	0,02	1	-0,06	1	-0,01	1
<i>Potthastia</i> sk. <i>longimana</i>	3606064	0,16	4	-0,07	5	-0,11	5
<i>Prodiamesa olivacea</i>	3606069	0,10	4	0,17	5	0,01	4
<i>Prodiamesinae</i>	3606075	-0,01	3				
<i>Tanypodinae</i>	3606080	0,18	1	0,27	1	0,21	1
<i>Tanytarsini</i>	3606085	0,16	1	-0,06	1	0,08	1
<i>Anopheles</i> sp.	3607001	0,42	5				
<i>Culex</i> sp.	3607011	0,05	5				
<i>Dixa</i> sp.	3608001	0,21	2	1,00	5	-0,21	5
<i>Dolichopodidae</i>	3609001	-0,11	5				
<i>Clinocerinae</i>	3610001	0,14	4	0,07	1	-0,15	5
<i>Hemerodromiinae</i>	3610011	0,06	2	0,13	1	-0,17	3
<i>Ephydriidae</i>	3611001	0,20	5				
<i>Antocha</i> sp.	3612001	-0,03	2	0,13	1	-0,18	4
<i>Chioneinae</i>	3612006	0,18	2	-0,26	5		
<i>Hexatoma</i> sp.	3612021			-0,16	5		

Vrednotenje ekološkega stanja rek z bentoškimi nevretenčarji po modulu hidromorfološka spremenjenost... tipe rek brez vpliva kraškega izvira donavskega porečja ekoregije Dinaridi...

Takson	Šifra taksona	Rfi _{DN1}	HWi _{DN1}	Rfi _{AL1}	HWi _{AL1}	Rfi _{SM2}	HWi _{SM2}
Limnophilinae	3612026	-0,17	2	-0,04	1		
<i>Paradelphomyia</i> sp.	3612046	0,24	5				
<i>Pseudolimnophila</i> sp.	3612051	0,31	4				
<i>Scleroprocta</i> sp.	3612056	-0,31	5				
<i>Dicranota</i> sp.	3613001	0,05	1	0,07	1	-0,27	5
<i>Pedicia</i> sp.	3613006	0,46	5	0,42	5		
Psychodidae	3614016	-0,09	2	-0,25	5	-0,30	5
Pericomini	3614026	0,11	3	-0,24	5		
Psychodini	3614031	0,09	3	-0,31	5	-0,11	5
<i>Ptychoptera</i> sp.	3615001	-0,03	5				
<i>Chrysopilus</i> sp.	3616001	0,24	5	0,20	2		
Scatophagidae	3617006	-0,06	5				
Sciomyzidae	3618001	0,81	5			1,00	5
<i>Prosimulium</i> sp.	3619001			-0,25	5		
<i>Simulium</i> sp.	3619002	-0,03	2	-0,04	1	-0,22	4
<i>Beris</i> sp.	3620001	0,10	4				
<i>Nemotelus</i> sp.	3620006	0,24	5	-0,12	5		
<i>Odontomyia</i> sp.	3620011					-0,11	5
<i>Oxycera</i> sp.	3620021	-0,17	2	-0,18	5	-0,30	5
<i>Chrysops</i> sp.	3622006	0,27	1			-0,01	4
<i>Tabanus</i> sp.	3622011	-0,04	2	-0,19	3	-0,27	5
<i>Prinocera</i> sp.	3624011	-0,33	5	-0,18	2		
<i>Tipula</i> sp.	3624021	-0,08	3	1,00	5	-0,27	5